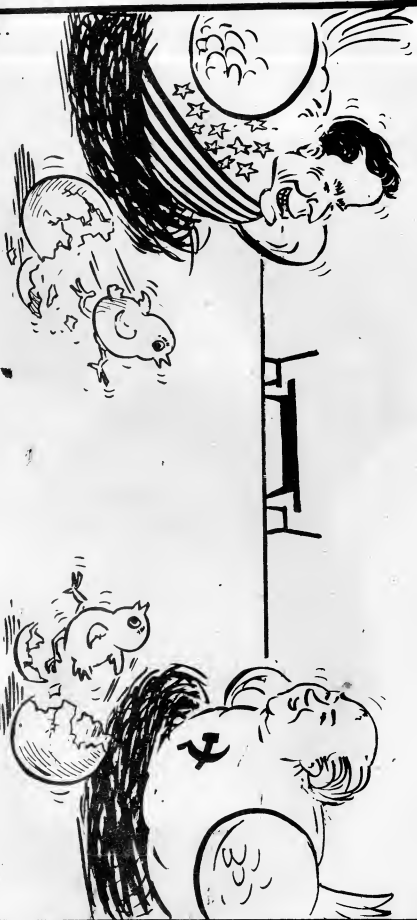

مورته وصيت

که کولي مي وي په شاباندي خوري
موري! پي دي راونه بني
يا په صف کي له غازيانوشولم پاتي
بيا په مخ لاري را توکړه خو
د اسلام د بنمن چي نيست، تارومار نکړم
راته ونه وائي زوي موري باغي
د المساجد تفربه ټول شي له جفانه
د توحيد جبهې چي يوشي خيالولي
دهد ف باغ چي خړوب په وينو نشي
وبه نه نيسي ميوه، خوږه غښتلي
هيڅ قدرت د زماني به مي مات نکړي
په رسي د جبل الله مي ملاتړلي
پري تازه چي بيا د بدر "خاطري شي
نذارانه به تري کړم غوښي د زړه خپلي
خه رضا چي د خالق وي هغه کيږي
داراو ويره مي له خيال ځني وتلي
"ابراهيم" (ع) باندي يي اورگل وگلزار کړ
پرښتي يي حفاظت لره راتللي
بس همدومره ما "قارن" لره کافي ده
شهيدانو، شهادت کي ده موندلي

د افغانستان د بهرني دواړي له پاره د زيرخو اکو نوي اقدام

د فرهنگي وروستيا پر بنسټ ليکلي

يادشيد بزرگوار ضياءالدين - پيلوت - مرقوماندان قيام
نظامي سال ۱۳۵۲ حزب اسلامي افغانستان گرامي باد

بالاخره دنړيوال اسلامي ېلاک په
خوځامنتيآتماپيری ، ورکړل شی
دمجاهدينو حکومت به دایران
دانقلاب په پرتله دخواکمن
هنگامه لرونکی پیغام خاوندوی ،
اوداځکه چی دلته داهل تشیع
پرځای اهل سنت اکثریت لری ،
او که دوخت په تیریدو ایرانی
انقلابیان خپلوسهوتو پاملرنه
وکړی ، نویبایی له نورو مسلمانانو
سره دتوحید ستونزی له منځه
وځی ، اودیر زراسلامي امت
غورځنگ خپل نړيوال حیثیت
جوړول شی ، یاسر مرغانه که
هرڅو دگورداگو افغانی کمونستان
غوندی دکمونیزم دیهودی
سیاست ښکارشی خوله ښه
مرغه « انتفاضه » دافغانستان
دشهیبدو شاخلسودخوځښت

کړیدی ، دنړی له هرگوت ، او
هدااوس پخپله له روس نه هم
روسی یهودیان فلسطین ته
وررسیدلی ، اویادتگ په حال
کی دی ، که سړی څیرشی ،
نوپدی خبره رسیږی ، چی
گردطاغوتی خواکونه که
مذهبیان دی اوکه بی مذهبه ،
دپلانونواوپروگرامونوتغذیه یی
له یوی چینی نه کیږی .

دیهودودکړوالی غوندی پېښی
په تاجکستان کی هم تکراریږی
، هلته دښارونو په نویو
اوبکلوکوړونو کی گډوال
روسان اوغیسوی ارمنیان
وردننه کوی ، اوپدی توگه له
دی کاره دوه گټی اخلي ،
یوداچی داسلامي هیواد مرکزبه
دنامسلمانوپه لاس کی چی

په افغانستان کی دجاهدینوداسلامي حکومت جوړیدل
وښایه دخیولوومکومواوسره لیری ساتل شویو
مسلمانانولپاره دایرانلی نیلی د یو کولومعناولرله

انځوراورنگ ښکاری ، چی
دفلسطین په خاوره کی
راتوکیدلی دی ، نودکه وو ، چی
دلسپنیزوغاښونو لرونکی
گورځچوف لویدیځ ته دیهودو
په منځگړیتوب له خپل منافقانه
موسیکا سره ورمنځ شو ، اود
ماتنی خوپل کمونیزم دپل ډول
تیمبرلپاره یی خپلو مرستو
پلویلل : اودادی ، نن کمونیزم
له یهودیت اومنصرف غیسویت
سره داسلام پرضد دگومقاومت
تشیرون ته رسیدلی دی ،
تاسیوگوری ، یهودو دانتفاضی
دډتیروانقلاب ، پخپلوتولویو
سلوشونو اواوریکایی وسلونه
تکړل شو ، نواوس یی دمحکوم
فلسطین په اکثریتی مسلمانو
سپموکی دکړوالو یهودوبهیرپیل

ښایی ډیر زریی پکی اکثریت
کړی ، په لاس ورشی ، اوله بل
اړخه که محل خلک دآزادی
اوداسلام دمبارک دین
داحیالپاره کوم جدوجهد کوی
، هغه به پرمهدغوکړوالو ، چی
متوقع پوځ تری تشکیل دی ،
تکوی ، اوپه همدی ډول به
هلته هریوداسی دپنی غورځنگ
چی دآزادی لپاره سرراپورته
کوی ، دنړیوالو اوبیا په
ځانگړی ډول دمسلمانانو دپام
اړونی په خاطر به دنړیادی
شخړوپه نامه دکمونیزم دبی
رحمه پنچی سره مخامخ کیږی
، اوپدغه بهانه هلته هیڅکله
داسی یوبهیربشپړتیاته
پریشنبودل شی ، اوهمداسی
وشول ، دتاجکستان خلکو

خومیاشتی دمخه خونړی
خوځښت وچلاو سورپوځ په
ورننوتلو اړوت ، که څه هم
ترډیرو وینو توتیدلووروست په
نسبی ډول داغورځنگ غل شو ،
خودطاغوتی نړی لپاره دایوبل
گواښ و ، چی دمودو ، مودویوه
محکوم مومن هیوادک خواپری
وشو ، او هغوی یی پردی ښه
باوری کړل ، چی دکمونیزم
گردو حربو ، ضربواوچلوټو لا
اسلام نه دیوژلی اوله ډیر
وخت په درانه خوب ویده
دافغانی مجاهدینو په یوه
تکییرراوپشیدلی شی ،
داداسلامي نړی لپاره ډیره
دافسوس خبره ده ، چی هیڅ
منظم ، متشکل متحداوبیا په
تیره په نړیواله سویه داسی
یوځواکمن جوړښت نه لری چی
پداسی وخت کی تری که
پوځی نه وی ، دسیاسی
اشرورسوخ کارواخیستل شی ،
اوپدی ډول له یوی خواپری
اسلامي تحریکونه تشجیع اوله
بل خوا سرغړوونکی ښکیلا
کگران ورته په لومړی قدم
کی په څه امتیازاتو ورکولو
اړیاسی .

دتاجکستان له پېښوسره
جوخت لتوانیاهم خپله آزادی
اعلان کړه ، اودروس نه چی
وغوښتل چی دهغوی دارواحق
ومنی ، ورپسی سم لتویا دلاره
تعقیب کړه ، لویدیزو خپرونو
په ډیر شدت دا پېښی تبلیغ
کړی ، اودامریکا په گډون
ټولو تری وغوښتل ، چی باید
روس له پوځی لاسوهنی
پوهیزوکړی ، دلتوانیا اولتویا د
هیوادخلکو له خپلو سیاسی
مشرانو سره په پوره
زپورتیادگوربتاچوف مخی ته
ودریدل ، روسی مشرتبری په
مکرر ، ډول وغوښتل چی باید

خپل د آزادۍ اعلان بېرته
واخل، خو هغوی ترې سخت
انکار وکړ. اوددی ولسونو
د آزادۍ غوښتنې هڅې پسي
دوام لري، اوس پوښتنه داده
چې د کمونیزم تر ټولو پراخ
نظري اودسول دعوه دارمشر
گورباچوف اخروې د تاجکستان
پاڅون د ټانکونو لاندې کوي،
اودلتوانيا خلکو ته اقتصادي
دېکې مخکې مخکې کوي،
اوهغوي ورته هيڅ اعتنا نه کوي
، داپه يوه هيواد کې دوه ډول
قانون له کوم ځايه راغی،
دادپيوهام او دوه هوا، خبره
څنگه ممکن شوه، د گورباچوف
ددې (موراوميری) دسلوک
ترشا کوم پټ لاس کارکوي؟
ښواب بالکل روښانه
اوڅرگنددي، دلتوانيا دپاڅون
ترشا پانگوال عيسوی هيوادونه
ولاندې، اودکمونييزم وسله وال
عکس العمل يې ټهراوغضب
راپارول شې، که گورباچوف
داکاروگري، نودی سيند،
اخيستی ته به دلاس اچولو
لپاره دپوتو پرځای ځنگ پاتې
شې، اوپردې سربيره له
لويديزو، پانگوالونه
دگورباچوف يوه هيله داهم ده
، چې هغوی به دروس په
بانگونو کې دپانگي اچول پيل
کړي، اوپدې ډول به دروس
ملاعاتي اقتصاد، رغون ومومي.
دخميزي اروپا له بدلونونو
ترلتوانيا اولتويا پورې که سړي
ځيرشي، نودابه ومنی، چې
داسلام اومسلمانانو انقلابي هيئت
په باب نړيوال کفریوی
پريکندې پريکړې ته رسيدل
دی، او دوارسا اوناتو پخواني
سيالي بيخي کمه شوی اوکه
همداوس ددواړو
المانوديوکيدلو رېږي اودختيخ
اولويدیخ دريخ په نظر کې

ونيسو، نو تری دلمرغوندی
څرگندیوی، چې په راتلونکې
کې به دنړيوال طاغوت دپوځي
تکنالوژي مخه دمسلمانو
هيوادونو پرلوروی، اوبس
، عيسويانوته امتيازات ورکول،
اوپرمسلمانانو دټانکونو غوښل
چوپړول له سازش پرته نوره څه
مانالري؟ د گورباچوف دامن
کوټره په يهودی وزرونو الوځي
، اوداځکه ورته انسانيت دښمنه
لويدیخ خوشاله دی.

گورباچوف چې ديهودوپه
سر مشري دنړيوالو اوپخپله
دروس دننه دمحکومو ولسونو
دغولولو لپاره د(خلاصودروازو)
تش په نامه سياست پيل کړی
و، نن سباپري پشيمانه بېکاري
، دروس خلکو دمی دمیاشتي
په کارگري پراخه مظاهروکي
گورباچوف اودده
دملگروپرضدله کرکي ډک
شعارونه ورکړل، گورباچوف په
همدی ارتباط پخپله يوه
ويناکی وويل، چې دخلاصو
دروازو سياست نازک پړاوت
رسيدل، اوله هغې نه بيلتون
پال اوافراطی عناصر ډيره بده
گټه اخلي، بله ورځ يې دپوځ
مشرانو او جنرالانو ته پخپل

خطاب کې له پوځ نه نارضايي
څرگنده کړه، او غالباً
دالومړني کمونستي مشردی،
چې په اصطلاح نه ماتېدونکي
سورپوځ غنډی په افانستان
کې ترماتسي وروسته
خودگردونړيوالوپه ذهن کې
دسره پوځ مورال راغورځيدل
بېکاري، خو حساسيت يې
دروس دننه کمونستان په
انتقام اخيستی اوايستی،
گورباچوف په همدې غونډه
کې اعلان وکړ، چې
ملاعاتونو کې پوځي لگښتونه به

راتيټ کړی، او په همدې هيله
يې دد لاسی لپاره دروس
ددفاع وزير ته ددوهم نړيوال
جنگ دتلين پروخت دمارشالي
رتبه لورولی ده.

موږ دخپل تحليل په رڼاکي
ويل شو، چې گورباچوف
دخپلواسلافيوپه پرتله ترټولوزيات
منافق اودهمدغه نفاق له کبله
مذهبب شخصيت دی، اوس
ورته دخلاصودروازو سياست،
په مرگونی تبه پروت اوحالت
يې حساس گڼي، خودپيرز به
دمنځنۍ آسيا داسلامي رغون
پراس داناروغی دهمده ميلمنه
کوي، او بيا په دمردود(تره
کي) غوندې په ناڅاپي
اومفاجاتي مرگ مری،
خودادمسلمانانو اواسلامي نړۍ
وظيفه ده، چې نورودوست
اودښمن وپيژني، مسلمانان
خپل مرکز لري، خپله رغنده
ايدیولوژي لري، خو متاسفانه
پرتختونو ناست شيطانان يې
دلادينيټ چاري سمبالوي،
وگوري، لتوانيا اولتويا
لويديزوالو دروس له پوځي
پيرغله وژغورله، خوداسلامي
انقلاب دعوه دارايران چې
پدی لښوخت کې يې له روس
سره، اړيکي ډيري گرمي هم
دی، دتاجکستان دوينو
توئيدلو دمخنيوی لپاره پرروس
هيڅ گواښ ونه کړي شو، اونه
يې کومه اغيزه ولرله، په
همدی ډول دغربي نړۍ
بعثيان، بايد خبرشي، چې
نورکمونييزم اوسوسيالييزم خپل
خوږل، اوخپل ځای به
خامخا داسلام مقدس دين ته
پريږدي، کمونييزم اولويديز
پانگوال هغه دوه کوڅې دي،
چې سړي ديهوديت په اسلام
دښمنه کارگيدل دی.

گنجینه تاریخی بلخ

آثار هنری طلایی ناب طلا تپه - در زمان خلقیها کشف

و در زمان پرچمیها به ماسکوانتقال داده شد

پوهاند حبیب الرحمان " هاله "

روسها، این دزدان بری، در دوره های تزارها و کمونیست ها
دارایی های مادی و معنوی مردمان دریند استعمار کشیده آسیای
شمالی، آسیای مرکزی، اروپای شرقی را به کاربرد نیرنگهای گوناگون
به یغما بردند.

تزارها، استعمارچو و توسع طلب، در قرن نوزدهم، مرز امپراتوری
شمال افغانستان به پیش گشایند و کمونیست های حقه
بان پس از برون رفت انگلیس ها از نیم قاره هند و پس
از در در دست کمک نظامی افغانها از سوی ایالات متحد امریکا،
تمام صبح خود را به پرکردن جای خالی شده از انگلیس به سوی
جای جنوبی دوختند. پس از بازدید ره ان حزب کمونیست
روسیه از کابل، در دوره صدارت داود، وامضای قراردادهای دوستی
و همکاری دست تطاول روسها بسوی افغانستان دراز شد.

پس از آنکه نفوذ روسها در افغانستان به رخنه کردن آغاز نمود
لتهای برای زمینه سازی تسلط آینده شان به آسیای جنوبی و ایجاد مرز
جدیدی در کنار آب گرم بحر هند تمویل یک عده پروژه های افغانی
چون اعمار شاهراه کابل - جیرتان، تفحص و استخراج معادن از جمله
گاز، پروژه انکشاف وادی ننگرهار، پروژه برق نفلو، تهیه اسلحه
و تربیه پرسونل نظامی، اعمار شفاخانه نظامی، اعمار و تجهیز پولی
تخنیک و تخنیک ها، و اعطای سخاوتمندانه بورسهای تحصیلی را
مقبول گردیدند. برای تحقق سریع دکتورین بریژنت در آسیای
جنوبی داود را که مانع تلقی می کردند فوری از میان برداشتند
و ببرک را که سالها پروریده و تمویل نموده بودند نصب کردند. پس
از برکناری ببرک به رویای دیرینه شان دست یافتند. بنابراین هرچه
خواستند، در زیر ماسک مشاورانجام دادند و هرچه را خواستند بلامانع
بردند.

این نیشته بر مبنای مقاله یی برشته تحریر می آید که رئیس هیئات باستانشناسی روسی در افغانستان در «نیشنل جیوگرافیک میگزین» نشر کرده است.

درین مقاله تلاش بخرج داده شده که بروی دزدی روسها پرده افکنده طوری وانمود سازد که گنجینه آثار طلایی طلا تپه هنوز در کابل موجود است.

البته، امکان دارد مردمان خوش بیاورجهان رافویب دهد اما فریب دادن مردم افغانستان ناممکن است. زیرا آنها همه به چشم سرمشاهده کردند که دزدان روسی نه تنها دارایی های عامه بلکه دارایی های شخصی مردم را دستخوش چپاول قرار دادند چطور ممکن است که چنان آثار گرانبهای نایاب را در کابل مانده باشند.

پس برای اینکه خوانندگان گرانقدر ازارزش آن آثار آگاهی حاصل نموده باشند هم تصاویر آن آثار و هم تفصیلاتی پیرامون آنها خدمتشان تقدیم می گردد.

در سال ۱۹۶۹ یک هیئات انستیتوت باستانشناسی ماسکوبه

افغانستان آمد تا یکجا با هیئات باستانشناسی افغانی! استوپه های واقع در سرزمین هموار جنوب رود آمورا، که در نقطه تقاطع راهی قرار داشت که شهر روم را با شهرهای آنسوی دیوار بزرگ چین پیوند میداد، مورد کاوش قرار دهد. هیئات یک دهکده شبرغان را مرکز تحقیقاتی خود انتخاب کرد. نخستین کار کاوش از خرابه های شهری آغاز گردید که در یمشی تپه قرار داشته و تاریخ آن در حدود ۱۰۰۰ سال اول میلادی میرسد.

در بین دیوارهای این شهر کافی به نظر میرسید که ممکن محل اقامت حکمرای بوده باشد که دهکده های کوچک دور پیش توابع آنرا تشکیل میداد.

بقایای آن دهکده هنوز هم به شکل توده های گل آفتاب سوخته به نظر میرسید.

دکتر ایوانوویچ سریانی، رئیس هیئات باستانشناسی روسی، می گوید: «من روزانه از تپه یی به تپه دیگر میرفتم و در صد پیدا کردن چیزی بودم که به عصر مفرغ - ساحه تخصص من، تعلق داشته باشد، روزی در یکی ازین تپه ها پارچه سفالی نقشداری نگاهم را بخود جلب نمود که با اثر تجربه قبل در آسیای مرکزی دریافتم که آن پارچه زندگی مردم این ساحه آسیا را تا به آغاز هزاره دوم مسیحی میرساند، کشف عجیبی! در حالیکه دیگران در یمشی تپه گرم کاوش بودند ما در تپه مجاور میدیدیم که در زیر آن چه وجود دارد. در میان قشر فوقانی آن دهکده یی را پیدا نمودیم که مطابق حدس ما با قرن سوم قبل از میلاد تعلق داشت، از قشر پایین آن بقایای عمارت عظیمی نمودار گردید که در میان دو قطار ستونها قربانگاه خاکستر اندودی دیده می شد این معبد یقیناً، ۲۲۰۰ سال قبل برای پرستش آتش اعمار شده بود.

«از آنجاییکه در افغانستان سنتی یک جمهوری سوسیالیستی اعلام شده بود جنگ داخلی روز بروز کسب شدت میکرد. چنانچه در اواخر سال

۱۹۷۸ يك روز ماسرگرم کاربودیم يك گروه سواره قبایلی طلا تپه را در محاصره گرفتند و از ماسوالات تند و تیزی بعمل آوردند . کارگران که از وضع آگاهی داشتند از مالتماس نمودند در مقابل حرفی بزبان نیاریم و گرنه هدف گلوله قرار خواهیم گرفت .

باثر خاموشی ماسواره دیری نپاییده ناپدید گردیدند متناسب به فزونی یابی خطر جنگ ، علاقه مندی ما به دوام کاریشتر می شد . هوا روبه سردی میرفت و ابرهای توفنده از نزدیک شدن برفباری دوامدار زمستان حکایت می کرد . روز ۱۲ نوامبر دانه های ریز ریز باران مارا واداشت که سرازیر داپاشت کار را قطع کنیم . صبح روز دیگر ما چندین پارچه زنگزده آهنی را پیدا کردیم که میخها از آنها برون شده بود . یکی آنها بزایوه قایمه خم شده بود و معلوم می شد که بیک تابوت تعلق داشت .

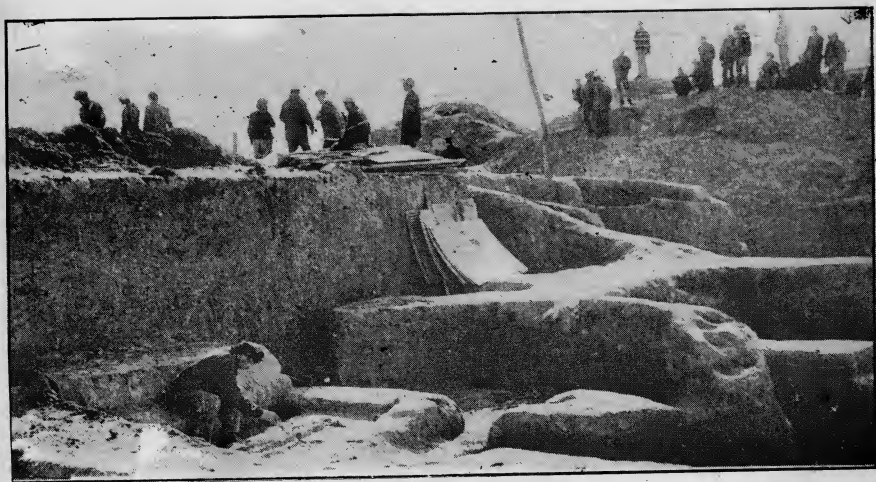
« وقتی که هواروشن گردید کارگری ناگهانی قرصی را که در بین کلوخه های مرطوب میدرخشید بدست آورد . طلا بود طلا! در حالیکه قابلهای مامیزد آنرا با آب می شستیم . هنوز کندن کاری ادامه داشت که از زیر کلنگ هاوپیل ها قبری نمودار گردید . حفره های چشمان چمجه بانوی جوان ۲۵ - ۳۰ ساله ، که شاید شاهدختی بوده

باشد بما خیره خیره نگریست . دردروپیش او براده یی که از لباس پوشیده او بمیان آمده بود پراکنده بود . درخشش زیورات طلائی او مارا به شگفتی اندر ساخت .

آوازه پیدایش آثار هنری طلائی بزودی در سراسر منطقه پخش شد . سیل تماشاگران . پاشندگان دهکده ها ، جهانگردان و ماموران دولتی ، سرازیر گردید . بعض سوار بر مرکب و بعض دیگر پیاده راه پیموده غرض تماشای عجایب فرهنگی می آمدند . دهقانی که مزارع پنبه او در جوار کاوشگاه قرار داشت پیوسته می آمد و افسرده می نشست . او باری اظهار داشت : زنم از پیدایش زیورات از اینجا آگاه شده ملامت کنان بمن گفت که در تمام زندگی مراد غربت نگهداشتی در حالیکه طلا همیشه در زیر قدمهایت جاداشت .»

هشت مقبره :

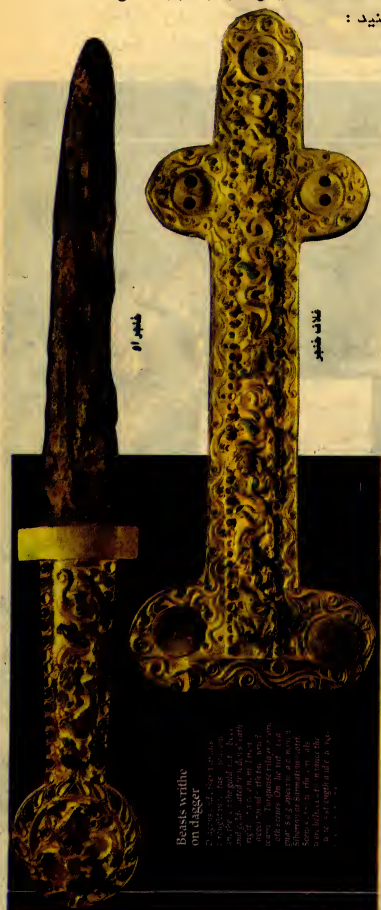
در طلا تپه هشت مقبره پیداشت که در پنج آن بانوان و دریکی آن جنگجویی دفن گردیده بود . دوی دیگر آن هنوز مطالعه نگردیده بود که هیئات باستانشناسی کار را قطع نمود . درعکس ذیل شما طرح قبرستان و جاهای قبرهای پیداشده را ملاحظه می فرمایید .

طوری که طرح نشان میدهد درقشر اول بالایی تپه یک تعداد
 مردم خویشاوندان شانرا دفن کرده اند بدون اینکه بدانند که
 درقشرهای پایین و پایین تر آن چه قرار دارد. درقشردومی های
 موردنظر به مشاهده میرسد

درین قبرا که قبرستان خانوادگی یک شهزاده نشین بزرگ کوشانی است بانوان مدفون درین قبرا عموماً جوان بودند و یکی که پرسرتاجی دارد کدام شاهدخت است . عکاس فوق را هنرمند اریمایکسموده پس از چندسال بدنبال مطالعه موقعیت و اندازه زیورات و زردوزی ها و همچنان دانستن شیوه لباس مردمان قدیم آسیای مرکزی تنظیم کرده است . اکثر جواهرات این زنان در زندگی روزمره استفاده می شد .

درقبر چهارم یک جنگجو، یگانه مرد، مدفون بود . آثاری که بهمراهی این مرد بود بیشتر و گرانبها تراز آثار مربوط به زنان بود . مرد بادوخنچرویک شمشیر دفن شده بود در نزدیکی او برسم کوچی هابقایای اسپ اقرار داشت . از روی مطالعه بقایای اودر قبرلباسش دوباره سازی شد . که در ذیل می بینید :

Basis with
on dagger

The dagger is made of metal and has a dark blade. The hilt is decorated with intricate carvings and has a cross-shaped guard. The sword is made of metal and has a long, straight blade. The hilt is decorated with intricate carvings and has a cross-shaped guard.

نکس جنگجو

کل کمر بند او

يك جنگجودرزره يونانى باخترى و خودسبك مقدونى استاده است .
اوشايد ايرس اله جنگ يونان ، ياويريتراگنه ، معادل پارسى آن .
درحاشيه دورادور اودرختان وحيوانات ديده مى شود كه درهنر
سكايى ها رواج بوده نه درهنر يونانى و رومى .

درقشرباين ترازقبرهاى موردنظريك ايوان بزرگ بباره هاوبرجها
پيدااشد كه نسبت به قبرهايش ازيك هزارسال قدامت تارخى داشت .
درمحدوده باره ها دوسالون ستوندار ويك قربانگاه پوشيده از
خاكستر ديده مى شدكه به عقيده هيئات باستانشناسى براى مراسم
پرستش آتش ساخته شده بود . وقتيكه تدفين درقبرهاى مورد
نظرصورت ميگرفته طلايه يك تپه كوچك بوده است . درابتداهيئات
حيران بود كه چرا چنان ثروتهائى گرابهاى درقبرهاى ساده دارى

ديوارهاى كثيف وتخته هاى چوبى براى حفاظت آنها بود ؟ قبرها
بايد مطابق شان خانواده شاهانه بوده دركدام شهر قرارميداشت .
به عقيده رئيس هيئات باستانشناسى روسيه قبرها قصداً
استتارگرديده وبراى حكمروياى كوشانى بايددرمحل مخفى جداگانه
كنده شده باشد تاكاملأ ازحرص ودست درازى مردم درامان باشد .
تمام قبرها حتماً درچشم رس يمشى تپه ، ارگ نزديك وپايتخت
منطقوى كوشانى ها ، بايد قرارداشته باشد تا خودحكمروياى
ازدريچه هاى قصر شان خودنيز حراست نموده باشند شايدمقابري
رسمى باتابوتها درمحدوده ديوار هاى شهر وجود داشته باشد .
موقعيت باكتريا :

باكتريا درنقطه تقاطع راههاى بزرگ تجارى قرارداشت . درقرن
اول ميلادى همينكه عصر يونانى ، باخترى روبه زوال نهاد وامپراتورى
كوشانى درحال رونق گيرى بود ، كاروانهاى غيرمنظم اسپها واشتران
دوكوهانه باخترى ازلويانگ به روم درحركت بود . آنها اموال وگنجينه
هاى شرق احجاركريمه ، ابريشم ، مصالح جات ، رابراى مبادله
بالجناس غربى نقل ميدادند . راههاى بحرى كه بربادهائى مونسونى
متكى بود برشماركاروانهامى افزود .

كوچى هاى كوشانى عاقبت راههاى تجارى قديمى راپيداكرده
بحيث دلان ازان دادوستدها استفاده بعمل آوردند . آنها درواى
رودآمومسكن گزين شده ازكاروانهامحصول ميگرفتندواموالى راكه باش
حفريات كشف شده به طريق تبادل جنس باجنبس بدست مى
آوردند ، كوشانى هابه امتدادراه شمال ، جنوب باهندنيروزوابط
تجارى قايم نموده بودند .

آنهاازطريق دره خيبر چوبهاى صندل ، عود وحيوانات خارجى رابه
باختر آورده وازآنجا به بازار هاى بسياردورمديترانه مى فرستادند .

این مطالعه توسط زده امیرانوردی کوتاشی را
 از آغاز تا ۲۰۰ میلادی نشان می دهد
 قلمه سیرج راههای زمینی خطای راههای آبی

این مطالعه توسط سیرج
 سلطنت یونانی باقیتر
 ۱۰۰ - ۱۱۰ ق م نشان می دهد

در منطقه خود راههای جاری آن روزگاران را مشاهده می توانیم

در نقشه فوق راههای تجارتی آن روزگاران را مشاهده می فرمایید .
چراطلا تپه مدفن شاهدخت هابود ؟

چهار هزار سال قبل نخستین قبایل زراعت پییشه ، آنها اییکه
معبد پرستش آتش را بنانهادند ، در سطح هموار باختر پدیدار گردیدند .
در هزار سال دیگر معبد چندین بار مجدداً اعمار شده است .
وقتیکه متروک شده دیوارهای خشت خام آن فروریخته آنجا رابه یک
تپه کم ارتفاع مبدل ساخته است .

طلا تپه برای ۶۰۰ سال دیگر فراموش شده باقی ماند تا اینکه یک
دهکده کوچکی بر بقایای معبد از دیسفراموش شده سر بر کرد .
دهکده نیز برای مدت زیادی به هستی خود دوام داده نتوانست .
یکبار دیگر به مخروبه یی مبدل شد .

شاید ۴۰۰ سال دیگر رادر بر گرفت تا اینکه در سال ۱۰۰ میلادی
قبرهای طلایی در دامان قشرتاریخی آن کنده شد .

وقتیکه طلا تپه بحال متروک در آید امپراتوریهای هخامنشی و یونانی
های پیرو سکندر که پیر باختر را مورد هجوم قرار دادند . باختر بعد ها بحیث
سلطنت یونانی باختری شکل مستقل را بخود گرفت . خویشتاوندان
وعیانی در تپه کوچک مدفون شدند که از جانب شرق برای بغارت
بردن شهرهای باختر آمده بودند و در آنجا ماندگار شدند .
در آنسوی دیگر آسیا درامه دیگری در حال آغاز نقش بازی بود .

در نزدیکی مرز چین قبایل سرگردانی در حال زد و خورد با هم دیگر
بسر می بردند .

یک گروه متجاوز کوچی ، که بنام کوشان یادمی شد ، توسط هونها به
جانب غرب پهنای بیکران سایبریا رانده شد . در آنجا گروه کوشان با
سکایی ها برخوردند که یک گروه دیگر کوچی بود که طمع شهرهای
واحه ای و راههای تجاری جنوب را در سر می پرورانید مگر به تنهایی
از عهده این کاربرد شده نمی توانست .

همان بود که این دو گروه با هم متحد گردیده ۱۲۰ سال پیش
از ولادت مسیح (ع) با غیظ و غضب بر استوپه های آسیای مرکزی
تاخته زمین های سوخته و انسان کشته بر جا گذاشتند . وقتیکه از رود
آمو عبور کردند کشتزارهای حاصل خیز یونانی ، باختری را بر زمین های
بایر مبدل ساختند .

این کوچی ها اگر چه در ابتدا زندگی شهری و فرهنگ یونانی را
نکوهش می کردند مگر به تدریج گرویده سردو گردیدند ، آنها
شهرهایی را که خود ویران کرده بودند بمیل و ذوق خود دوباره آباد
کرده و امپراتوری بزرگ کوشانی را بنیاد گذاشتند .

در دوره حدفاصل بین روزگاران تمدن یونانی ، باختری و دوره
شگوفای کوشانی تاریخ نویسان رومی از آنجا دیدن نکردند تا تاریخ
آن را نیز ثبت می کردند . بهمین سبب آن دوره تار و سازان ما
در پرده ابهام پوشیده ماند .

گنجینه بدست آمده از طلا تپه اسناد گویای آن دوره است .

گنجینه طلایی باختر جهان باستان شناسی ، مخصوصاً آنها یی را که
با مرکز کوشانیان یونسکو ارتباط می گیرند ، سخت تکان داد . مینقدان
این گنجینه هندی را هم طراز گنجینه مقبره توتن خامون مصری می

شناسد. چیزمهری که ارزش این گنجینه رابلای برد این است که ازدکانهای عتیقه فروشی بدست نیامده بلکه ازدل خاک اصلی ویکجا بامردم اصلی استعمال کننده بدست آمده است.

آثاراین گنجینه ، که تعداد آن بیش ازدوهزارپارچه خوانده شده ، فرصت آنرا میسر ساخت تا به تجارت گسترده بین شرق و غرب نگاه جدیدی انداخته شود. زیرا درهیچ جای دیگری باین پیمانۀ اشیای گوناگون فراورده فرهنگهای گوناگون ، آینه های چینی ، سکه های رومی ، خنجرهای سایبریایی بصورت یکجایی بدست نیامده است. هنرمندی باختر که درطلاتپه کشف گردید به امیدواری شناخت آمیزش فرهنگها و هنرهای افزایش داد. درهیچ جای دیگری چنان اثر هنری بدست نیامده که آمیزه یی از هنرهای یونانی ، باختری وهندی باشد مجسمه کوچک افرو دیت را ، که دریابین مشاهده می نمایید از نگاه فکریونانی است مگر بالهای آن نمایندگی از الهه باختری نموده وموجودیت خال درپیشانی آن متأثر از هنرمندی است. هنر باختری دوره تاریک به ندرت خالص بود شیوه کار زرگران محلی عنعنات متنوعی را بایم آمیخته است.

این مجسمه افرو دیت در بین صدها اثر هنری طلایی از قبرششم بدست آمده است.

از جمله آثاری که از قبرها بدست این گلوبند مربوط به قبر پنجم از نفاست زیادی برخوردار است. وطومارچه گونه هایی که قسمت بالایی هر قبر ، قرار اظهار شاهدان عینی ، ازان مالا مال بوده است وفرت طلا واستحصا ل طلا از رود آمو را حکایت میکند.

مکس طومارچه گونه ها

عکس کلونند

نویسنده مقاله « نیشنل جیوگرافیک میگزین » تلاش مذبحانه نموده که روسها را از دزدی این گنجینه ها بپراشت دهد. مگر از آنجاییکه میگویند دروغ و حافظه ندارد استدلال های ضد و نقیض همدیگر قرار میگیرد؛ مثلاً اومی گوید که هیئات باستانشناسی روسی به تاریخ ۸ فوروری ۱۹۷۹ محل کاوش راترک گفت و از آن بپعد جای موجودیت گنجینه مورد سوال قرار میگیرد. طبعاً هیئات وقتی ساحه تحقیقات راترک میگوید که روسها یکماه قبل افغانستان را مورد هجوم و اشغال نظامی قرار داده است. طبعاً آنها که آثار مطالعه شده وثبت شده شش قبر را در صندوق ها نهاده با خود به کابل آورده اند جز اینکه با خود به مسکو ببرند به کس دیگر نداده اند. زیرا موزیم کابل قبلاً در زمان خلعتی ها، به مشوره مشاورین روسی در صندوقها انداخته شده و به ارگ آورده شده بود در ظاهر به امید اینکه ارگ را به موزیم مبدل کرده آثار را در آنجا به نمایش گذارند.

خود هم میگوید که بین مردم افواه شده بود که گنجینه باختر را روسها با خود برده اند. پس اگر اودروغ نمیگوید که در سال ۱۹۸۱ دوباره آمده از آنها عکاسی کرده چسرای آنها تذکر نداده و چرایکبار میگوید که آثار یکس نشان داده نمی شد و باز میگوید که آواز آنها عکاسی کرده است.

طبعاً آثار وجود نداشت که یکس نشان داده می شد بنابراین بابانه ها در پرده اسرار نگهداشته می شد. و اینکه از وجود آثار قبرهای ۸۰۷ انکار می کند دلیل این است که آنها هنوز خوانده و ثبت نشده بودند که اعضای هیئات افغانی! شاهده می بود که چه چیزی در آنها ست. بنابراین آنها را کاملاً با خود برده اند و دزدی شدن و فروخته شدن آنها توسط سربازان افغانی یک افترای محض است. افغانها فریب اینگونه افترا ها و دروغبانی ها را نخورده هرگونه مسئولیت مربوط به آن گنجینه را جز بدوش روسها بدوش دیگری پذیرفته نمیتوانند. زیرا از یک طرف روسها در کشف آنها شرکت داشته ارزش و اهمیت آنها را می دانستند. و از سوی دیگر کمونست های داخلی و خارجی کابل را در اشغال داشتند بنابراین بردن آنها برای شان کدام اشکالی نداشت. هیچ کس دیگری شاهد دزدی شان جز کمونست ها نشده نمیتوانست.

پس همانطوریکه همه چیز افغانها را روسهای متجاوز بغارت بردند گنجینه باختر نیز از غارت آنها به امان بوده نمی توانست. در آینده هرگاه افغانان اصیل قدرت سیاسی دولت را از چنگ غلامان حلقه بدوش روس برون سازد در پهلوی تصفیه سایر حساسها، حساب دزدی گنجینه باختر را نیز با آنها تصفیه خواهند نمود.

فضل حق "خالقيار" د کمونيزم په جويړکي

زموږ د ټولنې د مسلمانو، دينپالو او حقپالو وگړو څخه وژغوري او دخپلو سياسي غوښتنو له پاره زمينه برابره کړي.

خوپه دې ترڅو کي زموږ هوښيار، په سياست پوه، بيدار او مسلمان ورونه په دې پوهيدل چې دغه راز چې اوسني او کمونيستي ډلې څه مرام او هدف لري؟ څه غواړي؟ په کومه لاره خپل هدف ته ځان رسول غواړي؟ له کومه ځايه ورسره مرسته اودڅه له پاره کيږي؟ اودوی غواړي چې په څه ډول د ټولنې سياسي قدرت ترلاسه کړي او بيا خپل اصلي څيري راپرېندې کړي؟

موږ وليدل چې زموږ په گران هېواد افغانستان کي خلقي او پرچمي کمونيستانو ترپوشمير ماسکونو لاندې همدغه تکتيک عمل کړ او له بده مرغه چې روسان په دې ناوړې پلان کي بريالي شول چې خپل خلقي او پرچمي کمونيست اندويالان سياسي ځواک ته ورسوي او کله چې د سياسي واکمنۍ په ترلاسه کولو سره

گران هېواد اسلامي افغانستان کي پوشمير سياسي ډلې او گوندونه هسي دخپلو بادارانو اولارښوونکو په مصلحت رامنځ ته شوي چې د ټولنې په منځ کي د لومړني اوچدي عکس العمل څرگندولو، پيدا کيدلو اورامنځ ته کيدلو دمخنيو له پاره يې هسي نقابونه اغوستي و چې د چا خبره خپل هدف ته درسيږي له پاره ترېوسو لاندې اوبه تېرول او غواړي په اوغوښتل يې چې په دې توگه خپل هدف ته ځان ورسوي.

موږ وليدل چې زموږ په هېواد کي پوشمير مرتدو کمونيستي اوکين اړخو ډلو ټپلو دخپلو اصلي غرضونو او هدفونو د پټولو او پوښلو له پاره په هسي نومونو گوندونه او ډلې جوړې کړي دي چې په ظاهري توگه د پرخواښه اوبه خوپه باطن کي د پرخواښه او بدو چې د هماغې ترڅي او پدې لاري اوسېږي په لويې يون کاوه.

گڼ شمير دغه شان ډلو ټپلو وکړای شول په مصنوعي اوموقتې توگه خپل ځانونه

د پرخله دنوي په بيلابيلو ټولنو کي هسي ستړي پېښي رامنځ ته کيږي چې په هغوکي د پېژندگلوي اصل مفهوم اوچته اسرار تهول رالوغ، ښکاره او پرېندې او تر دغه وخته پوري په ټولنو کي د بيلابيلو پرگنو د ژوند روان بهير، د هغو سياسي، اقتصادي، اجتماعي او فرهنگي کړه وړه په هسي توگه روان وي چې پېژندل يې په عامه توگه کوم آسان کار نه وي.

په دغه راز ټولنو کي د دېر پام وړ خبره داده چې ځيني سياسي ډلې ټپل د خپلو شومو غرضونو، پلانونو، هدفونو اومرامونو د پټولو له پاره ډول ډول ماسکونه او پردې ورپوښي او په هسي ماهرانه توگه يې ورو ورو عمل کوي چې د چا خبره هغه پري راغونډې شوې افراد او اشخاص هم نشي پوهيدلای اوان داچې ددې اټکل هم نشي کولی چې د چارو روان بهير په کومه خوا اولوري روان دی.

د مثال په توگه: زموږ په

دوی دخپل اصل هدف سوسیالیزم او کمونیزم ته تگ پیل کړ نو په دې وخت کې زموږ د ټولنې ټول وگړي وپوهیدل چې داخلي او پرچمي کمونستان اوس اوس څه کول غواړي ؟ هغوی وپوهیدل چې د سیاسي قدرت وېبوتگيو خلقيانو او پرچميانو ته دروسانو په چوپړکي هيڅ کوم څيز ارزښت نلري . نو همدارو چې دروسانو په مستقيم لارښوونه د خلقيانو او پرچمي کمونستانو د جنايتونو او خيانتونو اورونه بل اوزموږگن شمېر يې گناه مؤمن او پتمن مسلمان وگړي په کې ورپه شول .

که څه هم په افغانستان کې له اوولسيزو را په ديخوا روسي داره مارانو زموږ په کورنيو

ترلاسه کولو له پاره يوشمېر کمونيست وگړي اولگي دريزرفي ټواوو په توگه پټ ساتل و يعنې په دې معني چې د خلق او پرچم په ټولو کې په ظاهري توگه نه و شامل خو په اصل کې له همدغو ټولو ټولو څخه دروسانو او کې چې يې په لارښوونه پيل شوي و او هغه له دې امله چې که سبا ورته اړتيا پېښه شي اوددوی خلقي پرچمي نوکران په روس پالنه کې پاتې راشي نو بيا به د اېټ پالل شوي پېښي د کمونيزم له خونړيو پلانونو سره په نوي نوم او قوت راوړاندې کيږي .

روسانو دغه پلان ترسره حده پټ وساتل شو خو چې کله وپوهیدل چې اوس د افغانستان ټول مسلمان وگړي

شمېر سياسي ټولي ټولې د کمونيزم ډپل کولو او زموږ په مسلمانې ټولنې کې د اسلام د سپېڅل الهي دين د پاي ته رسولو له پاره گومارل وي يو شمېر پېژندل شوي مزدوران يې هم دخپلو شومو غرضو نو له پاره پټ ساتل واونه يې غوښتل چې په آسانه توگه دې هغوی وپېژندل شي او هغوی بايد په ظاهري توگه د خلق ، پرچم اونوروسي او کين اړخو مزدورانو څخه بېل وساتل شي خو اوس زموږ مسلماننه ټولنه هومره هوښياره بيداره اوسياسي شوي چې هيڅ راز ترکاسي لاتدي نيم کاسه نشي تری پټيدلای . که څه هم روسانو دخپلو د غوريزرفي مزدورو ټولو افرادو

شېر بنځوس کلن خالقيار چې دکابل پوهنځتون د اقتصاد له پوهنځي څخه فارغ شوي دخپل ټول سياسي اورمې ژوند په بهير کې دروسانو په لومه کې گيراونښتي شخص وادي .

اوبهرنيو چارو کې نيغ په نيغ لاسوهنې کول او د دې چې يې په لارښوونويي پولمې پراخې پلانونه عمل کول ترهغه چې د کې چې يې د جاسوسانو يوه ډله د خلق او پرچم د مزدورانو په نوم چې په هيواد پلورنه اوروښ پالنه کې ښه پېژندل شوي و دهيواد د سياسي قدرت په غصبولوسره يې دواکمني څوکي ته ورسول او په دې توگه دهغوی له کرغېړنو څېرو څخه ټولي پردې پورته اود سياسي مختورو په شان وپېژندل شول .

په تيرو دوولسو کلونو کې روسانو او په افغانستان کې دروس دخپلو سياسي اهدافو د

اود هغوی سياسي ځواکونو دروسانو په هر راز عمل پوهيدل نويي همدارول ټپل د خلق پرچم له ټولي سره د دېکين اړخ ، ټولو ټولو د ائتلاف په نوم يوځای کړي او په دې توگه دروس پټ جاسوسان ښه رسوا شول اود هغوی اصل څيگرمنځ ته راووتی اوزموږ د مسلمانو وگړو اومجاهدينو د لاسخستې کرکي سره مخامخ شوي چې که خدای (ج) کول هغوی به هم پخپل وار او خپل گډای زموږ د مؤمن ، اومجاهد ولس په وړاندې خپل حساب کتاب وگالي .

دغه راز که روسانو يو

اواشخاصو له پاره ځانگړي پلانونه درلودل خو دلوی خدای (ج) په فضل اومرحمت هغه ټول اوبوږيول اوتورمخي جاسوسان يې له خپلو کړو ، وروسره په شرموشرميدل .

د مثال په توگه : موږ وليدل چې روسانو دکې چې يې جاسوسان لکه حسن شرق اودهغه اندويوالان دمل يې طرف اومل شويو اشخاصو په توگه د شور د شومې کودتا د دويمې لسيزې په کلونو کې په افغانستان کې د کمونيزم ژغورنې له پاره د حکومت په مشرۍ يعنې د صدر اعظم په توگه رامنځ ته کړخوداچي زموږ مسلمانو وگړو د حسن شرق

څرمن هم پټه پيژندل په ليري
ميسرانسي يې دروسانو دغه
پيژندل شوي جاسوس وراپه
اودهغه په وړاندې يې هم خپل
مقدس اسلامي جهاد لاتوند کړ

اوس چې روسانو دنړيوالو
دافکارو دتخديرولو اوخپلپکولو
له پاره يوېل لاس په نامه
نوکر فضل حق خالقيار
راوپړاندې کړی اودنجيب په
غوييکي وربنگيدلی چې داگل
دانسغه وړاندې کړه پښانۍ که
له مرگه بچ شي، نو هغوی
فضل حق خالقيار ديوه بېطرفه
غیرخالقي پرچمي شخص په
توگه معرفي کړی داچې موږ
اوزموږ مسلمان ولس دټولو
کمونيستانو اودهغوی
دمزدورانو په اعمالو، کردارو،

بوخت و ټکه چې زموږمسلمان
ټولنه همدومره هوښياره
اوبیداره وه اودغه کارې پيل
کړی اوترسره کړی يې هم دی

داچې نن دکابل حکومت
اودلو پديغ لنډوړ چيان هغه
په افغاني مسلمان ټولنه کې
يوغیر خالقي پرچمي وگړی بولي
، هغه ته داميد په سترگو
گوري اوواټنې چې خالقيار په
افغانانو کې پټه نوم اونشان
لری اوپخپله نجيب هم وائې
چې هغه به يولي مل اوبين الملل
بدلونونه راوستل شي دا ټولې
بې غايه ، بې مفهومه او بې
معنی خبرې دي . داځکه چې
موږ دخالقيار سياسي هویت پټه
پيژندلې اودهغه عمل دقضاوت
معیار دی ، نه دهغه نوم

راټيټيده اوشيبه په شيبه زموږ
دټولو هيوادوالو له کرکې سره
مخامخ کيدلو هم .

په تيره بيا چې فضل حق
خالقيار دنجيب درژيم په
حکومت کې دهيواد دجنوب
لویدیځ زون آمرشو ده
دکمونيستم دپراختيا اوټينگېست
له پاره نه ستړی کيدونکی
هلی ځل وکړی نونجيب هغه
دحکومت په کابينه کې دمشاور
وزیردمقام په منلو او دزون د
آمریت پرځای دهيواد دجنوب
غرب دولايتونو دتنظيميه
درئيس دمقام په ورکولو
وستایه .

فضل حق خالقيار ورځ په
ورځ دکمونيستم په چوپړکي
ستړيانه منونکی هلی ځل کولی
او هغه دده پخوانی ورسپارلی

**فضل حق خالقيار چې دنجيب درژيم په دوره کې دهيواد دجنوب لويديز زون
آمرشو دکمونيستم دپراختيا اوټينگېست له پاره يې نه ستړی کيدونکی هلی کولی
وکړي .**

نيتونو پټه خبردی پوهيږي چې
فضل حق خالقيار دغه دخالق
اودهغه دمخلوق ستردښمن
اوغدارڅوک دی ؟
شپېپنځوس کلن خالقيار چې
دکابل پوهنتون داقتصاد له
پوهنځي څخه فارغ شوی
دخپل ټول سياسي اورسمي
ژوند په بهيرکي دروسانو په
لومه کې گپراونښتي شخص و
او هغه دخپل کارپه ټوله موده
کې دهيواد داقتصاد دروس په
اقتصادی روش او تگلاره
بدلول غوښتل اوله هماغه پيل
څخه زموږ دمسلमानو وروڼو
اوهيوادوالو ترڅارنې لاندې و
اودهغه کره وړه يې څارل
اودهغه داعمالو په کنترول

خالقيار .
فضل حق خالقيار ترهغه
چې ځان يې دروسانو
اوکمونيستانو له برينډې ملگرتيا
څخه پټ ساتلی و يوڅه يې
دهرات ولايت په کوم کلی
پاکوڅه کې کوم نوم گټلی و
چې دخليفانو اوکله چې
پرچميانو په واکمنۍ کې دمالی
وزارت دمعينيت په مقام وټاکل
شو اوله هغه سره سم يې
دکمونيستم دچوپړک پاره په
ښکاره ملاوتړله نویي تش په
نوم گټل محبوبيت هم له لاسه
ورکړ اوکله چې دکابل
دملحدرژيم په دولتي چوکاټ
کې دده مقام لويدیځ نویي په
ټولنه کې نوم اونشان هومره

شوی دنده وه اوده چې زموږ
په ټولنه په تيره بيا دمسلمانو
وگړوپه منع کې يې کرکه
اونفرت زياتيده . په تيره
بيادهرات مجاهد اومسلمان
وگړی چې د فضل حق
خالقيار دجنایتونو له امله چې
دروسانو په لارښوونه يې عمل
کول سخت له کړاواو
ستونزو سره مخامخ وو او هغوی
دخالقيار په بې طرفۍ او پټه
دريغ ! پټه پوهيږي .
دخالقيار جنایتونو زموږ
مسلمان مجاهدین هسي
راپارولی و چې په سپين
لوگۍ بریږي
دزرگونو خاديانو ، مليشيانو ،
پوځيانو اوڅارندويانو په منع

کې په نښه کې اوهغه یی دجهاد په پورې په گوليو وويشت داچې داغل هم دده اجل نه و رسيدل بيله خبره ده اوريدل کېږي چې روغتيايي حالت يې مخ په بڼه کيدودى اودنهيپ رښم دروسانو په امر خالقارت دکمونيزم په لاره کې دوينو تويو لو په بدل کې درښم په حکومت کې ديوېې طرفه هيوادپال ، روسپال اوکمونييزم ته درستونى خدمتگارصدراعظم مقام ورکې . داسې اټکل هم شته چې په دې برخه کې نه يواځې روسان لاس لري بلکې دلويديځ واکمنان هم خوشاله دى چې دهغوئ دواړو طرحې به په افغانستان کې پيل شي اوپه دې توگه به دخالقارت ترپردې لاندې ديوه اسلامى حکومت دجوړېدو مخه ونيسي .

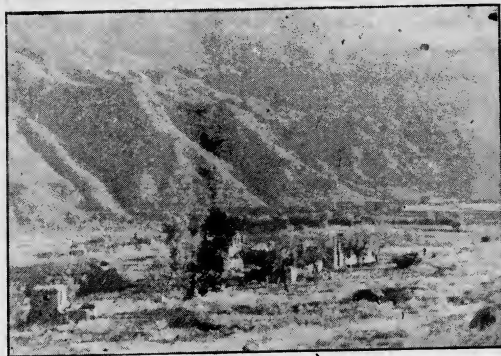
زمونږ مسلمان وگړي ښه پوهېږي چې دلته اوس افراد، اشخاص اودهغه څرگندظاهري سياسى هويت ارزښت نلري بلکې دټولو قضاوتونو معيار دهغوئ عمل بولي په دې معنى چې دامه به نه ده چې (داوهغه ؟) چې دخلق پرچم لال غړي نه دى هغه به هرورسو ښه ، پاک اومسلمان سپړي وي لکه دمخه چې هم ورته گوته ونيول شوه . لويړ داسې کسان شته چې دوى د کي چې بې اود(خادياواد) غږي دى . دهغوئ اعمال اوکردار دکمونستانو په گټه اودکمونييزم له پاره چوپړدى . ښايي لويړ داسې وگړي وي چې دخلق اوپرچم له غړو څخه په جنايتونو اوخيانتونو کې دمخه وي دهغوئ دښمنى له پاره په خلق اوپرچم کې

دغږيتوب نه درلودل کوم سترکرانه دى داځکه چې دهغوئ ايمان ، وجدان ، احساس اونور ښه صفتونه د ماديت ، الحاد ، رشوت ، خيانت ، جنايت او غدارۍ ښکارشوي اودکمونييزم لاس په نامه نوکران دى .

داچې نن دکابل رژيم ، روسان اوغربيان په يوه خول اويوه اواز دفضل حق خالقارت ستاين کوي اوداوپواخستووپه څيړنگښت ته هم لاس اچوي اودهغه په راتگ کې خپل ټينگښت اوپايښت ويښ انشاء الله چې دهغوئ دابې بنسټه اميدبه هم لويړ ژر ونه پري . داځکه چې دکابل درژيم دشور دکودتا ، دهغې د بشپړتياي پړاو، نوى فاز، ملي روغې جوړې اودغه راز نورو غولونکو گامونو لکه د اضطراري حالت دله منځه وړلو، دانتخاباتو دکولو اوله يوشمير افرادو اواشخاصو څخه د

کمونيستانو ژرغورنى يا دحسن شرق اوفضل حقخالقيار په څير دصداارت په مقام کې دغيرخلقي اوپرچمي وگړو دټاکلو هڅو ناکاميدلو وښودله چې زمونږ مسلمان اوجاهدولس نورددغه رازشومودسيسو ښکار کيدل نشي اونه به يې تردى وروسته څوک دتيرايستلو توان ولري .

زمونږ مسلمان وگړي ښه پوهېږي چې دارايښتي ستونزې يواځې اويواځې په افغانستان کې هغه وخت اوريدل شي چې دکمونيزم کمپله تېرله اودملحدريز پرځاى يومتخېب اسلامى حکومت جوړاوفعال شي که نه نودچاخبره دهماغه ديك اوهماغه شلغم دى ، اودکابل ملحد رژيم بايد په دې وپوهېږي پرهغه لاره چې روان دى هغه دوى دسپکاوى اوورکاو لاره ده اوکه خداى (ج) کول انشاء الله چې همداسې به هم وشي .

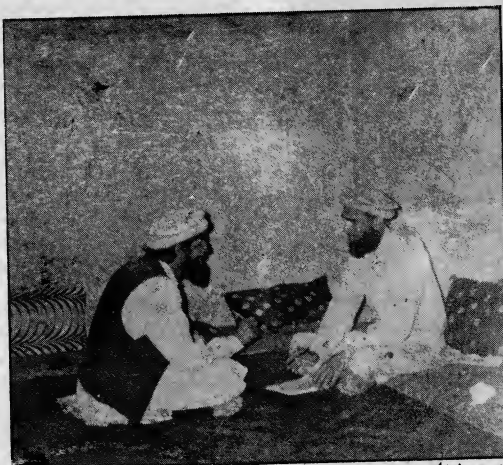

دروسي بريښولخوا بمبارنوي کلي

دنگرهار دظفر غونديا زوال وروږ فضل حق "مجاهد"

له شفق سره په مرکه کې

ددې خبرې هسې تصور هم بېخايه دي چې دروس اوامريکا په توافق به په افغانستان کې کوم حکومت منځ ته راشي

وړوږ فضل حق مجاهد دشفق له غړي وروږ خښېره دمړکې
په حال کې

وړوږ څارنوال رضوان محمد په واسطه چې هغه مهال دشرعياتو پوهنځي محفل و آشناسوم په ټولو هغو چارو کې مې چې دمشرانو وړونو لخوا راسپارل شوي فعاله ونډه اخستې . په پوهنتون کې دشفقه پانزو، خلقيانو او پرچميانو پر خلاف چې

وييل اودا دخپل ژوند لړۍ افتخار گټم . هغه وخت چې په ملك دالصاد سيلاب راروان و اودکابل پوهنتون دننه دځوانانو کوم تحريک داسلام په نامه پيل شو موږ هم نوي کابل پوهنتون ته راغلي او اوداسلامي تحريک داهدافو اودهغه دقيادت سره دمحمترم

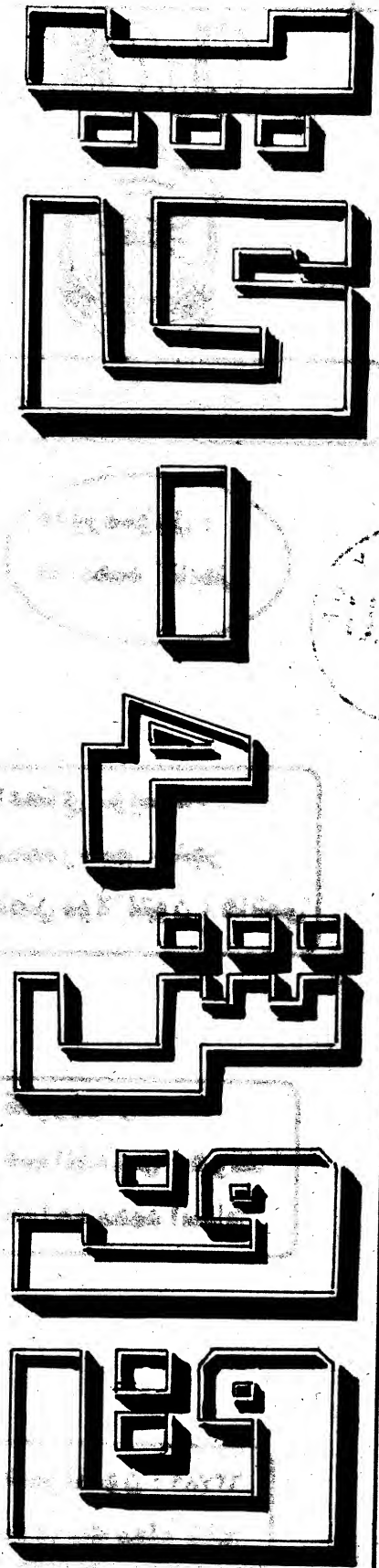
پ : محترم مجاهدصيب ! هيله ده دشفق مجاهد ددولوستونکو ته ځان وروپيژني؟
خ : زمانوم فضل حق اوپه مجاهد شهرت لرم دنگرهار ولايت دروداتو دولسووالي اوسيدونکي اودافغانستان داسلامي حزب د«نظارهيات» غړي اوفعلاً دظفرغونو دمستول په صفت له خپلو مجاهدو وړونو سره دجهاد په سنگر کې يم .
پ : که پخپل جهادي اومبارزاتي پس منظر لږه رڼاواچوي ؟

خ : دخپل جهاد اومبارزې په هکله داسې څه نه وينم چې محترم وروڼو ته يې عرض کړم ، خودومره ويلای شم چې داسلامي تحريک دلومړي قافل سره دناستي پاستي اوفيوضاتونه دگټې اخستنې شرف رات حاصل دی .
ددې کاروان دلومړي کړي ددعايانو دعوت ته مې لږيک

سربیده ، سرمسپار !

اگر ترتیبی که
کشور شهید پرور و ساحل شورما با دقت
مطالعه شود دیده می شود که
کوه و کتل دارد و فرازونشیب
دارد . از اسکندر مقدونی گرفته
تا چنگیز و انگریز و بعد تاروس
وحشی و چنای تکاره به امید
تسخیر این قلب آسیا دست به
سوی آن دراز کردند تا باشد
بافتح آن همه بر اعظم
آسیا بدست آرند و حتی روس
می خواست ازین راه غرب
رانیز تحت محاصره
خود قرار دهد و بر مناطق
نفت خیز شرق میانه نیز
سینه اندازد به همین اساس
بتاریخ ۷ ثور ۱۳۵۷
با سرنگونی رژیم
داود خویشوار غلامان اصیل
خویش را در افغانستان بقدرت
رساند و بعد خود باتوپ و تانک
وارد کشور ما شد .
طوری که دیدیم همانسان
که استعمارگران پیشین از خاک
ما مایوس و ناامید برگشتند
و جز خجالت و شرمساری چیزی
با خود نبردند ، همانگونه
استعمار سرخ سبلی باس
پررخش خورد و پوزش با خاک
مالیده شد و حال قدرت
و توانمندی نظامی روس افسانه
بی پیش نیست .
ملت مومن مادر نخستین
لحظات دست درازی روس به
کشور ما دست بجهاد و مبارزه
زد ، سرداد و سرنسپارید .
دادن یک ونیم میلیون شهید

در مبارزه با دیواستعمار برای
حصول آزادی کشور و اقامت
حکومت قرآن کار سهل و ساده
پی نیست اگر خون یک ونیم
ملیون انسان رایکجا کنیم آینا
سیلی از خون تشکیل
نخواهد شد ؟ جواب مثبت است
ولی باید عرض کرد حال
فرصت آن رسیده است که
یاخدای ناخواسته این سهل
خون به هدر رود و یا نتیجه مثبت
تحویل دهد - ملت برای آنچه
قربانی داد آنرا بدست آرد .
حال وقت آن است که ملت
مومن افغانستان پیش از هر وقت
دیگر هوشیار باشد ، جریانات
و مسایل جهانی در رابطه
با انقلاب خونبار افغانستان را
باید و بصورت مومنانه ببینند
و تحقیق کنند . گرچه ما به
نصرت خداوند (ج)
و ایثار و قربانی خویش توانستیم
روس را از خاک مان برانیم ولی
این نیز واقعیت است که اکنون
در مرحله مهم انقلاب و تاریخ
قرار داریم .
روس و امریکا همراه با
اغوان و ابادی شان متفقاً
در کمین نهشته اند
تا نگذارند انقلاب اسلامی
افغانستان به پیروزی برسد .
زیرا بحکم جدید
پیامبر بزرگوار اسلام علیه افضل
التحیات و التسلیمات کفر ملت
واحد است و در دشمنی با اسلام
متفق هستند و از جانب دیگر
بلاک غرب و شرق پیش از همه

آفاتی

که نهضت اسلامی را با شکست مواجه می سازد

بدون شك مال و دارائی هم بزرگترین مانع در راه پیشروی نهضت اسلامی است زیرا انسان راحت خواه و استراحت طلب و پهنده خواهشات نفسانی نمیتواند در چوکت نهضت اسلامی بگنجد در حالیکه تعداد زیادی از مردم جامعه دارای چنان خصلت نامرغوب و ناپسند هستند که نهضت اسلامی را سدمیشوند و از حرکت باز میدارند در حالیکه خود را مومن هم خطاب می نمایند .

برای آنکه مسلمین از خصایل راحت خواهی و استراحت طلبی ، تنبل باز داشته شوند و جامعه از يك توازن خاص برخوردار باشد از کُنز و ثروت اندوزی منع کرد تا امتش مانند مترفین و ثروت اندوزان اقوام گذشته برخصال متذکره عادت نیابند و بفرمایند : « مال و دارائی خود را به راست و چپ صرف کنید تا برای حقدارش برسد در زندگی تنگی نکنید ، وسعت و فراخی ننمایید ، بظا طر رسیدن مال به حقدارش است که خدا و رسولش اتفاق را مکرراً پاد آور شده اند » هرگز به نیکوئی نپرسید تا آنکه نفقه کنید آنچه را که دوست میدارید ، تا آنکه محبت مال

از سرودل آدمی برود بعضی از صحابه (رض) از حضرت رسول اکرم (ص) می پرسیدند که ماکدام مال را در راه خدا خرج کنیم خداوند کریم خود جواب اوشانرا داده که ای پیامبر ! از توپرسان می نمایند کدام مال را در راه خدا (ج) خرج نمائیم ؛ بگو آن مال را که زیاده از ضرورت خودتان باشد .

ازین حکم معلوم میشود که خرج کردن برای يك مسلمان در راه خدا مقید و محدود نیست بلکه هر چه میتواند و از وسعش میسر آید مصرف کند و طوری که خود به تنگی شدید مواجه شود و روزی دست سوال به دروازه دیگران دراز ننماید . مصرف کردن در راه خدا در حقیقت به اساس فرموده قرآن قرض دادن به خدا (ج) است که در برابرش پاداش نيك و احسن نصیب مسلمان میگردد آن کی هست که برای خدا قرض نیکو بدهد .

خداوند جمع مال ، کنز و ذخیره آنرا که همیشه از گردش بازمانده و به حقدارش نرسد باعث هلاکت دانسته است « روزیک گرم کرده شود آن مال در آتش دوزخ پس

داغ کرده شود به آن پیشانی ایشان و پهلوی ایشان و پشت ایشان گفته میشود اینست آنچه ذخیره نهادهید برای خود پس بپسید آنچه ذخیره میکردید » (التوبه - ۳۵)

این گفته برای آنهایی است که به فردای خود می اندیشند ذخیره مال نموده از اتفاق در راه خدا خودداری می کنند و روزی دست اجل گریبان شانرا گرفته کالبد خالی می نمایند و ذخایرشان برای بازماندگان شان باقی میماند بدون آنکه از آن نفع ببرند .

حضرت اسما (رض) از حضرت رسول اکرم (ص) نقل می نماید که : حضرت رسول اکرم (ص) برای من فرمودند خرج بکن و شمار مکن (در راه خدا) زیرا الله تعالی نیز بر تو شمار می نماید و تنگی نکن که خداوند بر تو تنگی خواهد کرد به اندازه قدرت و استطاعت مصرف بنا (متفق علیه)

کسیکه عضو نهضت اسلامی است در صورت مال داری مکلف است که برای تقویه بنیه مالی نهضت از هیچگونه ایشار و قربانی دریغ نورزد و در قسست اتفاق مال به همنوعان طوری بکوشد

که درس فہرست سخاوت مندان قرار گیرد و تجارت خود را با خدا قایم نماید .

ہر گاہ افرادی با اخلاص سخاوت مندانه شامل نہضت اسلامی باشند نہضت از لحاظ اقتصادی در مضیقہ نمی افتد و از سراسرایی سقوط نہایت مییابد و اگر روحیہ سخاوت مندانه در وجود افرادی کہ صاحب مال و دارائی اند نہیابد و ممسک بودہ باشند در صورت یافتن امانت ہای نہضت از یک طرف بہ قدرت جلب و جذب نہضت صدمہ می زنند و از جانب دیگر امکان غبن و خیانت در امانت متصور میگردد زیرا این گونہ اشخاص زراندوز و سرمایہ پرور اند حتی خرچ در راہ حلال ہم براوشان سختی می نماید وقتی ہمکیم پیامبر گرامی اسلام کہ میفرمایند « تنگی نکنید » اعتنا ندارند پس از آنہا غیر از خیانت چہ انتظاری خواهد رفت .

اعضای یک تنظیم اسلامی راست کہ از صفت جود و سخاوت پرورند متذکرہ ثروت مندانش ہر فقرای تنظیم کمک بلا عوض و بدون طمع داشتہ بہیشت یک برادر دینی و ہم سنگر از آنہا سرپرستی نمایند تا دوش بدوش ہم فعال باقی بمانند و در پهلوی افراد ثروت مند افراد نادار نہضت آسودہ حال بودہ گرفتار تصب و سختی نہ شوند و از انجام کاری کہ برای نہضت لازمی است باز نمائند تا صف شان نشردہ و منظمہ شان پخت شدہ در نیمہ راہ بہ سقوط مواجہ نگردیدہ و غبار نیستی برویش ننهیند .

۵ - رغبت یافتن اعضای نہضت اسلامی بطرف کارہائیکہ او را از فعالیت برای نہضت باز میدارد .

کارہای گرفتار کننده انتفاعی کہ بہیشت شغل و پیشہ از طرف اعضای نہضت انتخاب میشود تانلقہ برای خود و عایلہ خود بدست آرند نیز مانعی بر سر راہ تحریر یک اسلامی مییابد ، ہر گاہ کار برای رفع احتیاجات شخصی ، فامیل و در عین زمان کمک برای نہضت اسلامی بودہ باشد و در پهلوی خود ، تنظیم را فراموش نہ نماید در آن کار عیبی نیست نہ تنہا ضرری ندارد بلکہ در آن منافعی نیز وجود دارد کہ ہم شخص و ہم اجتماع از آن نفع میبرد ، اگر کار انتفاعی خارج از محیطہ تنظیم بجائی رسیدہ باشد کہ دیگر نہ

میدانید در حالیکہ آخرت بہتر از دنیا بودہ و جاویدان است ، و ہم چنان میفرمایند : « آراستہ کردہ شدہ است برای مردمان دوستی آرزوہای نفس از زنان و فرزندان و خزائنه ہا ، جمع ساختہ از زروسیم و اسپہان نشانمند ساختہ و چارہ پایان و زراعت اینست بہرہ زندگانی دنیا (اما) نزدیک خداست بازگشت خوب و نیک » . (آل عمران - ۱۴)

موادیکہ در بالا ذکر شدہ است مانند نفس ، زن و فرزند و مال ہمہ گرفتاری ہائی دارد کہ اگر بہ آنہا دلچسپی افراطی نشان دادہ شود دیگر انسانرا از یاد خدا و پرستش ذات

خداوند (ج) جمع مال ، کثرت و خیرہ انواعہ ہمیشہ از گردش باز مانده و بہ عقدارش نوبہ ، باعث ہلاکت دانستہ است .

بہ چویش باز میدارد در آخر کہ متذکر میشود کہ اینہا نباید مانع یاد خدا باشند زیرا در نہایت بہ نزد خدا بازگشت بودہ و ہمہ خوبی ہا در نزد خداست .

خداوند با الطاف بی پایان خود برای رہنمائی انسان گمراہ میفرماید :

« ای آنانی کہ ایمان آورده اید آیا شمارا دلالت کنم بر تجارتیکہ نہایت یابید از عذاب دردناک ! آن اینست کہ ایمان بیاورید بخدا و رسول او جہاد کنید در راہ خدا (ج) بہ مالہای تان ، و نفسہایتان ، اگر بدانید این خیر و برکت است برای شما » (الصف - ۱۰ - ۱۱)

حضرت رسول اکرم (ص) تنہاکسی بود کہ توانست اینگونہ تجارت را بہ مضہ ظهور رساند

و وقتی برای کار کردن بہ نفع نہضت یافتہ شود ونہ کمکی اقتصادی صورت پذیرد در آنوقت بزرگترین مصیبت بر سر نہضت نازل گردیدہ راہ زوال می پیماید زیرا دیگر اعضای تنظیم و بہانہضت برای ساختن حکومت اسلامی ، اتامین عدل در روی زمین و رستگاری افرادی خیریش علاقہ و دلچسپی نشان نمیدهند و خود را مستغنی از نہضت دانستہ ، تنہا بہ حیات فردی قناعت میدارد و نہضت از افراد مستعد محروم گردیدہ بطرف مرگ حرکت می کند برای اینکہ چنان مصیبتی بر سر نہضت اسلامی نیامدہ باشد خداوند خبیر و دانای از قبل ہشدار دادہ میفرمایند : « شہ زندگی دنیا را از جح

وانقلاب عظیم و بزرگی را در میان متعصب ترین قوم از لحاظ جهالت بیاورد اصحاب گرامی حضرت رسول اکرم (ص) نیز برای نضج و پختگی نهضت نوپای اسلامی از همه چیز خود گذشتند درحالیکه بعضاً از ثروت و سرمایه زیادی بهره مند بودند، راه هجرت در پیش گرفته با سختی ها و مشکلات هجرت پنجه نرم نمودند تا دین شان از تجاوز جهلای عرب در امان مانده، و تقویه یابد که همانطور شد و تا امروز ادامه دارد. در صده اخیر که افغانها احیا کننده سنت پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد (ص) بوده اند چون اصحاب پیامبر (ص) برای دفاع از دین و حفظ ایمان بخدا، برای جلو

ببندند، ناسنجیدگی ها، بی تفاوتی ها و رقابت های بیهوده و تعصب آمیز تنظیمی و گروهی را کنار گذاشته از انتقادات بی مورد شیرازه انقلاب اسلامی را که برای پسر رسیدنش ۱/۵ ملیون مسلمان خون فدا کرده از هم نپاشند، هرگاه بکاری در خارج از تنظیم جهادی مشغول اند هم و غم شان برین باشد که چگونه میتوانند مجاهدین سنگرنشین و مهاجرین دردمند و رنج کشیده را خدمت نمایند و آنها تیکه کاری در دفاتر تنظیم دارند و پاهیچ وظیفه بدوش ندارند صمیمانه و برادرانه بدون تبعیض و تعصب همکاری داشته نمون از اسلام باشند. کسانی که درسنگراند و یادر کمپهای

مقدمه (آمرزنده مهربان است . آن روز یک بیاید هر شخصی جدال کنان از طرف ذات خود و به اتمام داده شود هر شخص را جزای آنچه کرده است وایشان ستم کرده نه شوند .) (النحل - ۱۱۰ - ۱۱۱)

چقدر لذتبخش و فرحتزا است که همه ملت مسلمان افغانستان یکپارچه به هدف و نصب العین آغاز جهاد باز گردند و تنها برای رضا و خوشنودی خدا مبارزه و پیکاری امان خود را علیه دشمن سفاک ادامه دهند و از افعال زشت و کریه چون جنگ داخلی، تبلیغات ناروا و ناجایز و دسته بندی ها خود داری نمایند تا باعث اتلاف وقت و اچرو پاداشی که نزد خدا (ج) دارند نه شده باشد و در نتیجه با ناکامی و بدنامی خسران دنیا و الاخره نصیب شان نگردد. و نهضت اسلامی در افغانستان زنده و باقی ماند.

۶- راحت طلبی و تجمل خواهی

آفتیکه حاصلات مزرعه نهضت اسلامی راه ناپودی میکشاند عبارت از مال دوستی و ثروت اندوز اعضای نهضت میباشد زیرا با تمایل بهش از حد و به شکل افراطی اش به مال و دارائی عادات رزمجویی، جوانمردی، شور و قسوت را در وجود انسان میکشد و در عوض رخوت، سستی و ترس را جان نشین مینماید انسان نسبت به زیبایی های دنیا علاقه مفراط میابد به خوردن و نوشیدن و پوشیدن اسراف و معتاد میشود، خوش خوری، خوش پوشی، و سرگرمیهای متنوع را بار آورده آهسته، آهسته رمق و نیروی

بخطر رسیدن مال به هقدارش است که خدا و رسولش اتفاق را بگوراً یاد آورده اند.

گیری از با قدرت رسیدن ارتداد و الخاد از هر چه داشتند گذشتند و راه هجرت پیمودند که این نوع قربانی و ایثار در قرن چهارده هجری از هادترین نوع ایثار بوده که شاید کمتر ملل قدرت برداشت گرا داشته باشد.

هكذا طبق سنت پیشوای گرامی اسلام بعد از مرحله هجرت به جهاد دست یازیدند تا قدرت غول سای الحاد را که دنیا را مبهوت ساخته بود شکستند و داغ شکست را بر چهره اش حاک نمود.

حالا تقاضای زبان از مجاهدین و مهاجرین که در حالت بی سرنوشتی قرار دارند اینست که مهاجرین افتخارات پیازده ساله جهاد را در نظر داشته کمر همت

سوزان دیار هجرت، متوجه باشند و بکوشند تا اختلافات فسی مابین خود را به روش احسن و مطابق خواست و تقاضای اسلام حل نمایند و کارهای شخصی از رسیدگی بکار تنظیمی و جهادی باز شان ندارد زیرا جهاد مال فرد نیست بلکه مال جمع و عموم مردم است، هرگاه بموفقیت نایل آید همه ملت در تمت سایه پرچم آزادی خواهند آسود و هرگاه خدای ناخواسته به ناکامی انجامد همه بدون استثنا در آتش سوزانش خواهند سوخت و باز پروردگار تو گنان را که هجرت کردند بعد از آنکه عذاب شد ایشانرا تا کلمه کفر بگویند باز جهاد کردند و صبر نمودند هر آینه پروردگار تو بعد از این (

حیاتی نهضت را فرسوده
میسازد رهبران نهضت کابین
را بجای کونین بکار میبرند
اعوان شان هم با پیروی از
آنها در راه آرائش زندگی
خود میگوشتند و کار نهضت
را برای عوام میگذارند
در حالیکه تفاوت زندگی مادی
میان عوام و رهبران شان
در ذهن نمی گنجد عوام هم
پایب اعتنائی بکار نهضت پایه
های نهضت را مرتفع و متزلزل
مینمایند بالاخره جامعه به فساد
کشیده شده و به طرف ویرانی
حرکت نموده و شیرازه نهضت
از هم میپاشد قرآن کریم
در این مورد میفرماید:

« و چون خواهیم دهکده
را هلاک کنیم عیاشانش (مترفین
' نا پرورانش و پیا تجمیل
خواهانش) را بسیار کنیم تا در آن
غمیان کنند و فسق ورزند
گفتار خدا بر آنها محقق شود
و ویرانش کنیم و ویرانی کامل »
(بنی اسرائیل - ۱۵)

بیل ! این گفته در مورد اقوام
و ملل اسبق که مایه تجربہ
و عبرت زمانه هاست تطبیق
شده است در حال حاضر هم
هشدار است برای آن عده
از مسلمانان نا آگاه و غفلت زده
که به برخی از احکام جفا پیشه
قبل نظر نمی اندازند و توجه
ندارند که حاکمیت اسلامی که
با فدا گردیدن خون ملیونها
انسان برپا شده و استقرار یافته
بود چگونه از هم پاشد ؟

تاریخ جفا کشیان اسلام دشمن
بر هیچ کسی مخفی نیست و همه
میدانند که حکومت اسلامی
در نقاط مختلف روی زمین
زمانی به پی ثباتی و پوسیدگی
رسیده است که حکام درگیر
عیاشی ، راحت طلبی بودند
و دنبال راه وسعت پیمابگرایی

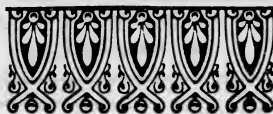
اسلام و اصحاب جلیل القدرش
را نهوشیدند .

امروز هم بعضی از اشخاص
ذی صلاحیت راه همان حکام
بی بند و بار و عیاش رامی
پیمایند ، در گرایش و پیرایش
حیات مادی خود عنایت خاص
دارند در حالیکه
در زیر نظر و حاکمیت شان هزاران
مسلمان بی گناه و مظلوم به لقمه
نانی و پاره پارچه محتاج است
این نا آگاهان از خدایی خبر
باخوان هزارویک رنگ زندگی
نموده از سرنوشت ملل مظلوم
مسلمان که در زیر چکمه های
کفاریه انحای مختلف دردمی
کشد ترحمی ندارند تا در راه
نجات شان بکوشند .
و از صلاحیت های خود استفاده
نموده به دادشان برسند

و در سرنوشت پایب شان عطف
توجه دارند تا پایب های نهضت
اسلامی در روی زمین
بادریگرنضج گیرد .

بی تردید آنها نیکه دوست
دارند تا دیگریان خون بدهند
و بپیرند و خود حیات داشته
باشند ، دیگران به مسکنت
برسند و خود بامکنت و رفعت
زندگی کنند بدانند که
دیر یازود روزگار مزین
و پسر جلال و جمال شان چند
روزی ادامه نخواهد یافت و حتماً
در برابر محاسبه خدای قهار
قرار خواهد گرفت و به عقوبتش
گرفتار خواهد آمد .

« هرکی عمل نیکی انجام
میدهد برای نفس خودش
است و هرکی بد مینماید عین
ترتیب بخودش است »

ژباړن : سيد فضل مولا "لټون" ، هاشمي

په اسراییلوکي د روسي يهودانو ځاي پر ځاي کيدل

افريقانه اسراییلوت راوستل شول .

په ۱۹۶۷ ميلادي کال د عربو - اسراییلو په جنگ کي د اسراییلو سرحدونه پراخه شول ، ځکه چي له مصر نه يي د سيناء تپاپوزمه ، داردن د سيند لويديزي ځاي ، دغزي ترانگه او بولان غرونه نيولي وو ، چي په پورتنيو نيول شويو سيمو کي د سيناتپوزمه د کمپ د يهود تر تړون وروسته مصر ته بيرته پرېښودل شوه ، نه ۱۹۷۰ نه تر ۱۹۸۰ ميلادي کال پوري تقريباً يونيم لک يهوديان له روس نه اسراییلو ته راوليږدېدل ، دامهال د اسراییلو نفوس ۳۶ لک دی او هر کال په اوسطه توگه ۲۰ زره يهودان اسراییلوت له بيلابيلو سيمو نه راځي ، تيرکال تقريباً ۲۵ زره يهودان اسراییلوت راغلل ، چي په دغه شمير کي يي ۱۲۹۲۳ تنه له روسيي نه راغلي وو ، او اوس له روس نه د يهوديانو تر ټولو زياتو شمير لېږد اسراییلوت ته پيل شوی دی ، اسراییل پازوال هيله لري چي په راتلونکيو پنځو شپږو کلونو کي دا دوه نيم لک يهوديانو دراتگ هيله کيږي ،

راغلل ، د ۱۹۰۵ او ۱۹۲۳ ميلادي کلونو ترمنځ ۷۶ زره نور يهودان فلسطين ته راغلل ، چي زيات شميري روسي او پولندي وو ، فلسطين ته په دريم لک دزيات شمير يهودانو راتلل په ۱۹۲۴ او ۱۹۳۹ کلونو په منځ کي وشول په دی مهال دراليهودول شويو يهودانو شمير دري لکه نهه څلوېښت زره و ، دغه شمير يهودان زياتره له مرکزي اروپا نه راغلل ، ځکه چي په دی مهال کي نازيان واک ته رسېدلي وو او بله دا چي د بالفور اعلان په ۱۹۱۷ کي هم شوی و چي په فلسطين کي د يهوديانو لپاره د يوزاد يهود د جوړولو لپاره پکي ويل شوی وو ، ۱۹۳۹ او ۱۹۴۸ کلونو ترمنځ يوسل وشل زره يهودان فلسطين ته راغلل او هميشه شول ، په ۱۹۴۸ ميلادي کال چي کله يهودي دولت جوړ شو ، د يهودانو شمير تقريباً اووه لکه اولس زره و ، داتلسو مياشتو په دننه دننه کي اسراییلونو دري لکه او پنځوس زره يهوديانو ته ځای ورکړ ، په ۱۹۵۸ ميلادي کال کي يوسلو شپيته زره يهوديان له

تراوسه چي په نړۍ کي شومره يهودونه منځته راغلل دي ، په هغو ټولو کي دا يوه خبره مشترکه ده چي دکومي ځانگړي سيمي خلکوت په هغه سيمه کي واک ترلاسه شوی دی ، خوا اسراییل په نړۍ کي هغه يوازينی هيواد دی ، چي وگړي يي دنړۍ په هيوادونو کي خپاره وو او له دغو هيوادونه د اسراییلو اوسني هيواد ته راوستل شول او هم دلته مېشته شول ، او په دی ټول ۱۹۴۸ ميلادي کال دمی د مياشتي پر څوارلسمه نيټه د يو لړ او خپل واک هيواد په توگه رامنځته شول ، يهوديت د مذهب او صيهونيت د يو نظريي په توگه په اسراییلوکي له لومړي سره موجود وو .

فلسطيني سيموت د اسراییلو راوستل ۱۸۸۲ او ۱۹۰۴ ميلادي کلونو په منځ کي پيل شول ، چي په دغه موده کي تقريباً ۲۵ زره يهودان په فلسطين کي ځای پر ځای شول چي زياتره پکي روسي يهودان وو ، د دغو يهودانو په راتگ سره په فلسطين کي د يهودانو نفوس دوه چنده شو ، همدا مهال څو زره يهودان له يمن نه هم

او سرکال له اویازونه تر یولک پوری یهودیانورتگ امکان لری

له روس نه ددومره زیات شمیر یهودیانو له لیږدنه هدف دادی چی تقریباً شل لکه یهودیان په روس کی میشته دی ، په روس کی اقتصادی ګلوډی هم یهودیان اسرائیلوت په راتګ اوکړی دی ، سربیره پردی په روس کی داوسنی آزادسیاست یوېداغیز داشوی دی چی هلته دشامی حکومت مخالف اوپسی لاسی مل ګوندونه پرله پسی په رامنځ ته کېدودی ، چی په نتیجه کی یی هلته دشامیانوسر خلاف مظاهری هم وشوی ، اولادزیاتیدوامکان لری ، نوځکه له روس نه دیهودانو په راتګ کی چټکتیا راحل امریکایانو خپل هیوادته دروسی یهودانورتګ کم کړی دی ، نوځکه دهغری زیات شمیر اسرائیلوت ځی ، چی اسرائیل ورته لیمی لګوی .

اسرائیلوت دیهودیانو راتګ داسرائیلوسم دانګلستان په څیرکوم لیکل شوی قانون نهته ، خو پریوه قانونی ماده ټول ملک مطلق دی ، یعنی دا بېرته راستنیدو قانون) چی په (۱۹۵۰) میلادی کی منظور شوی دی ، ددغه قانون له مخی هریهودی کولای ځی چی اسرائیل ته راهی اومیشته ځی ، اوددغه هیواد تابعیت خوره کړی ، خو له روس نه دیهودو اوسنی راتګ دهغه پلوانی قانون له مخی نه دی ، پرځه نوراملوک لری .

۱- اسرائیلوته ترټولو ستر خطر د فلسطینیانو د نفوس له زیاتوال له دی ، په راتلونکیو څلر پنځه ویشتو کلونوکی په

اسرائیلو کی د نفوسو تناسب بدلون مومی ، دامهال داسرائیلونفوس دنپول شویو سیموسره ۲۷ لکه دی او ۲۲ لکه عرب په فلسطین کی میشته دی ، یعنی تقریباً شپيته فیصده نفوس داسرائیلو او حلوبینت فیصده عرب دی ، خودعربو زیوننده تریهودیانونزیاته ده ، په عربوکی دزرو په سر (۳۱) تنه په کال کی زیاتیوی اویهودیان دزرو په سر ۱۳ تنه داسرائیل سر شمیرنی له اټکل سره سم تر ۲۰۰۰ ع پوری دیهودیانوشمیر ۴۲ لکه او عربانو شمیر ۳۱ لکه کېدونکی دی ، چی په دی حساب نودیهودیانو نفوس ۵۷ ٪ ته

له روس نه ددومره زیات شمیریهودانو دلېږدهدف دادی چی تقریباً شل لکه یهودان په روس کی میشته اودروس داتقصاد پراوډوباردی .

شمالی سیموکی چی تر ۲۰۰۰ پوری په د اسرائیلو نفوس ۲۷ لکه راتیځی ځی ، اوپه دی حساب په تر ۲۰۲۰ پوری د عربو اکثریت ځی ، اسرائیل نفوس شمیرونکی دغه خطر ته د ټایم بم نوم ورکړی ، د ۸۸ ع نومبر په انقلاباتو کی کارگرګوند یوه اعلامیه خپره کړه چی عمران یی د د قاسی ته معلومت نه ده چی په لویډیزو څارو اودلزی په سیمه کی د پانګځی لکه عربو نفوس پوره رنجینی خطره ده ،

پرمخدی اساس اسرائیلو ته د ۱۹۶۷ م کسال نه دمخه سرحدونو ته د بېرته ټلو مشوره ورکول کېځی ، د حیل پوهنګون دیواسقاد له اټکل سره سم ، شمیرل سیموکی چی تر ۲۰۰۰ پوری په د یهودیانو شمیر به په نسبی توګه زیات ځی ، داسرائیل واکمنانو اټکل دی چی دروسی یهودانو په راتګ به تر دوه لسیزو پوری یهودی اکثریت پرځای پاتی ځی .

۲- داسرائیل حاکمانو لپاره یوه مسئله د انتفاضه ، تحریک پیلیدل اودهغی بریالیتوب اوپه جذباتی توګه یی جاری پاتی کېدل دی ، دژادو اوخپلواکی لپاره پیل شوی دغه تحریک د ټولی نړی پام ځانته راځرځولی دی ، په دغه تحریک کی داسرائیلو ناروا اوتیری سره سره هم کی رانځی ، په دغه تحریک کی دکوچنیانو په

د لومړۍ حل لپاره په ژنيوکی د امنیت دشوری غونډۍ ته وينا وکړه . له روس نه د لېږدېدو نکیو يهوديانو په وسيله په نيول شويو فلسطيني سيمو کې د دغه تحريک د ټکولو لپاره کوښښونه کېږي .

۳- يوېل علت يې د اېم دي چې د يهوديانو پرمختګ کولو هغه اغيزې هم راکموي چې په نيول شويو سيمو کې د اسلامي تحريک د اغيزمن کار په بڼه ښکاره کېږي ، په نيول شويو سيمو کې اسلامي تحريک د حماس ، په نامل شروع دی

، د انتفاضې تر شاه هم په اصل کې د اسلام غوښتونکيو لاس دی ، ځکه چې په نيول شويو سيمو کې د فلسطين د سازمان نقش د څېړنيزو څېړنې .

پاسر عرفات او مرستيالان يې د اېلېلېر فلسطينيانو د آزادۍ لپاره د کوښښونو پر ځای د عربي واکوالو او لويديزو مشرانو د ځواکولو لپاره تردې زيات کوښښونه کوي او ورسره ورسره يې د امن ناګډو کوښښونو پر ځای د تهدد لاره خپره کړه ، په نيول شويو سيمو کې د فلسطين د آزادۍ د سازمان سياسي هڅه وال تش په نامه دی ، د امېکال د فلسطين د آزادۍ د سازمان په مقابل کې اسلامي تحريک منځګړي راولي دی لږ څه د يوېل ايران او افغانستان د تجزيې نه د خلاصون لپاره د لويديزو ځواکونو او د اسرائيلو د ښکاره او پټو دوستانو د اګزوښتنې دي چې له هرې لارې وي بايد نيول شوي سيمې د فلسطين د آزادۍ د سازمان په لاسو کې (چې عربي ديته ګوند دي) ورکړي او په دې وسيله

د اسرائيلو د ژوندۍ پاتې کيدلو حق پري ومني .

اهداف : پورتنۍ لاملونه اسرائيلو ته د يهوديانو له لېږد سره هم اړيک دي ، يعنې په فلسطين کې د نفوس شمېر د يهودو په حق کې ساتل ، د انتفاضې ، تحريک د آزادۍ کوښښونه تس تس کول ، سر بېره پردې دروسي يهوديانو اسرائيلو ته يوېل هدف د اسرائيل صدر اعظم شميرد جنوري د پخلسمې نېټې له دې خبرې نه ښکاره دی چې د سرکال په مکتبه توګه له روس نه د يوېلک يهوديانو راتګ او مېشته کيدل د عظيم اسرائيل لپاره اړتيا ده ، دغه عظيم اسرائيل دنېل له سپندنه واخله د هام تر پېولو پورې دی ، د ډيډرو هلم پوست ، مبصر په وينا د په اسرائيلو کې د يهوديانو منل د يهودي حکومت د هڅه والي هدف دی ، اسرائيل د دغه روسي يهوديانو په مرسته نيول شوي سيمې ، چې امريکا او روس په منځګړي هڅې کې د امن د منځته راتګ په خاطر فلسطينيانو ته په ورکولو د فلسطيني مملکت د جوړولو هڅه کوي پخپل لاس کې ساتل او په بدله کې يې پرمختللي داسيايي تېلېفون څارنې ، ځواک اسرائيل د دغه سيمو پرېښوولو ته تيار نه دی ، هغوی د يوه سيمه ايز ځواک په توګه رامنځته کيدل ځواکي ، د صدر اعظم شمير وينا ده چې د په راتلونکيو پنځو کلونو کې به موږ دغه هېواد ومنو او هر څه به بدل شوي وي ، هر څه به کوي او ځواکمن شوي وي ،

ځواک د دغه منځوې لار چارو په وسيله فلسطينيان له ځواکي او د يوه آزاد هېواد له منځته

راتګ نه يې برخې ساتل تر اوږدې مودې پورې امکان لري ؟ يقيناً چې نه ! دنېويالو اولويديزو ځواکونو تر تېولو زيات تشويش په دې خبره دی چې هسې نه چېرې د فلسطين د آزادۍ تحريک د سوچه اسلامي ټوټو لاسوته ور نه شي ، ځکه چې امريکا او روس دغه تجربه په مستقيم توګه په ايران او افغانستان کې زغمل ده ، چې د اسلامي بنياد پالي فکر په مسلمانانو کې څومره مضبوط وي ، نو ځکه دروسي يهوديانو اسرائيلو ته د راتګ او په نيول شويو عربي سيمو کې د هغوی مېشته کولو مخالفت له اسلامي هېوادو سره

سره لويديزو هېوادو او روس او امريکا هم کېږي ، لويديز المان فرانسې ، انگلستان اول جاپان سره پنځلس لويديزو هېوادو اسرائيلو ته وېل دی ، چې په نيول شويو عربي سيمو کې دروسي يهوديانو له مېشته کولو منع شي ، په دې لړ کې د يوه قرارداد مسوده د ملګرو ملتو د بشري حقونو کمیټې ته ورکړې شوې ده ، دروس د باندنيو چارو وزير په سګو کې اسرائيل سپړ ته وېل دی ، چې په نيول شويو عربي سيمو کې دروسي يهودانو مېشته کول په منځګړي هڅې کې د امن د منځ ته راتلو په لار کې ځنډ کيدای شي .

د محمد رحيم "خبر ژباړه"

په تاجکستان کې د اسلام د بياراژوندي کولو غورځنگ

د اسلامي تهذيب او تمدن زانگوسره ځنډيرونه شوي

په تاجکستان کې مسلمانانو د روسي واکمنۍ پر خلاف سرغړونه پيل کړې او روس د دې سيمې د ځوانو مسلمانانو د فعاليتونو د مخنيوي لپاره نور پوځ هم هلته لېږلې دي لکه چې د پوځ او مظاهره چېانوترمنځ په يوه ټکر کې يوديرش مسلمانان شهيدان کړای شوي دي. په همدې ډول په خوورځوکی داشميراه د يرشوت ورسيد او د امريکا يې مطبوعاتو په حواله داشميريو ويلي دي داوخت وضعه داسې ده چې په دوشنبې ښار کې د پوځي اقداماتو سره سره هم حالات په کنترول کې نه دي پخپله د ماسکو راديو د امنې چې نارامۍ د ښار خواوښات خپرې شوي او پدې تېښتو کې ۳۹ روسي پوځيان زخميان شوي دي. د تاجکستان د کمونسټ گوند مشر له خاگونه وغوښتل

چې امنيت مراعات کړي مگر داغوښتنه يې اغيزې پاتې شوه. د غربي حوالوسره سم د گوند مشر له خپلو غړيو نه وغوښتل چې ځان مسلح کړي خو د خپلو چارواکونو د دفاع وکړای شي د يوه تصديق شوي خبر له مخې د تاجکستان مسلمانان د روس او ارمنيا په خلاف شعارونه ورکوي اوله روسي ټانکونو سره مخامخ کېږي او د محلي کمونيست گوند د مرکزي کومېټې د ودانۍ ساتونکي پوځيانو د لیکو د ماتولو کوشش کوي.

تلويزيون په دوشنبه کې داوښکي بهوونکي گازپورت شوي وريځ ليدلې ده په دې ضمن کې د بخارست راديو ويل دي چې زياتيدونکي يې بجاري او د تاجکي ځوانانو د اسلامي جذبي تجديد د دې خونړيو پېښو بنسټيز لاملونه دي داوخت د دوشنبې واکمنو

خاکو ته ويل دي چې څلور لارونه لري او سې خو کومه درد وونکې پېښه رامنځته نشي، روسي جمهوريتس ميخايل گورباچوف وويل چې دهغو خلکو پر خلاف به چې نژادي فسادونو ته لمن وهي سخت اقدام وکړای شي، هغه په يوه وينا کې وويل چې دې نظمې د مخنيوي لپاره د قانون مسوده وړاندې کيږي. هغه وويل چې د روسي ولسونو پر گاندي اودهغوي د حفاظت پر معامله سوداگري کيږي د يو بل خبر له مخې د آذربايجان پاپولرفرنسټ په مسکو کې يوه مظاهره وکړه چې په هغه کې غوښتل شوي وو چې د پاکو ښار اضطراري حالت دي ختم کړای شي او روسي پوځونه دي بيرته وغوښتل شي.

له ارمني او آذربايجان نه وروسته تاجکستان دريم روسي

جمهوريت دى چى عوامو پكى
د آزادي غورځنگ پيل كړى
دى اودا حقيقت دى چى تر
آذربايجان وروسته په
تاجكستان كى مظاهرى دروس
د غلبى او كمونييزم پر خلاف دى
اودا د اسلام د احيا او تجديد
غورځنگ دى. د تاجكستان
دموجوده غورځنگ په سبب
نړيوال دهغه ځاى له ريښتينو
حالاتونه چى دروس د ظالمانه
تسلط په سبب پټ پاتى وو، او
اوسپنيزى پردى هغه په تياره
كى ساتلى وو، خبريزى .

تاريخ شاهد دى چى
دمركزي آسيا دالويه سيمه په
ټوله نړى كى مشهوره وه
اودورينسوپه وساطت يى له
ټول نړى سره اړيكي درلودى
د تاجكستان په لاره امپراتور
حمل كړى وى. اصلا داسيمه
د خپل اسلامى تهذيب، تمدن
او علم وادب په وجه ډيره
مشهوره وه .

اودا كثر و صوفيانو د سكونت
ځاى وپوښتر شاعران اوداديبان
هلته پيدا شول اود شعر وادب
خراغ يى هلته روښانه كړ .

لكه چى اوس هلته دمولانا
جامى په ياد څه مراسم انعقاد
مومى او د فردوسى لپاره
راتلونكى كال ټاكل شوى دى .
پرتاجكستان دروسانو تسلط
په ۱۸۶۷ كال كى پيل شو .
تزار په ۱۸۸۲ كال هلته
رسيدلى و. دهغه دليل داوچى
خپلمنځيو بى اتفاقيو دملك
شپرازه ډرى وړى كړى وه ،
تزار له هغه نه گټه واخسته
اوهغه اسلامى ملك يى ترخپل
ولكى لاندې راوست . كله چى
په ۱۹۱۷م كال كمونستى
انقلاب ! راغى نوهمغسى يى
ترخپلې ولكى لاندې وساته
اوهغه ځمكه چى داسلامى ثقافت

زانگووه دسره انقلاب غيزى ته
ورغله . ددى اثر اورسوخ
نتيجه داشوه چى مسلمانان له
دين نه لرى كړاى شول .
عربى بيگانه ژبه وگڼل شوه
اوداسلام ستونى خفه كړاى
شو او هغه نسلونه چى داسلامى
ارځښتونو ساتونكى وو له منځه
يوړل شول .

مگر اوس په تاجكستان كى
نوى نسل داسلام بيا راژوندى
كولو ته ملاتړل ده . هغوى
دنړى اسلامى غورځنگونه ليدلى
دى . دپاكستان داسلامى
هيواد منځته راتگ ، د ايران
اسلامى انقلاب او ترټولو مهمه
دروسى تاراك او يرغل په
وړاندې دافغان مسلمان ملت
پاڅون دهغوى احساسات
راوپارول اودى كى شك نشته
چى په دى جمهوريت كى دينى
اوتهديبى كوششونه پيل شوى
دى . په تاجكستان كى
داسلام احيا دوه دورى لرى .

لومړى دوره دفرهنگى
اوتهديبى رواياتو ژوندى ساتلو
دوره ده . ددوره هغه وخت
پيل شوه ، چى تاجكى
اوسيدونكو دخپلې پخوانى ژبى
د ساتلو لپاره غږ پورته كړ .
داسى وشول چى روس دوه
ځلې دهغوى دژبى اوليك دود
دبدلولو هڅه وكړه . هدف
داوچى دتاجكستان اوسيدونكى
دخپلې اسلامى پانگى نه محروم
شى اواړيكي يى له خپلې اسلامى
ماضى سره پريكړل شى، ځكه
دتاجكانو ټول ادب په هغه ژبه
كى خوندى پاتى شوى دى .
تاجكانو په دى اړه لويى لويى
مظاهرى وكړى . نوى نسل ته
چى كومه زده كړه وركول
كيزى په روسى ژبه دساينسى
علومه زده كړه ده . تاجكى
پوهان هڅه كوى چى ساينسى

علوم خپلې پخوانى ژبى ته
انتقال كړى .

لكه چى دتاجكستان په ملى
شورا كى تاجكى ژبه دملى ژبى
په توگه دمئلو لپاره دقانون
پوه مسوده ترخپرنى لاندې ده

ديادولو وړده چى نوى
تاجكى نسل به خپله سيمه كى
په ماضى كى داسلام له نقش نه
ځان خپرول غواړي . لدى نه
څرگنديزى چى په دى ټوله
سيمه كى اسلام
دخپلوشاندارواصولو او انسان
روزونكيو نظرياتو له كبله په
هرزړه كى ځاى درلوداوعلم او
اوصوفيانو دانسان د عظمت
لپاره د قدر وخدمتونه كړى
دى . اودا حقيقت دى چى
دتاجكانو ټول داستان په خپلې له
لاسه وركړى ماضى هغه ده له
همدى امله هغوى اوس اسلامى
مراسم بياراژوندى كړى دى
داددى غورځنگ دويمه دوره
ده . تركمونستى انقلاب !
وروسته روسانو ددى خلكو
داسلام نه دگرځولو لپاره
ډيرزيات ظلمونه وكړل تردى
چى څه جوماتونه يى وران كړل
اوڅه نوروتى كولپونه واچول
اوپه كهسارونو كى يى آذانونه
غل كړل . دينى مدرسى يى
بندى كړى قاضى اومحكمى
نړى كيسى شوى اوددى ځاى
خلك داسلام له مېين دين نه
بيگانه كړاى شول . مگر ددى
ټولو ستونزو سره سره علمى
كرامودينى زده كړه جارى
وساتله ددى هدف لپاره يى
سختى وگاللې مگر له ۱۹۱۷ نه
تراوسه پورى يى په مختلفو
لارو اووسايلو دينى تعليمات
جارى وساتل دادهغو مبلغينو
فيض دى چى ددين سپرغى
يى تراوسه هم په سينوكى

از بهمان آمدن يك مركزيت مسلمانان سخت هراس دارند و در عين شكی نيست كه امروزه مسلمانان جهان چشم به پيروزي انقلاب اسلامي افغانستان دوخته اند و درين راه از هر چگونگي كمك بامادرين نگردند و حتي در ادعيه نمازهاي پنجگانه نيز مازانرا موش نگردند.

خلافت تركيه عثمانی رداستان سقوط آن مثال عمده يی است برای ما گرچه خلافت عثمانی مثل صدرمید موصفات خلافت اسلامی نبود ولی تنها همین نام استعمارسیاه و سرخ را برآشفته و دربراه استیصال آن تلاشهای پیگیر و مداوم پراه انداختند ، توطیه ها بکاربردند . تا به گزوی نامیون شویش رسیدند ، آنها میدانستند که همین

مركزيت فرداداری همه موصفات خلافت اسلامی می گردد و آنگاه استعمار آرام نخواهد ماند .

تقریباً دو سال قبل دیدیم که طیاره حامل جنرال ضیاء الحق رئیس جمهور سابق پاکستان طی توطیه استعمار (که اغلباً از طیرف گماشتگان سی ای بدستور آن سازمان شیطانی صورت گرفت) سقوط داده شد که در نتیجه آن رئیس جمهور مذکور با جمعی از صاحبمنصبان ارشد اردوی پاکستان به شهادت رسید . مبصرین یکی از عوامل عمده یی که سی ای را در برابر جنرال شهید پنجم آورد و دست پنچین جنایت بزرگ زد نظریه «پان اسلامیزم» میدانند که قلب جنرال ضیاء الحق برای تحقیق آن می تهن دول

استعمارحتی بودن این نظریه در مغز وسینه يك مسلمان را تحمل کرده نتوانست و درین شكی نیست که در شهادت جنرال ضیا «كاجی بی» نیز باسی ای ای منتظر و همیار بوده است .

ما یکبار دیگر ملت مجاهد و قهرمان خود را متوجه می سازیم و اتمام حجت می کنیم که نگذارند دشمن انقلاب اسلامی ما که نهال آن به خون يك ونیم ملیون شهید و اشك صدها هزار بیوه و یتیم آبیاری شده بدامن اغیار پریزد راه شمرگیری از انقلاب اسلامی ما و عدت صفوف و تزکیه آن از عناصر ناپاک و خاین به دین و ملت و میهن و تصمیم قاطع و خلل ناپذیر در راه ساختن حکومت اصول اسلامی است . آهادی پتخان زویرانی ماست جمعیت کفر از پریستانی ماست

دومند دری دجیھی مجاهدین ددین پریوتود عملیاتو یه نیت روان دی

لاتازه دی .
 شاعران داسلامی فکر او نظر
 سره سم شعرونه وایی اوپه
 خپلو اروا روزونکي نغمه‌یی
 داسپهرغی تازه وساتل . خو
 کاله دمنځ له مذهب سره مینه
 لرونکوته سزای ورکول کیدی
 اوپه چومات کی عبادت گناه
 وه اوس په تاشکند او بخارا کی
 اسلامی مدرسی جوړی شوی
 دی او فارغان یی داسلامی زده
 کړو په خپرولو بوخت دی .
 څو کاله دمخه په دوشنبه کی
 څلورچوماتونه و او اوس یی
 شمیر لسو ته رسیدل دی دیو
 باوری خبرله مخی اوس هڅه
 کیږی چی په تاجکستان کی
 یوه دینی مدرسه جوړه شی
 څو ددی ځای اوسیدونکی
 داسلامی زده کړو لپاره
 ازبکستان ته په تگ اړنشی .
 دمسلمانانو ددی ذهني او قلبی
 تغییراتو لپاره کمونستان په
 اندیشه کی دی او هغوی دی
 حقیقت په منلو مجبور شوی
 دی چی دکمونیزم
 دژوند او سیاست نظام زوال
 منونکی دی . دتاجکستان په
 ښځو کی هم داتقییرات منځته
 راغی دی او دحضرت
 محمد صلی الله علیه وسلم ذکر په
 پیر عقیدت اومینه سره کوی
 درود شریف په کورونو کی په
 پیره مینه سره لوستل کیږی
 او ددهغه درود شریف
 اعجاز دی چی ویده تاجکستان
 راوپس شوی دی .
 روسی حکومت دمسلمانانو
 له کورونو نه داسلامی روایاتو
 دله منځه وړلو پیری هڅی
 وکړی اولییر بندیرونه یی
 ولگول مگر په هرډول ناکام
 شول اود دین رهایی دڅکو له
 سیو نه لری نه کړای شوه .
 اوس دهغه ځای ښځو

روسی او غربی لباس ترک کړی .
 دی اود خپلو زموږی لباسونو
 اغوستل یی پیل کړی دی .
 ددی خبری کول ضروری
 چی مسلمانانو په پټه توگه
 څو چوماتونه جوړ کړی دی
 او هلته پنځه وخته لمونځ کوی .
 دا دتاجکانو داسلامی غورځنگ
 اثر دی چی اوس په کمونست
 گوند کی شامل کسان هم
 راځی اولمونځ کوی لدی امله
 روسی حکومت مجبور شوی

غورځنگ دی . دهغوی ټول
 مزاج اسلامی دی اودنوی تاریخ
 شاهد دی چی په کوم ملک کی
 اسلامی روایات په زور او جبر
 دگه وخت لپاره غل کول شی
 خوله منځه یی نشی وېل
 دمسلمانانو په باب علامه اقبال
 څه بڼه ویلی دی :

چیرت چی دایمان خاوندانو
 دلمر صورت گټلی دی
 دلته دغی هلته لوب شوی هلته

بازار مشهد ما مکت خونې وام می گیرد
 که تارنگین کند هنگامه روز قیامت را

چی مساجد او مدارس
 آزاد پریږدی .
 اوس دمنځنی آسیا په
 اسلامی جمهوریتونو کی
 داسلامی ویستیا څپی خپری
 شوی دی که په رومانیه ،
 چکوسلواکیا ، ختیځ المان او
 ختیځه اروپا کی پخپله کمونستانو
 دخپلو نظریاتو جنازه ایستی
 ده نو دمنځنی آسیا مشلمانان به
 هم حتماً خپل اسلامی تشخص
 راژوندی کوی . روسی مشران
 باید پوه شی چی په اسلامی
 جمهوریتونو کی راپیدا شوی
 ویستیا په زور سره نه شی غل
 کولی داغورځنگ یو فطری

دغی دلت دوب شوی
 اوس دا دورد اسلام د عظمت
 اورفت دوردی ځکه په نړی
 کی غربی نظام او کمونیزم
 اونور نظریات ناکام شویدی .
 نوکه کومه نظریه دانسانیت
 لارښوونه کولی شی هغه یوازی
 اویوازی اسلام دی .
 دتاجکستان خلکو یوه اوږده
 موده دکمونیزم تر ازمیلو
 وروسته داسلام داخیا غورځنگ
 پیل کړی دی چی دانسانی
 عظمت اوشرکت اوتوحید
 اورسالت علمبردار دی . او
 دا حقیقی انسانی غورځنگ دی .

قاضي محمد حكيم
په تيربې

په اسلام كې

حكومتي

نظام

داسې مطلب پېان شويدي «
حسن (رح) اوسپهان بن عبينه
(رح) فرمايل دي چي : الله
پاك خپل پيامبر ته په مشوره
كولو امروكي ترڅو نورخلك پده
پسي مشوره كولو كي اقتدا
وكړي اوهغه دپيوسنت په توگه
دده په امت كي باقي پاتي شي
»

دوهم - درسول كريم (ص)
له سهرت څخه : هغه څه چي
د دولت پررئيس باندې
دمشوري پروجوب تاكيد كوي
هغه دپيامبر (ص) عمل سهرت
دي هغه (ص) دخپل اوچت
درايت اولوئي مرتبي سره سره
دنور هرچا په نسبت دخپلو
صحابه / وسره زيات مشوره
كوونكي و . دېدر په روح ئي
دمشركينو سره دقتال په هكله
دخپلو صحابه و سره مشوره
وكړه . او داخدا دمركي
دپيل څخه ترمخه ئي دخپلو
صحابه وسره مشوره وكړه چي

مهمو چاروكي مشوره وكړه ،
چي داامر په څرگنده توگه
دشوري پروجوب باندې
دلالت كوي اودفقاو
اومفسرينو اقوال دنوموړي آيت
په هلكه پدي ټول دي .

ابن تيميه وائي چي :
دامرځاونددمشوري څخه نشي
بي پرواكيدل گكه چي پاك
خدای خپل پيامبر ته پرهغي
باندې امر كړيدي ، او په
تفسير طبري كي ددي آيت په
هكله داسي يادون كيږي (پاك
خدای خپل پيامبر ته خپلو
صحابه وسره په مشوره كولو
امروكي ددي لپاره چي دده
امت ته دا وښيي چي هغوي
بايد پدي هكله پرخپل پيامبر
پسي اقتدا وكړي اودمهمو
پيشو اوحوا دثوپه وخت كي كله
چي دوي ته پيشيږي په خپلو
منځو كي سره مشوره وكړي)
اوپه تفسير رازي كي د«
شاوهرم فې الامر» آيت په باب

دوهم مطلب - شوري :
الف : دشوري وجوب :
دشوري مبداء په اسلام كي
دحكومتي نظام دمهمو بنسټونو
څخه ده چي قرآن كريم
اودرسول كريم (ص)
سنتوپرهغي باندې صراحت
كړيدي اودفقاو كرامو اجماع
ورباندې منعقد شويده .
شوري دامت حق دي اوخليفه
باندې دهغي رعايت واجب
اولازمي دي دشوري په باب
دخليفه تقصير او کوتاهي دهغه
دعزل موجب كيږي لكه چي
وروسته به پردې مطلب وغږيږو
هغه دلايل چي دشوري په
وجوب باندې له قرآن كريم
اودرسول (ص) له سيرت
اودفقاو له اقوا لوڅخه ترلاسه
كيږي په لاندې ټول دي .
لومړي : له قرآن كريم څخه :
پاك خدای فرمائي « وشاورهم
في الامر» ترجمه : « اي
پيامبره له خپلو صحابه وسره په

ایا دمدینې له داخل څخه ددشمن سره وجنگېږي ؟ اوکه دمقابل لپاره بهروروځي ؟ په همدې ډول دڅنډې په ورځ پټي دانصارو له دوو مشرانو هریو سعدبن معاذ(رض) اوسعدبن عبادت (رض) سره مشوره وکړه . هغوی مشوره وکړه چې دمدینې نه ددشمن دپیږته گرځیدلو اومحاصري ماتولو په بدل کې دمدینې په یوې برخې خرماءو باندې ددشمن دیوې ډلې سره مصالحه او آشتی پریږدي اول دمدینې څخه خپل دفاع ته پرت ورکړي اویامبر(ص) دهغوی دواړو دامشوره ومنله اووځي فرمایل چې داکارماستاسي انصارو درضایت په خاطرکاوه کله چې تاسی دمدینې نه په دفاع کولو مصمم یاست اودشمن سره دمقابل کولو قوی عزم او ستره حوصله درسره ده دا زما لپاره دخوشالي اوپیاڅېره ده .

پیامبر(ص) دخپلو صحابه و سره تردی حده پوری زیات مشوره کوونکي و چې علماووېل دی : « هیڅوک له خپلو ملگرو سره درسول (ص) په پرتله زیات مشوره کوونکي نه و »

ب : دمشوري پریښودل ددولت درئیس دعزل موجب کیږي : کله چې مشوره دامت حق دی اوددولت پررئیس دهغې رعایت واجب اولزمی دی نوکه هغه دمشوري په باب دپریښوولو ترسرحده پوری دقتسوراوغفلت څخه کارواخلي دهغه دعزل اوددولت ریاست دعهدی څخه دلری کیدوموجب کیږي په قرطبی تفسیر کې داسی راغلی دی : « ابن عطیه (رح) ویل دی چې شوری

دشریعت له قواعدو اومضبوطو احکامو څخه ده څوک چې ددین اوپوهې له خاوندانو سره مشوره نه کوی دهغه عزلول واجب دی » نوپه اسلامی دولت کې دمستبد اوخودلایه حاکم باقی پاتی کیدولپاره هیڅ مجال نشته .

ج : دمشوري داهمیت او ارزښت علت : له تیربحث نه مونږ ته په څرگنده توگه معلومه شوه چې داسلام په حکومتی نظام کې مشوره دزینت زیات اوستراهمیت لرونکي ده اوددی دلیل اوعلت ، هم دادی چې مشورهصحی اوروغی رائي دپیژندنې یواځینې لارده ځکه چې هر مشوره ورکوونکي خپله رایه دهغې دفائدي اودلیل سره یوځای څرگندوی چې ددغباراو دوړاندي کولوایوه له بل سره دمقایسی او مناقشې په نتیجه کې په غالبه توگه حق اوصواب څرگندیږي . په همدې ډول په مشوره اخیستنه کې پرت له کوم زیار او زحمت نه دنورو خبرو اوپوهوکسانو د معلوماتو او هغو تجربو نه گټه پورته کول دی کومی چې نه ئی دکلونو کلونو په اوږدوکی په زیات زیار او قربانیو سره ترلاسه کړی دی په همدې توگه په مشوره کولو کې اول الامر په داسی امورو باندې داقدام کولو څخه ژغورل کیږي کوم چې امت ته ضرررسوی او دی ورباندې نه پوهیږي دپیښیدلو نه وروسته د ضرر داصلاح هیڅ کومه لاره هم نه وی اونه داچې اول الامر حسن نیت په هغه ضرر رفعه کړی شی .

په همدې ډول په مشوره اخیستنه کې امت ته داخبره ورپه یادول دی چې یواځی

همدا امت دی چې دسلطی خاوند دی او بالمقابل ددولت درئیس په ذهن کې داخبره کیږي چې دی دسلطی اوقوت په پیاده کولو کې فقط دامت نه وکیل اونماینده دی . سربیره پردی دمشوري داصل په رعایت کولو کې دامرخاوند دطغیان اوسرکشی څخه کوم چې دانسانی صفتونو څخه یوصفت گنبل کیږي چلوگیری او مخنیوی کیږي متعال خدای فرمائي « کلا ان الا نسان لیطغي ان راه استفنی » ترجمه : « حقیقت دادی چې انسان سرکشی کوی کله چې خپل ځان بی نیازه اوبی پروا وویني » .

د : په کوم شی کې شوری جاری کیږي ؟ : دامت سره مشوره کول ددولت په بیلابیلو چاروکی جاری کیږي اوهم په هغو شرعی اجتهادی امورو کې صورت نیسی په کوم کې چې نص موجود نه وی ، یعنی ددولت رئیس به هم ددین اوهم دنیا په چاروکی مشوره کوی جصاص په تفسیر کې داسی مطلب راغلی دی « مشوره په دنیوی چاروکی اوهم ددین په هغو چاروکی چې وحی ورکړې نه وی موجود اخیستنه کیږي » په دنیوی چاروکی له مشوري غوښتلونه مقصد ددولت په مهمو اوسترو چاروکی مشوره ده دمثال په توگه ددشمنانو دمقابل لپاره دپوځونو لیږل دجنگ اعلان ، دلویو قراردادونو اومعاهداتو تهل ، او مستحقوکسانوته په دولت کې دهمو عهدو اوپستونو سپارل اوداسی نور .

چې پدی بناء ددولت په وړو اوچړو کارکی مشوره شرط نده ځکه دانامکنه ده اوکوم

فائده اوځته هم پکې نشته اونه کوم حاجت ورته لیدل کیږي . اونه پدی باب کوم شرعی دلیل په لاس کی لرو .

ه : دشوری خاوندان څوک دی ؟ دچاسره باید مشوره وشي ؟

اوس داپوښتنه مطرح کیږي چی مشوره څرنگه باید سرته ورسیږي ؟ آیا ددولت پررئیس باندی دټول امت سره مشوره کول واجب دی اوکه دامت له یوی لوی یایوځوانرادو سره ئی ؟ دشوری په باب دپیامبر (ص) دسیرت اوسنت څخه چی کوم ټکی په بنیادی توگه ترلاسه کولای شو هغه داچه ده مبارک (ص) به په هغو چاروکی چی په مباشره توگه دعامو

شوی غنیمتونو په باب معلومی کړی لکه چی ددی مسئلې په هکله روایتونو کی راغلې دی چی پیامبر(ص) ددغو غنیمتی مالونو په رابطه خپل نقطه نظر هغویتـــ واضع او څرگندکړ او حاضر وکسانو وویل چی « ای رسول الله مونږه راضی اوقانع یو بیایامبر(ص) وفرمایل چی خپلو نماینده گانو اومخورو ته مو وواښی چی هغوی همدا خبره مونږه ته راورسوی ترڅو په یقینی توگه دستاسی درضایت اوقناعت څخه پوه اومطمئن شو . بیا زیدبن ثابت (رض) دانصارو (رض) په صفونو کی وگرځیده پوښتنه به ئی ترینه کوله چی آیا دوی قانع شوی دی اوکه

اوآزادئې کړی اوکه په ؟ په همدی لړول پیامبر(ص) دحضرت سعدبن معاذ اوحضرت سعدبن عباده سره پدی برخه کی مشوره وکړه چی دمدینې دخرماو دریم برخه حاصل باندی دغطفان قبیل سره پدی شرط مصالحه وکړی چی هغوی به دخندق په معرکه کی دمسلمانانو پرخلاف جنگ کولو نه لاس اخل اوخپلو کورونو ته به بیرته ستان کیږي . هغو دواړو حضراتو پیامبر(ص) ته په ځواب کی وویل : ای رسول الله ! هغه کوم څه چی ت ئی فرمائی که آسمانی وحی وی نو بی له ځنده ئی عمل کړه . اوکه تاسی پدی باب له خدایه مامور شوی نه یاست

هغه څوک چی ددولت رئیس باید ورسره مشوره وکړي دشوری د موضوع په پرتله سره فرق کوي اومسایل هم دخپل نوعیت په لحاظ سره ځانگړي ټول معرفت ، حسن رأی اوزوراداراک ته اړتیا محسوسوي چی په دې بنا ددولت رئیس به لزوماً دتخصص اومعرفت له خاوندانو سره مشوره کوي .

مسلمانانو دحال اومصلحت پوری اړه پیدا کوله نودهغو ټولو سره به ئی مشوره کوله لکه چی دا حد په معرکه کی دشرکیانو دمقابلې اوجنگ لپاره له مدینې منورې څخه دوتلو په مسئله کی همدا کار وشو چی پیامبر(ص) له ټولو هغو مسلمانانو سره چی مدینه کی موجود وومشوره وکړه اوداسی ئی ورت وفرمایل چی « اشیرواعلی » ترجمه : مات مشوره راکړی ، په همدی لړول دسوازن دغنیمتونو مسئله وه چی پیامبر(ص) ددی زیات حرص درلود چی دټولو هغو مسلمانانو رائی کومو چی دسوازن په جنگ کی گډون کړی و دویته دورپه برخه

نه ؟ چی هغوی ټولو پرت له دینه چی کوم نفر پاتی شی اطمینان ورکړ چی مونږ ټول قانع اوراضی شوی یو ، پس نوموړی واقعه پردی خبره صریح دلالت کوی چی دشوری خاوندان ټول هماغه مسلمانان وه کوم چی دشوری موضوع هغوی پوری ربط اواره پیدا کوله .

همداراز کله به رسول (ص) دخپلو ټولو صحابه وسره نه بلکه له هغو دځینو سره به ئی مشوره کوله لکه چی پیامبر (ص) دبدردبندیانو په مسئله کی دخپلو ځینو صحابه وسره پدی هکله مشوره وکړه چی آیا له هغوی نه ندیه واخلي

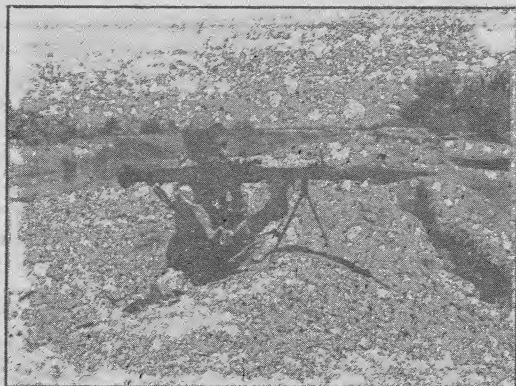
خوبیاهم ستاسی خوښه وی پدی صورت کی هم مننه اوطاعت کوو اوکه هغه یواځی رایه وی اوله مونږه پکې مشوره غواړی . نوموړو مشوره داده چی له هغوی سره پرت له توری نه بله معامله نه اختیاروو . چی په پای کی پیامبر (ص) دهغوی په رائی عمل وکړ او دغطفان قبیل سره ئی د مصالحی موضوع پریښودله

پس دپیامبر (ع) په ستونکی دغه ثابت سوابق ټول پردی دلالت کوی چی دشوری کسان اواغضاء به کله دامت لویه برخه وی اوکله به ټول هغه مسلمانان وی چی

د جنگي مسائلو په ارتباط مشوره وکړي او کوم قضایا او مسائل چې د عمومي مصالحو پورې اړه پیدا کوي پر دوی واجب ده چې د هغې په هکله د قوم د مشورو او خبرو کسانو څخه مشوره واخلي . په همدې ډول د دوی واجب بلل کېږي چې د هغو مسائلو په هکله چې د هیواد د مصالحو او کېدای پورې تعلق نيسي وزیرانو ، نخبه لیکوالانو او تجربه کار مامورینو سره مشوره وکړي . . . . . تردې پورې چې هغه (رح) فرمائي ، علم او ویل دی که مستشار (کوم چې له هغه نه مشوره غوښتل شي) په شرعي احکامو کې و د هغه صفت به داوی چې عالم او دینداره به وي . او که مستشار په دنیا وي چاروکی و نو د هغه صفت به داوی چې باید عاقل او تجربه کاروي .

کیدای شي چې ووايو : هغه څوک چې باید د دولت رهبري ورسره مشوره وکړي د مشورې موضوع په پرتله سره نرقي کوي او مسایل هم دخپل نوعیت په لحاظ سره ځانگړي ډول معرفت ، حسن رای او ژور ادراک ته اړتیا محسوسوي چې پدې بنا د دولت رهبري به لږومو د تخصص او معرفت له خاوندانو سره مشوره کوي . چې امام قرطبي (رح) په خپل تفسیر کې زمونږ همدې خبرې ته اشاره کړېده هغه رحمه الله علیه فرمائي چې د د امر خاوندانو باندې د علم او سره په هغه مسائلو کې مشوره کول واجب دی په کومو چې دوی نه پوهېږي او یا د دین له چارو نه پردوی باندې کومه چاره مشکله شوي وي او هم پردوی واجب ده چې د نوع له مشرانو او قوماندانانو سره

مشورې په وخت کې حاضر وي او د مشورې موضوع ورپورې ارتباط نيسي لکه د هوا زنډو د غنیمتونو په مسئله کې . او کله به د مشورې خاوندان داسې کسان وي چې قوم د هغوی له خبرې نه ملاتړ او پیروي کوي لکه د غطفان د مصالحې په مسئله کې چې پیامبر (ص) د دواړو سعدو سره کوم چې د انصارو مشران او مشور وه مشوره وکړه . او کله به د مشورې کسان ځینې اهل رای مسلمانان وي لکه چې د بدر داسپړانو په مسئله کې پیامبر (ص) یواځې د څو ډی رای کسانو سره مشوره وکړه چې د هغوی په جمله کې د حضرت ابوبکر صدیق (رض) او حضرت عمر فاروق (رض) نومونه دیادونې وړ دي . د دې سوابقو په رڼا کې

د اټلي جهاد زوی
د یلار په خبر ځان
مجاهد روزل غواړي

پیوسته به گذشته :

امام ابوالاعلی مودودی (رح)
مترجم : فداحمد " فایض "

حکومت اسلامی چگونه ساخته می شود؟

روش مخصوص تحریک اسلامی :

حاضرین ! اکنون می خواهم با ذکر مختصر یک بیان تاریخی به شما تشریح کنم که تغییر اساسات زندگی اجتماعی و ترتیب دوباره آن برای انقلاب اسلامی چگونه صورت گرفته می تواند و روش مخصوص (Technique) این تلاشها و مدارات که توسط آن این امر به سر منزل مقصود میرسد چیست؟

اسلام در حقیقت نام تحریکی است که میخواهد تمام عمارت زندگی انسانی را بر اساس نظریه حاکمیت خدا تعمیر کند، این تحریک از قدیمترین زمانه ها بربك اساس و يك طریقه به پیش می رود، رهبران آن مردمانی بودند که رسل الله (فرستادگان خدا) گفته می شوند. اگر میخواهیم تحریک را به پیش ببریم، لامحال باید از طرز عمل آن رهبران پیروی کنیم زیرا بدون آن هیچ طرز العملی برای این نوع تحریک خاص نه وجود دارد و نه وجود داشته می تواند، درین سلسله و فنی پی سوانح نقش قدم اجداد اسلام می

براییم بایک دقت ژرفی مواجه می شویم انبیایی که درازمنه قدیم گذشته اند، راجع به کار آنها معلومات زیادی نمیتوان یافت. در قرآن کریم بعض اشاراتی یافت می شود، ولی از آن نقشه مکمل ساخته شده نمی تواند در عهدنامه جدید بایبل (New testament) بعض اقوال غیر مستند سیدنا حضرت عیسی علیه السلام یافت می شود که از آن تا حدی روشن می شود که تحریک اسلامی در مرحله کاملاً ابتدایی خود چگونه به پیش میرود، و از کدام مسایل آن سابقه، به پیغمبر می آید؟

لیکن بعداً مراحل به حدی عیسی (ع) پیش نیامد که راجع به آن اشاراتی از آنجا بدست آمده بتواند، درین معامله فقط از یک جا رهنمایی مکمل و واضح یافت می شود. و آن زندگی حضرت محمد صلی الله علیه و سلم است، علت رجوع ما به این نوع عقیدت محض نیست بلکه ما مجبور هستیم برای معلوم کردن فرازونشیب این راه به آن رجوع کنیم در میان رهبران تحریک اسلامی تنها حضرت محمد صلی الله علیه و سلم

رهبری است که در زندگی وی (ص) برای ما از ابتدایی ترین دعوت این تحریک گرفته تا قیام حکومت اسلامی و بعد از قیام این حکومت، شکل، قانون، پالیسیهای داخلی و خارجی و ترتیب نظم مملکت مرحله و ارتباطات تفصیلات و تفصیلات نهایت مستند یافت می شود. لہذا ما با این ماخذ نقشه مختصری از روش کار این تحریک را خدمت

تان عرض می کنم. زمانی که رسول الله صلی الله به دعوت اسلام مامور شده است نزدشان روشن است که خیلی از مسایل اخلاقی تمدنی، اقتصادی و سیاسی جهان حل طلب است، امپریالیزم رومی و ایرانی نیز موجود بود، امتیازات طبقاتی نیز وجود داشت نفع برداریهای ناجایز اقتصادی (Economic Exploitation) نیز صورت می گرفت، و بداخلاقی ها نیز انتشار یافته بود، در کشورشان چنان مسایل پیچیده بی موجود نبود که منتظر تدبیر یک رهبر بود. تمام ملت به پستی اخلاقی، افلاس، ملوک الطوائفی و خانه جنگی مبتلا بود

از یحزین گرفته تا یمن تمام مناطق ساحلی عرب همراه با ایالت زرخیز عراق تحت سیطره ایران قرار داشت. در شمال حتی تا سرحد حجاز تسلط روم رسیده بود، خود حجاز مرکز بزرگ سرمایه داران یهود گشته بود و اعراب را در حال سود خواری خود آورده بودند در مقابل ساحل شرقی، در آفریقا حکومت عیسوی حبشه موجود بود.

که چند سال قبل بالای مکه تاخته بودند یک گروه هم مذهبان و متعلقین سیاسی و اقتصادی آنان در بین حجاز و یمن در جریان موجود بود تمام این چیزها وجود داشت ولی رهبری را که خداوند (ج) برای رهنمایی مقرر کرده بود.

به یکی از تمام این مسایل دنیا بلکه به مسایل میهن خود نیز توجه نفرمود بلکه بسوی دعوت داد که

بدون خدا (ج) تمام الهه ها را بگذارید فقط بندگی یک الهه را بپذیرید.

دلیل آن، این نه بود که بنظر آن قیادت مسایل دیگر اهمتی نداشت یا در خورتوجهی نبود بشما معلوم است که بعداً بتمام این مسایل توجه نمودند. و یکایک آنرا حل کردند

مگر علت اینکه در آغاز از تمام طرفها روگردانیده به یک طرف توجه نمود این بود که از نقطه نظر تحریک اسلامی، خرابیهایی که در زندگی اخلاقی و تمدنی انسان پیدامی شود، علت اساسی همه آن خود را خود اختیار (Inde-pendent) و غیرمسئول (Iresponsible)

تصور کردن به عبارت دیگر خود را اله خود ساختن است. یا بعد این است که بدون اله العلمین، دومی را صاحب امر بپذیرد. خواه این دوم کدام انسان باشد یا غیر انسان تا که این چیز در ریشه وجود دارد از روی

نظریه اسلامی کدام اصلاح بالایی در دور کردن ناسامانی فردی و اجتماعی، پیرو شده می تواند. از یک طرف خرابی و نابسامانی دور خواهد شد ولی از جانب دیگر سر برادر خواهد کرد، فلذا آغاز اصلاح اگر شده می تواند، از چیزی می تواند که از یک طرف از ذهن انسان هوای خود مختاری را دور کند و به آن گفته شود.

در نیایی که تووندگی میکنی کدام سلطنت بی پادشاهی نیست بلکه در حقیقت پادشاه آن وجود دارد و پادشاهی آن نه محتاج پذیرفتن توست که آنرا بپذیری و نه از نفی تو نابود شده می تواند. می تواند حد و سلطنت آن برآمده بجای

اینجا کدام والی وجود ندارد ولایت همه و همه برای آن یک اختصاص یافته است، اینجا کدام مالک و آقایی نیست مالکیت و آقایی کاملاً حق همان یک اینجا قانون سازی وجود ندارد.

قانون از آن وی است که او و حقدار و سزاوار قانون سازی است. اینجا کدام پادشاهی، رازق و مالکی، فرمانروایی، ولی و کدام کارسان، فریاد شنوی و فریاد رسی نیست.

پیش کسی کلید اقتدار وجود ندارد، کسی برتری و فوقیت ندارد، زمین تا آسمان همه بندها ست و بنده ها، رب و مولی فقط یک است فلذا از هر غلامی، اطاعت و پابندی

اسلام در حقیقت نام تحریکی است که میخواهد تمام عمارت زندگی انسانی را بر اساس نظریه حاکمیت خدا (ج) تعمیر کند.

انکار و زو غلام، مطیع و پابند حکم همان یک شوت تمام این اصلاحات ریشه و اساسی دارد به این اساس تمام عمارت سیرت فردی و نظام اجتماعی از بین برده شده از سر، روی یک نقشه ساخته می شود.

و تمام مسایلی که در زندگی انسانی از آدم تا این دم پیدا شده است، و از جال تأقیامت پیدامی شود بر این اساس به طریق جدیدی حل می شود.

محمد صلی الله علیه وسلم دعوت این اصلاح اساسی را بدون کدام تیاری سابقه و بدون کدام فعالیت تهیدی مستقیماً عرضه داشت.

وی برای رسیدن به سر منزل مقصود، این دعوت کدام راه تزییر اختیار نکرد که قبلاً کدام فعالیت سیاسی و اجتماعی در بین مردم اثری ایجاد شود و بعداً با استفاده از این اثر رفته رفته

دیگری رفته می توانی در موجودیت این واقعه مستحکم و مضبوط خود مختاری. تو بدون یک غلط فهمی و زعم احمقانه که حتماً نقصان آن بتو عاید خواهد گردید چیزی دیگری نیست تقاضای عقل و حقیقت پسندی (Realism) این است که مستقیماً پیش او سر تسلیم خم کنی و بنده مطیعی گردی. از جانب دیگر این جانب واقعه نیز برای آن نمایانده شود که در تمام این کاینات فقط یک پادشاه، یک مالک و یک مختار وجود دارد، دیگری نه درین جاحق حکمروایی دارد و نه در حقیقت حکم کسی دیگری نافذ می گردد. بیه این اساس بدون او (ج) بنده دیگری شو، حکم کسی را مپذیر، پیش کسی سر خم مکن اینجا کدام اعلی حضرتی نیست اعلی حضرتی برای آن یک مختص است

صلاحیتهای حاکمانه بی بدست آید و بعد از آن با استفاده از این صلاحیتهای رفته رفته مردم را بکار گرفته تا به این مقام برسانند تمام این چیز ها چیزی نیست مامی بینیم که يك شخص آنجا برخاست ، و فوراً اعلان لاله الا الله کرد نظر آن برای يك لحظه نیز به چیز كم از آن نیفتاد . علت آن جرات پیغمبرانه وجوش و جذبه تبلیغی نیست اصلاً روش کار تحریک اسلامی این است اثرونفوذ و اقتداری که از وسایل دیگری حاصل گردد قطعاً در کار این اصلاح نمیتواند كمك كند مردمی که بدون لاله الا الله .

از بیخ برمی افگند و عمارتی بر اساس دیگری ساخته می شود ، امروز دنیا صدای بلند اشهدان لا اله الا الله مؤذنان شما را بخاطری با سردی می شنود که نه آواز دهنده (مؤذن) می داند که چه میگوید و نه شنونده معنا و مقصود آنرا می داند ولی اگر معلوم شود که هدف این اعلان این است و اعلان کننده فهمیده اعلان می کند که من پادشاه و فرمانروایی ندارم ، حکومتی را نه می پذیرم ، قانونی را قبول ندارم .

حدود اختیارات محکمه یی (Jurisdiction) تا من رسیده نمیتواند ، حکم کسی نزد حکم

امروز دنیا صدای بلند اشهدان لاله الا الله مؤذنان شما را بخاطری با سردی می شنود که نه آواز دهنده (مؤذن) می داند که چه میگوید و نه شنونده معنا و مقصود آنرا می داند

بر اساس دیگری باشما همراهی کرده باشند در تعمیر جدید برای این اساس و تهداب بکار شما آمده نمی توانند ، درین کار مردمی مفید واقع شده می توانند که باشندین آواز لاله الا الله بسوی شما بیایند ، درین چیز کوشا باشند ، این حقیقت را اساس زندگی خود قرار بدهند و براین اساس برای کار کردن برخیزند لهذا تقاضای اقدام خاصی که برای پیش برد امور تحریک اسلامی ضرور است ، این است که کار بدین کدام تهیه ، از توحید آغاز یابد .

این تصور توحیدیک عقیده محض مذهبی نیست طوری که من عرض کرده ام اساس تمام نظام زندگی اجتماعی را که بر اساس خود مختاری انسان یا الوهیت و حاکمیت غیر الله بنا یافته باشد

نیست رسم و رواجی را قبول ندارم ، حقوق امتیازی ، حکومت ، تقدی و اختیارات کسی را نه می پذیرم بدون يك الله از همه باغی و منحرف هستم شما می دانید که این آواز را گاهی هم به خوشی و آرامی تحمل کرده نه می توانید شما اگر با کسی بجنگید یا جنگید ، دینا خود باشما خواهد جنگید .

با بلند کردن این آواز احساس خواهید کرد که زمین و آسمان یکسره دشمن شما شده است و هر طرف برای شما مار و گزدم و زنده ها ست .

این حالت زمانی پیش آمد که محمد صلی الله علیه وسلم این صدارت بلند کرد صدا کننده فهمیده صدامی کرد و شنونده می دانست که چه صدا بلند می شود .

به این اساس چیزهایی که از طرفی مورد ضرب این آواز قرار می گرفت برای خاموش ساختن این آواز برخاست بت پرستان برای برهنیت و پاپگری خود از آن احساس خطر کردند رؤسا راجع به حکومت و ریاست خود ، اشراف راجع به اشرافیت خود ، نژاد پرستان راجع به برتری نژادی (Racial Superiority) خود ، ملیت پرستان راجع به ملیت پرستی ، اجداد پرستان راجع به طریقه های موروثی آبا و اجداد خود ، خلاصه اینک پرستندگان هریت به يك آواز خطر شکستن بت های خویش را احساس کردند به این اساس طبق مصداق " الکفرملة واحدة " تمام آنها ی که درین خود می جنگیدند ، برای جنگ با این تحریک جدید متحد شدند درین حالت فقط مردمی بسوی حضرت پیامبر صلی الله علیه وسلم آمدند که اذهان شان پاک بود ، و استعداد و فهمیدن و پذیرفتن حقیقت را دانستند ، آنها ی که درین شان آنقدر صداقت موجود بود که یکبار دانستند که این حق است بخاطر آن بابازی با آتش و مرگ آماده شوند .

برای این تحریک به چنین افرادی ضرورت بود آنها یك ، دود و چار چار آمدند و کشمکش افزایش یافت بعضیها از نوکری و مزدوری رانده شدند کسی را خانواده های شان از خانه بیرون کردند کسی را دوست و عزیز و آشنا گذاشت ، کسی محبوس گردید کسی بالایی ریگ تفتیده خوابانده شده کشانده شدند بعضیها مورد سنگ باران و دشنامها قرار گرفتند .

کسی به زن ، مال ، حکومت و هر چیز ممکن تطمیع شد و سعی بعمل آمد تا خریده شود ، تمام این چیزها بمیان آمد ، آمدن آن ضروری بود ، بدون آن تحریک

اسلامی نه استحکام یافته می توانست و نه پیش رفته می توانست .

نخستین فایده آن، این بود که مردم عادی دارای کرکتر و اراده ضعیف اینسو آمده نمیتوانستند، آنهایی که آمدند بهترین چهره نسل آدم بودند که اصلاً به آنها ضرورت احساس می شد، برای جدا کردن مردم سره و ناسره طریق دیگری که بپایند و ازین پوته آزمایش بگذرند، وجود نداشت .

مردمی که بعداً آمدند، بخاطر کدام غرض شخصی یا خانوادگی یا کدام مقصود قومی مجبور با مقابله با مصائب نشدند، بلکه محض برای حق و صداقت، بخاطر خدا (ج) و رضای او (ج) لت و کوب شدند برای او گرسنگی را متحمل شدند و برای او جان دادند .

برای آن تخته مشق چاکاریهای همه دنیا قرار گرفتند . نتیجه آن، این بود که در آنها ذهنیت درست اسلامی که برای آن ضرورت بود پیدا گردید . همین گها کرکتر خالص اسلامی پیدا شد، در خدا پرستی آنها خلوص پیمان آمد و افزایش یافت درین تربیتگاه زبردست مصایب، طاری گفتن کلمات اسلامی يك امر طبیعی بود، زمانی شخصی پی هدایای برمی خیزد و از مراحل کشمکش، مبارزه مصیبت، تکلیف، پریشانی، مرگ، قید،

گرسنگی، جلاوطنی و غیره می گذرد توسط تجربه شخصی، تمام کیفیات آن هدف، برقلب و روح او اثر می افکند و تمام شخصیت آن به آن هدف تبدیل می شود، برای کمک با تکمیل شدن آن چیز برآنان نماز فرض گردید تا امکان پراگندگی نظر در دور گردد، نظرش بر هدفش باشد که آنرا حاکم خود میداند، بار بار بر حاکمیت آن اعتراف نموده عقاید خود را استحکام بخشند و مطابق حکم آن باید در دنیا کار کنند .

عالم الغیب والشهاده آن؛ مالک يوم الدين بودن آن؛ و قاهر فوق عباده بودن آن کاملاً ذهن نشین آن گردد و در هیچ حالت بدون اطاعت آن حتی خیال اطاعت دیگر در دل و ذهنش خطور نکند .

از يك طرف تربیت آیندگان این گونه صورت می گرفت و از جانب دیگر بر اثر این کشمکش تحریک اسلامی نشرو توسعه می یافت . رفتی مردم می دیدند که چند نفر لت و کوب می شوند، محبوس می شوند، از خانه های شان رانده می شوند، می خواهند خواه در آنها این شوق و جذبۀ ایجاد می گردید که این همه شور و شوق چرا؟ و چنینکه، به آنها معلوم شد که برای «زن» «زر» و «زمین» و هیچ چیز دیگری نیست، کسی نسبت به آن غرض شخصی ندارد، این بندگان خدا صرف بخاطر

لت و کوب می شوند که صداقت يك چیز برای آنها روشن می گردد در دل آنها خود بخود این جذبۀ و احساس پیدامی شد که آن چیز را معلوم کنند .

آخر این کدام چیز است که این مردم برای آن چنین و مصایبی را متحمل می شوند. بعد وقتی برای آنها معلوم می شد که آن چیز «لاله الاله» است و از آن در زندگی انسانی چنین انقلاب رونمایی گردد. با این دعوت چنان مردمی برخاسته اند که بخاطر صداقت و حقیقت تمام منافع دنیا را پشت پامی زنند و جان مال و اولاد خود را فدا می کنند .

پس چشمان آنها باز می شد، پرده هایی که بر دل شان موجود می بود چاک می گردید. با این پس منظر این راستی مانند آتیر بر هدف می خورد همین علت بود که بجز افرادی که تکبر و جاهت شخصی یا جاهالت جد پرستی یا محبت اغراض دنیوی آنها را نابینا ساخته بود، باقی تمام مردم بسوی این تحریک برگشتند، بعضی زود برگشتند و بعضی تا وقت زیاد در برابر این تحریک ایجاد مزاحمت کردند مگر زود یادی هر شخص صادق و پاک و اداریه برگشت به اینسو گردید . (ادامه دارد)

دفعه ها که حالات چي دست مار چيانو په اشاره يي دهجاه له مورچل نه په گټي اخستني سره د سياست و گټرته راوتي همدا سي نه کاري چي دخپل ملت دا ټولي قرباني دروس او امريکا تر خوښي توربان کړي .

د افغانانو معنوي پسرلی

سفر خپل غم وهل ټول سپېره مخون
تږ آزادي په خوشالو لکه اثارو گورم

د آزادي مبارکۍ به په هرځای نمانځه شي

دامحفلون هري خواته برگذار وگورم

گرمکۍ چې شاپي دي په يوبخ د اغزو حنگلون

په خپلو سترگو شي بيا هم گل وگلزارو گورم

هغه ويرجن زړونه چې غوږ دي د ظلم په خنجر

د آزادي په مرمه روغ هريو پرهاريو گورم

ټول پتيان او پوري ميندي غم زده ميرمني

د آزادي د گل به پوي مست و سرشار وگورم

سوي هيواد چې بيا سمسور وي د کرکړ په مټو

په صنعتي چارو اخته هريو فن کارو گورم

کنډ وکړ خراب کورونه دالجاد په بېو

ودان ودان په ښکلي لاس د جوان معيارو گورم

ټول مساجد چې ماحدانو په سره اورسيږي

واړه اباد پکې هرڅوک په استغفارو گورم

د حبل الله په مزي ټول افغان تېل چې وي

هريو دېل سره مرستيال او مددگارو گورم

زمونږ تاريخ چې په نړۍ کې افتخاريادي وي

بيا ليکل شوي دغه نوي زرنگارو گورم

د هيواد پلورود ښمنانو غيږندي په غاړه

خلق وپرچم غلامان ټول خوږند په دارو گورم

هغه کسان چې د اسلام جامه کې دي خائنان

دغه خوگان منافقين سوي په نارو گورم

څوک چې کوشش د خائنانو واکمني ته کوي

دا پټ مرييان او مختورن ټول شرمنسارو گورم

مجاهدين دي وي سرکوبي په دنيا او عقيبي

هريو شهيد د کرامت په لوړ معيارو گورم

داسې بهار د افغانانو معنوي هدف دي

وي دي دائم چې ئي خوندونه استمرارو گورم

داموسمي بهارغي الحال افغان ته سره لمبه ده

بهار به هلته وي چې خپل واک واخيستارو گورم

يم هيله مند چې آزادي ښکلي بهارو گورم

نظام د عدل د اسلام چې برقرارو گورم

خبرچې وشي دورتللو دهيو په لوري

داسي اعلان به بريالي د ژوند اسرارو گورم

دغه تياره غمجنه شپه چې شي له خپره صبا

په خپلو سترگو خوځلا نده سپين سهارو گورم

د شهيدانو آرامگاه ته چې مهاجرو رشي ټول

گيلو ي د گلو چې په هر قبر انبارو گورم

د قبيدو د دعاوي وشي دهجرت او جهاد

خوشاوبون ئي د قيامت په ورځ بسيارو گورم

غاره په غاړه هرافغان پاکستانی وروڼو

خدای پاماني په دود يو بل دغاړي هارو گورم

د هر چا زړه کې به موجونه د خوښۍ وي غږياند

چې کاروانونه د افغان په کالو بارو گورم

د وسايطو غراډي چې وي تياري تلوت

کله به زه ددي کاروان ښائسته قطارو گورم

هره جنگله کې به پيرغ د پاک اسلام رپيږي

پري ليکل شوي د الله (ج) نوم باوقار وگورم

چې ور داخل په دروازه دنوميالي تورخم شي

په خپل احساس به لوي کرم د کردگار وگورم

په هر قدم چې کاروانونه مخ په رواندي درومي

دغه منظر به يو کامياب لوي افتخارو گورم

په هره خوله به د خدای (ج) نوم او د اسلام ناري وي

دا شعارونه به دميني خاص اظهارو گورم

دمجاهد د کارنامو او شهامت له وياړه

په هره سيمه د يادگار ښکلي منارو گورم

چې په واحد صف کې راجمعه مومنان وي سره

ټول د ښمنان د دين وطن ذليل او خوايو گورم

دابه لوي وياړوي چې افغان ئي خپل وطن په لوري

غټ او وياړه چې ددي تک شکر گذارو گورم

نجیب

د گورباچوف

انگې

خولکه چی دمېشر حسن خان دیته نه دی پام شوی، چی لوتر د «پروټسټانت» مذهب په رامنځته کولو سره د «کاتولیک» اوک په بهترو وایو د مسیحیت ستنی ولېزولی. داسه ده چی نوم خوهماغه د مسیحیت و؛ خوتقدس یی پایمال شو. همدغسی گورباچوف هم دخپلو اصلاحاتو په عنوانولو سره کمونیزم ته سخت گوزار ورکړ، چی لاتیري یی دلوتر پرعکس، دخپل مسلک له دایری، چی کمونیزم دی، دوتوزیری هم ورکاوه.

داچی د گورباچوف اصلاحات ترکمونیزم زیات دروسی شاهنشاهی دېرم اوپرتم د ژغورنی په خاطر گڼو، دخپل دغی ادعا داثبات له پاره گڼ دلایل هم لرو. دلته یوازی زموږ داتلیو اوسرښندنو په رڼاکۍ دی موضوع ته یوڅغلند نظر اچوو:

په نیمه به کیږی، روسی بنکیلاکگر زیارباسی چی لکه دخپلو نورو اقامارو او سپوږمینیو

دی دویمنی صورت ته ترجیح ورکړه، او داڅکه چی دده دواکمنی په دوره کی دبل هروخت په نسبت دروسی امپراتوری ددې وړی کیدو خطرغابشونه تیره کول. دسره پوځ دنه ماتیدو ریکارډپه افغانستان کی مات شوی و، نوردپخواغوندي ورځنی دچا دومره سترگه نه سوه.

که څه هم ځینی د گورباچوف اصلاحات (۱) په یوه بله پلنه دکمونیزم د وړاندی کولو او انځورلوپه لارکی یوه پرځای هڅه گڼی. لکه دېوهو دوخت دمالیې وزیر (۲) ډاکتر مېشر حسن چی په یوه لیکنه کی د گورباچوف اصلاحات د «لوتر» اصلاحاتو ته ورته بولی، او لیکسی: لکه څرنگه چی دلوتر اصلاحات له مسیحیت څخه د سرغړاوی په عنوان نه وو وړاندی شوی، همداسی د گورباچوف دا، هم کمونیزم نه نفی کوی؛ بلکی په یوه نوی اومعقوله بڼه دهغه د وړاندی کولو تکل دی.

گورباچوف چی نن سبا یو غرپرېل ولی، دایې دوخت او حالاتو غوښتنه گڼلای شو.

که تراوسه، خطریوازی کمونیزم ته متوجه و، اود هغه د ژغورنی له پاره به روسی واکمنو لاس وپیشی وهل؛ نوپه دی وروستیو کی یوه بل خطرهم روسی واکمنو ته پتون وپچاوه. او هغه دایلو اولسوودآزادی غوښتنی غورځنگونه وو، چی بالاخره دروسی امپراتوری پرویش او تجزیی منتجیدل. نواوس روسی واکمن په دووکی راگیروو؛ یایی باید دکمونیزم لکی راټینگه کړی وای، چی پدی صورت کی له کمونیزم سره روسی امپراتوری هم سرخوې، اویایی بیا دروسی امپراتوری ژغورنی اوبچاوته کارویلی وای، په دی صورت کی که کمونیزم سرخوې، ورځه امپراتوری خوله دې وړی کیدو بچیده (۱)

گورباچوف په خپل وار ترخپلو پخوانیو اواسلافوزیات

اسلامی انقلاب د ادب په وړانگوي

استاد "بیرنگ"

خدا خیر کړي

بازدل در پی یار است خدا خیر کړي
سفرش جانب دار است خدا خیر کړي
دوستان در پی اشغال مقام اندولی
دشمنان دست په کار است خدا خیر کړي
نظم آهسته شود دور زمزلگه ما
فتنه هاهمو شرار است خدا خیر کړي
گرچه نزدیک به سرمزل مقصود شدیم
چرس ازناله قرار است خدا خیر کړي
های وهویی که فتاده است در این مرحله چیست
این همه مکر کفار است خدا خیر کړي
یارو اغیار سراسیمه و بی تاب شدند
افق الوده غبار است خدا خیر کړي
حرف بیرنگ و صفاران شنود هیچ کسی
گوش ها خسته و زار است خدا خیر کړي

غلام محمد "ناخوان"

وطن

ای وطنداران از خون شهیدان وطن
لاله گون شد دره و گوه و بیابان وطن
طفلکان کودک و پیر و جوان و مردوزن
شده خاک و خون برابر ای عزیزان وطن
ای خوش آنانی که باغزم متین و قلب پاک
کرده اند جان عزیز خویش قربان وطن
سلب آزادی نموده کاسه لیسان روس
کمی تحمل میتواند شیر مردان وطن
ای کریما رحم کن بر حال ماها از کرم
بر طفیل گریه شب زنده داران وطن

رحم بر احوال فرزندان دور افتاده اش
زانکه هستند دل کباب از داغ هجران وطن
خاک فروشان را خدا پاکن تباه و سرنگون
بر سر قدرت پیاری دوستداران وطن
چمله محبوسین را از قید زندان کن رها
بشکنتان زولاته را از پای شیران وطن
روزی گفت بامن یکی از رهروان راه حق
هر چه می گوئی بگوازه رهمانان وطن
در جوابش گفته ام تازنده باشم در جهان
می کنم توصیف شمشیر دلیران وطن
آرزو دیگر ندارم دردم ای دوستان
گر ببینم بیرق سبز فروزان وطن
یا الهی گرچه ناخوان، رالیقت هیچ نیست
کن شمارش در قطار عندلیبان وطن

عبدالخالق غیور

مناجات

الهی سته ام راشعله ور کن
بسوزانم در آن حال دگر کن
بده سوزش که از سوزش بسوزد
بسوزانم ز سوزم بهره ور کن
مراد رآتش خویش بسوزان
کبابم کن ز اشکم دیده تر کن
از آب دیده ام ساز آب رحمت
ز بارانش نهالم بارور کن
نهالی کوز فیضت بهره ورنیست
اگر طوبیاست گرزیر تبر کن
بزن آتش بسوزان شاین و برگش
خودش خاکم بشیر و دودش بسر کن
الهی نیستم گز لایق هیچ
زعصیانم گذر سویم نظر کن

دلجو حسینی

شمع مشکبوی

جان بلب آمد بهجران یارمهروی کجاست
شام ظلمانی مارا شمع مشکبوی کجاست
آنکه بودی در مصایب غمگسار ماچه شد
تا کشد دستی عنایت بر سرو روی کجاست
بیدماغی سخت در رنج و عذاب می شد
به مشام نکهتی زان عنبرین موی کجاست
شد نصیب ما بدوران تا جدائی از قضا
قدرتی تغییر تقدیر یکسرموی کجاست
در طریق مهر و الفت آنکه بودی پایدار
در سر میدان یاری با هیاهوی کجاست
آنکه بودی چون شفق در صبحگاهان سرخرو
بهر دیدار عزیزان در تکاپوی کجاست
وانکه در پیکار با خصم لعین میداشتی
از قلم تیغی بکف باچین آبروی کجاست
داشستی آنکو یکی طبعی چو بحر پیکران
وز تلاطم های نازش جوش پهلوی کجاست
وانکه در پیرانه سربودی به «منون» از وفا
نیک یارمهریان و فرد «دلجوی» کجاست

خادم فاریابی

ای قلم

ای قلم بنویس که ما بر ضد خونخواریم و بس
بازگو بردشمنان از خیل دیداریم و بس
یکقدم این دل نرفت با اهل دنیای وجود
دست برداریم و گویامست پریکاریم و بس
ورنه بامابود شیخ وزاهد دیرینه چون
رفت سوی این و آن، مالیک سرشاریم و بس
سنگباران کرده و گاهی بما از هر طرف
خوش بگفتند و مگر ما هم ، چه بیداریم و بس
ما چراغ حق فروزیم و براه خود مگر
خار و خس سوزیم و دایم مست دیداریم و بس
ماز تیغ (لا) نبرد داریم دست خود مدام
قتل دشمن کرده دایم عاشق داریم و بس

گر شرف خواهیم و آزادی این دین و وطن
ما اگر سوزیم در هر معرکه ، خواریم و بس
گر کنیم ماتفرقه در این صف مرصوص خود
میفتد قتل و قتال صدحیف بیزاریم و بس
پرده برداریم ما از چهره منحوس روس
خرس قطبی رازبن از صحنه برداریم و بس
ما ز ظلم کفر و استعمار مادیون گنون
خانه ویران گشته ایم در زیر آواریم و بس
دست نیست و پای نیست و چشم نابینا شده
همچنین گریه گری هر لحظه در ناریم و بس
دشمن اتز توپ و طیاره هم بم و اسکا دخویش
کار گیرد، ماهنوز کین و نفاق آریم و بس
فاریاب و قندهار، هم بادغیس و غورما
می تهدد در خون همی یارب چه ره داریم و بس
چو زجان و بلخ و کندز، بامیان ماکنون
همچو کابل گشته ویران زیر بمباریم و بس
آن سنگان و بدخشان و تخار و ننگرهار
زهر و بر شد لیک ما از حق طرفداریم و بس
نیز در لغمان و بغلان همچنین در مابقی
لشکر دین ماهمه ، بر ضد غداریم و بس
هر چه بشماریم ما از کرده های دشمنان
حق بود ای (خادما) بر ضد مکاریم و بس

چي غزل وليکم

دناگار په ليکه

صحرا

شعبور انقلاب مایپا افتاده

در صحرا

رموز این جهاد ما فکنده سایه

در صحرا

صدای وضع پیروزی به مسکو

غفل اندازد

هزاران روس وحشی کشته

و امانده در صحرا

نبرد ملت بیچاره ماعزم

فولادیست

که دایم بشکند زنجیر روسان

صخره در صحرا

شکست روس يك تاريخ عبرت

بهر دنیا شد

ندیده دیده بینا چنین انگیزه

در صحرا

مجاهد رزمجوی با وفا در راه

آزادی

بپاشد تاخروج روسیان مردان

در صحرا

خداوند! دعای مابدرگاهت

قبول افتد

مگروقت سحر خیزی ب خاک

افتاده در صحرا

صبا از گلشن فتح وظفر بر ما پیام

آرد

که استقلال این ملت شده

افسانه در صحرا

احساسه اورشه سره لبه شه چي غزل وليکم

قلمه ته ديداد سره شه چي غزل وليکم

دوخت نمرود ته دحق توره شه په پاکه ژبه

د ابراهيم (ع) دراز نغمه شه چي غزل وليکم

د فرعونې زور او طاقت دور کيدو لپاره

د رودنيل لويه خپه شه چي غزل وليکم

د عظيم خالق شمع خايري په محفل دمپني

ته يې د حسن پروانه شه چي غزل وليکم

د صداقت خيرنه وکړه د صديق (رض) له رازه

د حقيقت سپينه پيوه شه چي غزل وليکم

د عدالت دوخت تمثيل شه يو جل بيا نړۍ ته

جوړ د عمر (رض) دوخت کيسه شه چي غزل وليکم

چي په انس وړۍ په تن لوح ته د حيا سبب شي

بيا د عثمان (رض) سخي ديره شه چي غزل وليکم

شه هغه توره چي ملحد ترينه په تپيست کي و

نن د علي (رض) د لاس وسله شه چي غزل وليکم

چي د جنت د خوړو خال وي هر يو تکي دي بيا

د پاکو ويناو سره قطره شه چي غزل وليکم

کاغذه ته د حق پيغام سنگر ته يوسه زما

د لوی شهيد حمزه (رض) سپينه شي چي غزل وليکم

لويدو د ختيځ گوته په غاښ هيبت وهلې ناست دي

د پري لويه هنگامه شه چي غزل وليکم

خان درياله درانه پاره ملنگياره ژغوره

د پيرنگي د باغ ميوه شه چي غزل وليکم

د زوی جنارزه

هیڅ خپه نه یم ، فقر
پیغمبر علیه السلام خپل
ویاړېږي ، د دین ملاتړ کوونکی
تل په مسکینانو کې پیدا شوی ،
پرېږده چی نور خپل زامن په
لندن او امریکا کی وروزی ،
زموږ لپاره شهادت فخر او فقر مو
ویاړېږي ، له وطنه راوړی
مو و خوړل ، دیوسف جان
جهاد ته تللو او دهجرت
مشکلاتومی فکر لږ پر گولو کړی
و .

په کور کی مو هیڅ نه درلودل
، دا خبر ورځی رانژدی کېدی ،
او پوښتیانومی ژول او ویل به
یی ، پلاره ! زموږ دا خبر جامی
او خپل هم نشته ، خلکو به راته
ویل ، نور دی دیپسوسی لا
لهانده وی اوتادی خپل زوی
جهاد ته لیږل وی ، پیره دی
سپینه او غاښ دی وتلی دی ،
د خلکو ژوندت وگوره اوتاته ،
خلک په څه حال کی دی اوته
په کوم حال کی یی .

له یوه سوړاسویل وروسته
حبیب کاکا وویل ، زه هم
حیران یم چی زه خو یو دهقان
وم ، بل کاروبار می زده نه دی ،
اخر څه باید وکړم ، د ژوندانه
دا مشکلات می په هجرت
او جهاد پیښانه نه کړی ، خدای

مه کړه ، خیر د اهرڅه دی وی
خوا یمان می دی خدای (ج) .
نه خطا کوی ، خو بیابانه راته
شیطان وسوسه راولچوله چی که
زوی دی شهید شی ، د کفن
پیسی هم درسره نشته او که
زخمی شی نو له تداوی سره به
یی څه کوی ؟

له ځانه سره می وپتله چی
په چورتونو او سوچونو کارون
سرتنه نه رسی ، کار کول
پکاردی ، فکر راغی چی
نور خوپه څه نه پوهیږی ، راځه

دلونو وخت دی ، په لوپسی
ووځه ، هر پتۍ ته ورځم اوله
سلام وروسته قوی دلو پوښتنه
کوم ، هغوی لوگری ته
ضرورت لری ، خوچی زما
سپینی پیسۍ اوناتوانه بدن ته
گوری وایی ؛ باباجی لوگری
مونه لگی ، له یو پتۍ روان
شم بل ته ولاړ شم ، هر څوک
همدا ځواب راکوی ، باباجی
لوگری مونه لگی ، بیا
سروخو زوی پخپلو کی سره
وایی ، توبه داسپین پیسۍ
اولو !! ؟

په اخر کی دیوه داسی
انصار پتی ته ولاړم چی یوه ورځ
می په جومات کی خبری اتری

ورسره شوی وی اوزه پی
پیژندم ، زه یی چی ولیدم وی
ویل حبیب کاکا ستی مه شی
، څنگه دی لور په اوږه ایښی ،
لوته خوبه راوتلی نه یی ، ما ورته
وخندل ، هوا خوهیڅوکه راته
نه وایی چی زموږ لوگری ته
ضرورت دی ، هغه لومړی
موسکی شو او بیا یی سروخو زواوه
، له یوڅه فکر وروسته پی
ووویل : زما لوکړه ، داخلک د
چا حال ته نه گوری ، خپل
کار کوی .

بیایی راته وویل : کاکا چی
رات ښکاری چی څه گرانه ډرت
پېښه شوی رنگ دی
دیر تغیر ښکاری ، حال به راته
وای ؟ ورته وه می ویل
خدای (ج) رضا په آسانه نشی
حاصلیدای ، د دنیا فانی ژوند
پای ته رسیدونکی دی .
آخردا خبرت لپاره هم څه کول
پکاردی ، که دسپۍ ژوند په
دنیا گټلو تیر شی ، په اخرت
کی به ځای منگولی ولاړوی
لاسونه به مروړی ، خو هیڅ به
یی په لاس نه ورځی ، په همدی
هیله می خپل زلی زوی
یوسف جان ، جهاد ته لیږل

پاتی به (۹۷) څنگی

بر تصوفی یولو

د علامه اقبال

د پاشا سر علان پلاره

تقیدی مورجلونه

فکردلومړنی وخت دنماينده
ليکني (په ايران کي د فلسفي
ارتقا) په متن کي په ډير
شدت « ابن عربي » تعريف
اوتوصيفوي ، اودخپل مستقبل
لارښوداومرشد « رومي » ته دا
ځای نه ورکوي .

داقبال په وينا دهغه
د فلسفيا نه افکارولومړني گام « په
ايران کي د فلسفي ارتقا »
د کتاب تاليف دی ، پدی
ليکنه کي هغه په ځانگړي ډول
په دوه وټکوزوراچوي ، لومړی
په ايراني افکارو کي د يوه
منطقي تسلسل لټون ، اوهغه
دنوی فلسفي په ژبه بيانوي ،
اودویم د تصوف د موضوع په
عمل لاره د تحليل زيارگال ،
دا کتاب په نوولسواڅخونوگډ ،
اوزيږات د صوفيانو
د ليکنو اوتصوفي مسایلو سره
اړيکي لري . دا بحث اقبال
داسي پيلوي .

دادنننې وخت دختيځ پوهانو
فيشن گرځيدل ، چي داغيزو
د کړيو لټون کوي ، له شک پرته

صوفيانو ته منسوب داسي
اقوال اواعمال شته ، چي نړی
پريښودنه ، اورهبانيه ، تلقينوي ،
او داسلام د ژوند له نظريي
سره يي جوړښت نه راځي .
دلته موږ داچوتول غواړو ، چي
داقبال په تنقيدکي د تصوف
مفهوم اوتصورته دي ؟ هغه له
يوې مخي د تصوف مسلک
ردوي ، اوکه تش د ځينو ورگډو
عناصروله مخي چي دهغه په
وړاندې اسلامي حيثيت نه لري ،
رد ، اونورمني ؟ دلوی صوفيانو
اومفکرينو په باب دهغه نظرته
دي ؟ د محي الدين ابن
عربي ، د فصوص الحکم نومي
کتاب په باب چي د وجودي
وحدت ، درېي له سترو
علمبردارانو گڼل کيږي ،
رښتياهم د اقبال انتقادپرځای
دي ؟ کومو صوفيانو ته چي
اقبال عقيدت لري ، هغه څوک
اوصوفيانه مسلک يي څه دي ؟
ايا ځيني وخت د اقبال په
خيالونو بدلون چپه راغلي ،
دمشکال په ډول دخپل

د ختيځ نوميالي ،
سترگورعارف « اقبال » پخپلو
تلپاتي اشارو کي دمسلانو
صوفيانو له آثارو ، افکارو
اوخيالونو په اړت مټ گټه
اخيستي ده ، اوپخپل فکري
نظام کي يي دهغوي
د ښوونو څه يي اجزا اوعناصرمنل
هم دي خو پوښتنه داده ، چي
پداسي حالت کي بياول هغه
(اقبال) د تصوف
اوصوفيانومخالف گانه شي . په
عام ډول ددي خيال اخځ
داقبال له هغې ليکنې نه
اخيستل کيږي ، چي دهغه په
مشهوره مثنوي « اسرارخودي »
کي وړاندې شويدي ، دا
افلاطوني فلسفي دخودي نفی
ده ، ده فلسفي « خودي »
ترديد اوورتله دخودي نفی
د ځينو صوفيانو دمسلک بنسټ
اوداسلامي امت د زوال انحطاط
او کمزوري لامل وبلل شو ، چي
داقبال له « ژوند خوځوونکي
تصور » سره لاس وگريوان
ښکاري . په همدې ډول ځينو

داکارسترتاریخی ارزښت لری ، خو پدی په شرط چی دابنستیزتکی له پامه ونه غورځول شی، چی انسانی ذهن ځان ته ازاده ځانگړتیا لری ، او پخپله په خپلو محرکاتو دعمل په نتیجه کی ، په تدریجی ډول له خپل ذات نه داسی حقایق استخراج جوی ، چی سایی، پیری ، پیری پومی په نورو ذهنونو کی هم متوقع پاتی شوی وی ، هیڅ یوخیال دکوم قام یا ملت روح ترهفی نشی کلایند کولی ، چی ترڅه ناڅه حده پی هغه خیال خپل نه وی . بهرنی اغیزی پی له شک پرته له ژورغیرشعوری خوب نه رابییدارولی شی، خو حقیقت ددی ، چی له تش کده نه شته کیږی .

دتهذیبی اوعلمی خپرونوپه ډگرکی داځنونو ددی لټون اغیزه په ځانگړی ډول په هغو تصانیفوکې سترگوت راځی، چی دمسلمانانو دافکارو اوخیالاتو دهغوی دعلومو فنونو، تهذیب اوتاریخ دخپرنی په نوم لیکل شویدی . او ددوی د ډلی نه زیات په هغه میدانونو کی دمسلمانانو کارنامی تش دنورو اځنونو، منابعو، ذراپرو اوسایلونه لاس ته راغلی ، ثابتیږی ، چی په ځانگړی ډول دامنابع غیراسلامی وی . اوپه حقیقت کی دادعلم اوڅیړنی پردگر داسلام پرضددموړچل نیونی یوشکل دی . چی له یوی خوانی پدی باوری کړی ، چی له مسلمانانو سره چی کوم علمی اوهنری روایات تړلی، هغه ددوی نه دی ، اول بل اړخه پخپله مسلمانان چی نن دخپرنی په میدان کی بی لاس وپسېودی ، اوپرهماغو (لوړوتحقیقاتو، تکیه کولو ته

اړدی ، په یوډول دکمتری په احساس اخته کړی . او همداخبره دتصوف په باب په ځانگړی ډول کیږی . دعلامه اقبال په وینا « فان کریمر» او « دوزی» ایرانی تصوف دهندوستانی ویدانت زیونده گڼی . «مرکس» او«نکلسن» پی سرچینه نوفلاطونیت گڼی ، او یووخت دغیرجذباتی سامی مذهب په خلاف اریایی عکس العمل گڼل کیده . اقبال سم لیکلی ، چی داغلط فهمی ، دعلت اومعلول اویادسبب اونتیجی له یوه غیرمنطقی استدلال نه زیږیدلی ده . نو ځکه دډالول رېږو دپاکي لپاره اړتهاده ، چی موږ ټول سیاسی، ټولنیز، تهذیبی اوفکری چاپیریال په نظرکی ونیسو. دتصوف دتاریخ په لړکی دهغه رایه داده ، چی دتصوف ظهور داتمی میلادی پیری په وروستی نیمه اودنهمی پیری په پومی نیمه کی شوی ، داهغه وخت دی ، چی دتصوف ظهور داتمی میلادی پیری په وروستی نیمه ، او دنهمی پیری په پومی نیمه کی شوی ، داهغه وخت دی ، چی دژېړد تصوفی نظریه پکی وزیږیده . له دی وروسته ددی نظریی اونصب العین لپاره دفلسفیانو احساس اوتوجیه لارپیدا شوه، نوځکه موږدعلت اومعلول درښتیانی دشتی دپوهی لپاره داسلامی ټولنی دهغه وخت دځانگړو، سیاسی، ټولنیزو اودهنی حالاتو اوافکارو جایزه اخیستل غواړو، داجایزه اقبال په لاندی ډول ویشل ده .

۱- دازیات وکم دسیاسی گډوډی وخت و . داتمی

پیری دنیمایی په وروستیو کی دسیاسی بدلونونو پربنسټ د بنوامیه حکومت (۷۴۹) م رانسکورشو. پزرندیقیانو تشدد، اوله ایرانی دین څخه دسرغروونکو بغاوتونه ، په خراسان کی د نقاب پوش پیغمبر پیښداکیدل، دهغه دپلویانو په مذهبی لباس کی سیاسی خوځښتونو اوگډوډی خورول، بیادنهمی پیری په پیل کی دهارون دزامنو مامون اودامین ترمنج دواکمنی دلاسته راوړولپاره کشمکش ، ددی وخت دسیاسی گډوډی نیسی، نېمانی په گوته کوی . له بل خوا داوخت په عباسی حکومت کی داسلامی علومو اوفنونودترقی دمعراج زمانه وه. اوپه همدغه وخت کی دمزدکی بابک دپرله پسی بغاوتونو لړی پیل شوه ، چی په لایره سخته پی مخ نیوی وشو.

دایپیشی ۸۱۶م او ۳۸- ۸۳۷ ترمنج وزیریدی . دمامون دحکومت په پومی وخت کی ځینو سیاسی شورشونو ځانگړی شدت خپل کړ. اوپه همدی ډول دده ټول وخت په سیاسی گډوډیو کی تیرشو، او ورو، ورو، ایرانی کورنیو خپل واړه ، واړه خپلواک اوازاد حکومتونه جوړکړل. لکه طاهری، سفدی اوسامانی حکومتونه چی د۸۲۰ او ۸۸۴ ترمنج جوړشول . علامه اقبال دډالول حالاتو اوپیشوپه نظرکی نیولو سره داخیال څرگندوی ، چی دداسی بهرنی تشدد گډوډی اوارودوپه حالت کی داسی خلک چی عابدان اوزاهدان وه، دپرله پسی گډوډی اوبدامنی نه دپناه اخیستنی په لټون له

سکوت ته دېک فکر او تامل دزانگوملگرتيا خپله کړه ، د اقبال په وړاندې د ژوند په باب دارحجان د لومړيو پيړيو د مسلمانانو له هغه اندازنه بهل تمايل لاره ، چي سامي باله شي ، اوپري اريايي مهر لگيدلي وه . او د اقبال په وينا په د و سيع القلب وجوديت ، منتج شو . د دې تمايل ارتقا په تدريج اوورو ، ورو د ايران د سياسي آزادي له شيبو سره متوازي پرمخ تللی څرگنديږي . ۲- د اقبال په فکر دويم لامل له اسلامي عقليت پالنې نه د زيږيدلي تشکک ميلان دی چي پوميني ظهوري د بشارين برد ، په شعرونو کي

۴- د اقبال په وړاندې څلورم سبب هغه مذهبي مباحثي او مناظري وي ، چي د بيلابيلو عقيدو په علمبردارانو کي ونښتي ، او مامون يي سرپرستي کوله . په ځانگړي ډول داشاعره او عقليت د پلويانو بحثونو نه يواځي داچي مذهب يي په بيلابيلو فقهي پولو کي کلابند کړ ، بلکه يوداسي رحجان يي وزېږاوه ، چي په هغې کي دورو ، ورواخلافاتو او مباحثونو دروح د ديري لوړتيا تحريک رامنځ ته شو .

۵- پنځم علت داو ، چي په مذهبي مينه او شدت کي چي د لومړني دور د اسلام ځانگړنه وه ، پوره کمی پيښ شو او د دې

دادننې وخت د ختيځ پوهانو نیشن گرځيدلي چي داغيزود کړيولتون کوي

ښکاري . دايوروند ايراني شاعرو ، چي اوربي رباني گانه ، اوله هرنا ايراني طرز تفکره کرکجن و . له بل خوا د عقليت پالنې رحجان په قدرتي ډول بالاخره د علم د يوه داسي اعل عقل ماخذ نه دگټي اخيستولاره خپله کړه ، چي اظهاري دقشيري په رسايو کي ليدل کيږي .

۳- د تصوف د مسلک د پرمختيا دريم لامل د اقبال په فکر فقهي موشگافي او د بيلابيلو فقهي مسلکونو لکه حنفي ، شافعي او مالکي فقاهاو ، وچ زهد ، او د حنا بله فقي په سختي سره د فکر د آزادي ترديد و ، چي صوفيانه تفکر يي پياوړي کړ . له مامون نه وروسته پرولسونو د دې فقاهاو واغيزه ډيره ژوره وه .

سبب هماغه د عقليت پالنې ميلان و ، چي د عباسيانو په وخت کي پيدا شو . او بل داچي

پدې وخت کي مسلمانان په افراطي ډول دولتمن شول ، اودې حالت په مذهبي چارو کي بي پروايي ، بي اعتنايي اوله اخلاقي هيڅه زوال او قبيحتوالي پيدا کړ ، چي په ځانگړي ډول د ټولني په لوړو پوړيو کي ځليده .

۶- شپږم لامل داو ، چي د صوفيانو تر مځ د عيسويانو ژوند عمل نمونه وه ، علامه اقبال څرگنده کړي ، چي ښايي د عيسويانو مذهبي عقايدو دويمه اغيزه نه وي غورځولې ، لکه څومره چي د عيسويت راهبانو د ژوند تگلارې دوي متاثر کړل . د لومړي ډور په صوفيانو کي

چي د دنيا پرېښودنې کوم رحجان ليدل کيږي ، هغه په مجموعي ډول د دغو عيسوي راهبانو د ترک دنيا د مسلک وړانگي ښکاري . د اقبال په خيال دارحجان د اسلام دروح پريکنده منافي دی . له دې څرگندوونو وروسته هغه وايي چي د تصوف د پياوړتيا اصل دا پس منظر او چاپيريال و . او د يادو شوو لاملونو او ځواکونو ټولنيزو اغيزو او عمل د صوفيانه خيالاتو په زيږيدلو او ځلاور کولو کي څرگنده برخه واخيسته . که موږ د ايراني ذهن د ځانگړتيا په نظر کي ونيسو ، چي د وحدت په لوري فطري ميلان لاره ، نو پدې حالت کي د پورته ياد شوي تصوف داغاز اوارتقا څو گڼست د پوهيدنې په چوکاټ کي ښه راتل شي په همدې لړ کي علامه اقبال د نوافلاطونيت داغاز اوارتقا خواته په اشاره څرگندوي ، چي د نوافلاطونيت له پيلامي پومبي د اوبول حالت وو ، او داسي نتايج يي وزېږول . د وحشي يرغلگرانو پرله پسې يرغلونو د شهنشاهي مانه د خيمو په شهنشاهي بدلي کړي يعنې دهغوي هغه ژوند چي د عيش و عشرت اود مانېو د مسحور کوونکو فضاوو لکه وه ، هغه د پرله پسې جنگ ، غارتونو او تباهي سره مخ شو ، او بيا په ځانگړي ډول د دريمه پيړي کي د احوال ښه پياوړي شو . علامه اقبال د بطليموس يوه وينا را اخلي ، چي هغه پکي دخپلې زماني د سياسي گډوډي يادونه کوي ، په اسکندريه کي هغه شاوخوا گوري ، چي خلک د مذهب په باب تر يوه حده يي پرواشوي دي : په روم کي هم هغه ته د ژوند په باب د غوره

بیلابیلونومونو چی کومی ډل
راپیداشوری ، دهغوی تهولو
مقصدیوو .

تاریخ پوهان چی په ایران
کی دژندیقت دخوریدنی کوم
وجوهات څرگندوی ، یویسی
دادی ، چی دامذهب
دزردشیت اونصرانیت ترمنځ
منځ پروت و ، او پردی سربریره
دمسلانانو ځینی خبری هم
پکی لیدل کیږی لکه چی ویل
کیږی ، چی مانوی یارزدشتی
به هم شپه ورځ څوځل مونځ
کاوه ، او له لمانځه رومبی به یی
اودن هم کولو . پدی خبره
پوهیدل سخت دی ، چی له
یوی خواتمصرف پداسی
تعلیماتو ودان شوی گنیل
کیږی ، چی دگوشه نشینی
اودنیا پریشودنی بلک ورکوی ،
اوله بل اړخه صوفیانه تعلیمات
دهغوی غیراسلامی
څوځستونوتر اغیزی لاندی
راتوکیدل پالشی ، چی سرچه
سیاسی اومل وو .

داخبره څرگنده ده چی
مسلمانو واکمنوادوخک خلناوو ،
ددی لغتو دټکولو پوره
زیارگالی دی دا اندازه له هغه
وصیت نه لگی ، چی خلیف
مهدی خپل زوی موسی ته چی
بیاوروسته دهادی په لقب
عباسی خلیف شو کړی دی .

له طبری نه ددی وصیت پوره
برخه رااظهار

د زمانو په ا ، څه وخت چی
خلافت ته ورسیدی ، لوداډل
یعنی دماپی پیروان دنړی له
منځ نه ورک کړه ، پوره دتیک
هم ناسته ونه کړی ، ځکه چی
داولت پرموسی خلکوته
دښوځبرو بلک ورکړی ، اوایسی
چی له بدوځبرو پرمهیزو کړی ،
ددنیا مین پریدی ، داڅرک
لپاره بلک کارو کړی ، څو بیا

ورته وایی ، چی غوښه خوډل
حرام دی . . . . . بیا خلک
ددوخدایانو یعنی خدای
اوشیطان خواته وربولی ،
بیاددی ډل مشران دلونډو
اوڅویندوسره نکاح رواکوی ،
نوځکه ددی ډل
دسرغورځولولپاره توره په لاس
کی واخله ، اودبی شریکه
یوخدای (ج) قرب ومومه .
ماستانیکه حضرت عباس (رض)
په خوب کی ولید ، چی دوه
توری یی زماپه ملا کی
راڅوړندی کړی ، اوما ته یی
امروکړ ، چی هغه ددوه خدایو
منونکی د مرگ ترپولوورسوه .
پدی ډول داسلامی تصوف
بنسټ په غیراسلامی افکارو ،

ودرول سخته خبره ښکاری ،
که دگهنوصوفیانوپه اعمالواو
اذکاروکی ځینی داسی شیان
ترسترگوکیږی ، چی
دنورو مذهبونو
دافکارواو اذکاروسره څه ناڅه
ورته وال ولری ، نو په لازمی
ډول هغه بایدله پوپل نه ما
خوړونه بلل شی ، په
بنسټیزول کم ناکم داسی پوه
عقیده چی داسلام له بنیادی
عقایدو ، توحید ، رسالت ،
دتران څرگندنه ، حدیث
اوپادرسول الله صلی الله علیه
وسلم دستخطلاک وی ، دکوم
صوفی پاتصرف دافکارواو اعمالو
برخه نه ده ، دهغی دسیاق
اوسباق دگفتی اړتیا ده .

دتصرف دښی سپړنی لپاره
دعلیت دسمی څیړنی پربنسټ
باید اسلامی ټولنه په غورمطالع
شی ، او بیا په گانگړی ډول
ددویسی اودریسی هجری پېړی
لکړی ، سیاسی اوټولنیز شرایط
دکړه عقلی اړتیا لری ، همددا
پېړی وی ، چی صوفیان
ارمانونه پکسی وځلیدل ،

اولپیرزریسی د فلسفی توجیهاتو
لارونیوله .

دتصوف په باب دخکیم
الامت علامه اقبال پرفکر دښه
پوهیدنی لپاره د (۱۹۱۴) کال
دطریقت درسالی نه دشاعر
مشرق هغه زړه راستونکی مکالمه
دیوځه وضاحت سره رااځلو ،
چی درسالی دبیلابیلو پوښتنوپه
ځواب کی یی لیکل دی :

۱- صوفیانو او بیا په گانگړی
ډول دهندوستان هفواسلام ته
لوی حیثیت اورونق ښلی .
دتزوری اوغشی پرختای د
دهغوی دنیک عمل اومحمدی
(ص) اخلاقو برکت و ، چی
دهند اوپاملونو مسلمانانو نه په
یقیني ډول شپيته ملیونه ددوی
اخلاقو اوعمل اسلام ته رابلل
دی .

۲- دمسلانانوپراخلاقی ژوند
صوفیانو ژوره اغیزه وغورځوله ،
ټول هغه صفتونه چی له اخلاقی
اړخه دانسانیت گانگړنه ده
تش ددغه لویانو دښوونسی
اوروزنی برکت و ، هغوی
انسانان ، انسانان ، او بیا یی
مسلانان ، مسلمانان کړل .

۳- دصوفیانول تل په
سیاسی چاروکی بی توپیره
پاتی شریده ، دتصرف مرام
دنفس تزکیه ، دباطن اصلاح
اولفس وژنه ده ، لودهدی
لپاره هغوی په ملکی شخړو کی
پیرکم بلکی بوختی ندی
ورگړه شوی ، البته ځینی ځیندی
پاچاهان چی دخپلو شاهان
لرایسونه خالک شوی ، اوپخپل
هیرادگی داساداولفنی لامل
گرگیدل دی ، تسادیسی
لارښوونی یی ورته کړی ، لکه
څنگه چی دتاریخونو له مطالعی
اودمکرموصوفیانول حالاتونه
څرگندیږی .

۴- اسلامی تصوف داډول

تعلیم ورکوی، چی له دین سره سره د دنیا خیال هم ساتی. اسلام درهېانیت مخالف دی، او کور، کار، اهل و عیال پرېښودل، په ځنگلونو او دښتوکې ژوند تیرول نه خوښوی. اسلامي تصوف داتگلاره چی یواځی دخپل ځان لپاره وی، یو بی فیضی اووچی چیننی ته ورته گڼی. دیکسویسی دلاس ته راوړولپاره پرته له شکه دخلوت اوکونج کهناستنی ایتپاده، خوتول خلک ددی اهل نه وی. دنهی دخلکو لپاره نهی پرېښودنه یوېدمثال دی، بلکی دادغه الهی (ج) ګانسون نه څرګندسرفراوی دی، چی دانساننی تبوکم دستر کیدلو اودهغی دغوټی دگل کیدلو

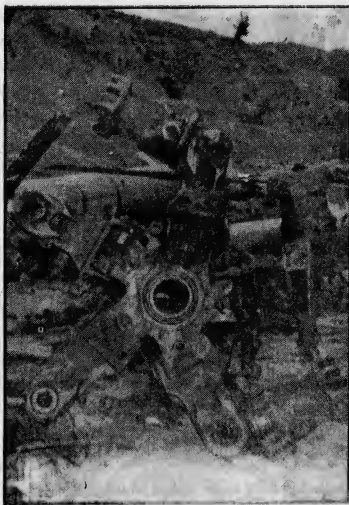
هیله من دی .

۵- دغریواونورو اسلامي هیوادوپه باپ خوځه معلومات نشته، خودهندوستان دتلینونو(غرسونو) په باپ داتیاس کیدی شی، چی په هندوانوکی د«چاترا» رسم له پیری اوږدی مودی چلیده اوله پیرو لیری لری هیوادونو نه په دلته راتګ دود و، خو څه وخت چی پکی ورو، ورو داسلام پیسوه بله شوه، نوداسلام سره دبدتیا لپاره پکی داسی لاری غوره شوی، چی دغوی له مذهبی اومل شعایروسره څه ناڅه ورته وی، دازما قیاس دی، یقین نه دی .

نوټ: ددی تبصری وروستی برخه دغوړېده، چی علامه

مرحوم بی یقین نه بلکی قیاس گڼی. د«چاترا» یادتیرته، اړیکی تش له هندوانو سره ندی. دنهی په هیڅ یوه مذهب کی به هم له حج نه لویه ټولنه نه وی، له حج نه وروسته گردحاجیان درسول مقبول «صل الله علیه وسلم» مبارکی روضی ته ورته دایمان یوه برخه گڼی که څه هم دی مبارکی روضی ته ورته حج په ارکانو کی نشته. بنیای، داسی یوحاجی به هم نه وی، چی دغی مبارکی استانی ته بی حاضری نه وی ورکوی حج د چاترا ګول پاورسره ورته والی ورکول بیخی نامناسبه خبره ده، خودیوه ښارپه یوه ماوی کی له پسرلوراهمسی دایماندارو راتولیدل به تش پورولیت نه وی اسلام به پالنه ناپوړه کړه، دپت شکنی درس بی ورکړ، خونن هم حاجیان حجراسود ښکلی، اوک دګوی گویی له کبله بی ښکل نفسی کړی، نودهغی په لوراشاره، اوبیا

خپل لاسونه ښکلی، د مقام ابراهیم(ع) دوه رکعت لمونځ اودصلا، مروی ترمخ سبی، مددی وهل کړی، له زمزم نه حګل، اوله پیسرو راهمسی دلوکونو عقیدتمندانو دتبرک په ډول له ګسان سره ډول اوخپلوانو اوددوستانو ته پی دسوغات په ډول ورکول دوام لری، داډول ټولنی داسلام له ظهوره زومبی هم وی، او هغه داسی ګڼل، چی گړندی دجاهلیت دوخت دادودتش ددی لپاره جاری وساتل شو؛ چی لوی مسلمانان دخپل پخوانو مذهبی اومل شعایروپه رواج ارام وساتنی، یوه لویه غلطه ده .

د دین د راسخول یوې الوتکی یوه برخه

دقوماندان دیداردجبهی یومجاهد ددښمن پرموکړه عملیاتو پړوخت

کارنه شی اخیستل کیدی ،
اوهلته یوفیلسوف ، یو پوره
اومخترع څنگه پیداکیدی شی
.....

داخیال داپوښتنه راولاړوی ،
چی که تش دتپولنې اغیزه
دداپول کاملوانسانانو دمنځته
راوړو ، یانه راوړو مسئوله وی ،
نوسیا په انتهایی تیاره ،
دجهالت اوپربریت په وخت کی
کامل انسان څنگه راپیداکیدی
شی ، چی دهغی مثال پخپله
دحضرت پیغمبر صلی الله علیه
وسلم مبارک ذات دی ، چی
دعربو غوندی دوخت په جاهل
ټولنه کی په جاهل هیوادکی ،
وینی چی هلته دلنورونه فساد ، وینی
توسیل ، اوداسی نورعیوب
معمولی څه چی دتفحیح خبره
گڼل کیدله ، څنگه له جهانه
دنه ورائنیدونکی انقلاب اوله
زپونونه دنه مسوه کیدونکی
کیفیت خاوندخدای (ج) له
درباره له داسی زړه اودماغ
سره راغی .

هیله ده پورته لیکنې به
دتصوف په باب داسلام
دنومیالی فیلسوف دنظر ټکی
روښانه کړی وی .

۶- په اصل کی دتپلین
(عرس) هدف داوی ، چی
پکی دهماسه بزرگ سبقت
اموزحالات بیان شی ، اوخلکوته
دهغوی دینه عمل دتقلید
اوپیروی ترغیب ورکول شی ،
خوافسوس دادی ، چی دنن
ورځ دعرسونوزیاته برخه له
خپل اصل مرامه لایره لری
شوی ، اوتش بی نیکی عمل
دی .

۷- زه دکرامتونو قایل یم ،
او زما خیال دی ، چی هغه
پاک خلک چی خدای (ج) ورته
ځانگړی زړه اودماغ ورکړیدی
، او دنفس په تزکیه کی
دکمال خاوندان دی ، له ویالی
تسل اوپه ، اوله لیندی تسل
غشی راستنولی شی .

۸- پیرایامرشد ته سخته اړتیا
لیدله کیږی ، له دی پرته انسان
پوره اوسه لارنشی موندلی ، له
دی بزرگانو نه روحانی گټه
یوازی هغوخلکوته رسی ، چی
اهل دل وی ، چی په زړه کی
یی گرمی اوپه روح کی یی
ناآرامی وی ، څوکم ترکیه
اخلاقی گټه یی هرمریدلاس ته

راوړی شی . دپیرناسته «چی
دوکانداری نه کوی» دهرمید
اخلاق سموی ، اوچی دچا
اخلاق سم شی ، عمل یی ښه
شی ، نوروته «حسنه اعمال»
ویل شی له دی نه انسان
نورڅومره لوی اوغوره کیدلی
شی .

۹- اهل تصوف اوپه ځانگړی
ډول هغه بزرگان چی دخپلو
عقیدتمندانو لویه ډله ترانغیزی
لاتدی لری داضروری فرض
دی ، چی هغوی ترخپل
انغیزی لاتدی وساتسی ،
اودمذهبی اواخلاقی اړخه
دهغوی ژوند دبری ترولو

زمونډ مسلمان هیوادهم پرخپله
سپوږمې بدل کاندې . چی لا له
هغه څخه دهندسمندر ته
درسیدو په لارکی دیوه پله په
توگه کاراخیستل هم غواړی .
شاعر اسلام علامه اقبال (رح)
دخپل یوه شعر په ترڅ کی ،
په دغه هڅه اوموخه کی سره
زاریان او بلشویکی کمونیستان
ورته گڼی ، لکه چی ویل یی
دی :

کشمکش برسره ننداست
تودردرگه آن
این سخن توصیه از پتر به
(لینن) باقیست .

نوددغه کرغیزین مرام
دترسره کولو له پاره روسی
واکمنو زبیت زیات مشکلات
پرغاړه واخیستل . دداود اوتره
کی کودتا گانی یی وکړی ،
اوچی پرهغو ونشووه ؛ نوپه
خپله یی پایڅی راپلوهلی ، اوپه
رنهاورځ یی دتېولو
نړیوالوموازیښوپرخلاف زمونډ
پرمیږنی هیواد یرغل راوړ .

خواو شالاس کاله دوه دوه
نیم لکه سره پوځ زمونډ هیواد
ولوت . په دی لس کاله کی به
یی دمسکو پروپاگندې ماشین
په پرله پسې توگه راتگ
اوپاتیدل انترناسیونالیستی
دنده گڼله . دکابل راپیو
پندورچیانونه هم ورته بیخرت
دغه راز اصطلاحات کارول . که
وویل شوی چی
دمحدودو قطعاتو اصطلاح خوبه
په شواروزکی ترزر کړتوهم
مزیات استعمالیده ، بیځایه به نه
وی .

لیکن ، یو دم یوسل
اتیادرجی شاگرع وښودل شو .
گورباچوف دتوقع پرخلاف
افغان رېږه دروس له پاره
ناسور وگڼله .
روسی پارلمان دسره پوځ یرغل

وغانده ، اوان چی یوشمیر هغو
صاحبمنصبانو اوعسکروچی په
افغانستان کی جنگیدل

وو ، ورکړای شوی بهادری
پرځمکه وویشتی اودهغو ساتنه
یی دځان له پاره غاروگڼله .
خولکه دمخه موچی ورته
نفوته وکړه ، داتول هرځه
دمجبوریت له مخی وشول .

اوکه ددغه مجبوریت په پام
کی نیوو سره دگورباچوف
شاگرع کومه بی ننګی ونه گڼله
شی ، اوسوی (لیتکی) ورپسی
رنانکړای شی ، دومره پاک
نلری . مگر نجیب شاه څرنگه
دخلکو په سترگو کی ورننوځی ،
اوپه کومه خوله پرافغانستان
دروسی پوځو یرغل غندی ؟
دی خوروسی ټینګ افغانستان
ته راوړ . دده اقتدار خو

ډولوی دورځی په نرځ خوپل
پکاردی . نوځکه یی له ځانه
دگورباچوف انګی جوړه کړیده
، هغه چی څه فرمایي ، دی
یی لکه دلوډسپیکر انتقالوی .
له تحلیل سره یی دده غرض
نشته . که ویل یی چی ورځ
ده ، ورځ ده . اوکه فرمایل
یی چی شپه ده نو شپه ده .
هغه دپارسی ژبی دنومانداشاعر
حضرت سعدی علیه الرحمه
خبره چی :
اگر شاه روز راگوید شب است
این

بباید گفت اینک ماه وپروین .
دانګی اولودسپیکر خوله
تحلیل اوتجزیی سره څه کارنه
وی ، اوبیا چی انګی هم دنجیب
شاه غوندی مزدور اواجیر
شخص وی ؛ نوراشه که یی

دانګه اولودسپیکرخوله تحلیل اوتجزیی سره څه کارنه
وی ، اوبیاچی انګی هم دنجیب شاه غوندی
مزدور اواجیر شخص وی ؛ نوراشه که یی ګوری !

ګوری !

هسې خو فرانسی معاصر
اګزیستانسیالیست فیلسوف
اولیکوال « ژان پل سارتر » په
خپل یوه اثرکی دختیز هیوادو
د روښانفکرو په باب کاري
چی : مودغه ښاغلی (۱)
فرانسی ، انګلیستان اونورو
غربی هیوادوپوهنتونوت راولو ،
اوورته زمونډ دکنودپیښواوتقلید
چل ورزده کوو . کله چی پوه
شوو چی نوریی ځانته
دلوډسپیکرښه غوره کړی ؛
نوبیرته یی خپلوخپلوهیوادوت
استوو . بیا چی موږڅه وایو ،
هغه دوی هم وایی . . . .

خوموزمبورښه
اندلسارتردمقلدینو اودنجیب
ترمنځ یوعمده توپیرشته ،

دیرغلګرروسی پوځ پوروپی
اومرهون منت دی . رښتیا
خبره داده چی له ده سره
خوداوپخبری ډیری بی مناسبه
بریښی . خو څه وکړی ؟ اخیر
دی هم مجبور دی ، مزدور
اواجیر دی ګه !

دی نرځولکه چی دځان
اوبانجانو دکیسی په مفهوم ځان
ښه پوه کړیدی ځان پرون
یرغل تائیداو ، اونن یی رڼوی
، زمونډ دځان دنوکر هم له
دی سره څه کارنشته چی
یرغل معقول و ، اوکه نه ؟
خوچی ځان وغانده ، له دی
یی دنه معقولیت ښه دلیل بل
کوم کیدای شی ؟ ده خو
دامین ، هونیکر اونورو له
انجامه همدازده کړی ، چی

مفاهیم دین و شریعت

برادر مسلمان ! در مسائل دینی اکثراً دو کلمه را می شنویم و بزبان بآنها تلفظ مینماییم که آن دو کلمه اولی دین و دومی اش شریعت است ولی شاید کمتر افرادی وجود داشته باشند که از مفهوم دین و شریعت بصورت جداگانه اطلاع داشته باشند و به همین علت اکثراً اشخاص چیز فهم نیز دین را با شریعت و شریعت را با دین خلط نموده و یکی را مرادف دیگر تعبیر مینمایند که عدم درک درست از مفاهیم متذکره مشکلات را در جامعه اسلامی بار می آورد. لذا در اینجا مناسب میدانم تا در ضمن بیان مثالهایی از هر کدام مفهوم دین و شریعت را به خوانندگان گرامی بیان نمایم .

۱- مفهوم و معنی دین : دین چندین معنی دارد یکی از معنای ایش عزت ، حکومت ، سلطنت ، و فرمان روائی است در حالیکه معنی دیگری برعکس زیردستی ، اطاعت ، غلامی ، بندگی و فرمانبرداری میباشد در حالیکه معنی سومی دین احتساب یا محاسبه ، تصمیم گرفتن و پاداش اعمال یافتن است در قرآن عظیم الشان کلمه دین به همین سه معنی و مفهوم بکار رفته است مثلاً درین قول خداوند جل جلاله : «ان الدین عند الله الاسلام»

بدرستی دین نزد خداوند (ج) اسلام است یعنی نزد خداوند دین همان است که در آن انسان فقط خداوند را صاحب عزت و حرمت بداند و بجز او در برابر کسی دیگر خود را حقیر و عاجز نشمارد فقط خداوند بزرگی را مالک حقیقی پنکدارد و غیر راز او مطیع فرمانبردار و اطاعت گذار کسی دیگر نباشد و فقط خداوند جل جلاله را حساب کنند و جزا دهنده و پاداش دهنده اعمال و غیر راز او دیگری ترس و هراسی نداشته از تهدید کسی هر اسرار نبوده و پاداش کسی امید وار نباشد نام همین دین با چنین مفهوم و معنی آن اسلام است ولی اگر چنین مفاهیم دین نادیده گرفته شده انسان کسی دیگری را صاحب عزت واقعی ، حاکم حقیقی و پادشاه و مالک واقعی و دهنده واقعی جزا و سزا پنداشته در برابر او با خواری و ذلت اسربندگی خم نمود و از او اطاعت و بندگی کرد از پاداشش طمع نمود و از مجازات او ترسید دین او دین دروغین میباشد و خداوند بی نیاز هرگز چنین دین دروغین را قبول نمیکند برای اینکه این کاملاً خلاف واقعیت و حقیقت است بجز خداوند (ج) در سراسر این کائنات کس دیگری صاحب عزت و احترام واقعی

نیست ، نه کس دیگری سزا وار سلطنت و پادشاهی است و نه انسان برای بندگی و غلامی کس دیگری آفریده شده و نه غیر مالک حقیقی کسی دیگر دهنده واقعی مجازات و پاداش است این نکته را در کلام خداوند (ج) چنین مینمایم : «ومن یبتغ غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه» یعنی کسی که بجوید بجز اسلام دینی را پس هرگز پذیرفته نشود از او یعنی کسی که از پادشاهی و اقتدار خداوند (ج) چشم پوشیده کسی دیگر را بعنوان مالک و حاکم حقیقی خود قبول کند بندگی او را اختیار کرده و او را دهنده واقعی مجازات و مکافات حساب کند خداوند هرگز دین او را نمی پذیرد برای اینکه «وما امرنا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفا» یعنی امر نشده اند مگر باینکه بپرستند خداوند را صاحبان اخلاص برای او دین را حق پرستان . آدمی را که خداوند (ج) بندگان خود قرار داده و غیر از خود برای بندگی کسی دیگری بآنها دستور نداده است وظیفه آنها اینست که از همه چیز روگردانند، دین یعنی اطاعت و بندگی خویش را فقط بخداوند (ج) اختصاص بدهند

اورا محاسب اعمال خود دانسته و تنها از او بترسند « افغیردین الله یبغون وله اسلام من فی السموات والارض طوعاً وکرهاً والیه ترجعون » یعنی ایای پس جز دین خدا را میجویند؟ و او را تسلیم شده هرچه در آسمانها و زمین است خواه و ناخواه و بسوی او بازگردانیده میشوند. یعنی همه چیز هازمینی و آسمانی مطیع و فرمانبردار خداوند (ج) اند و همه این چیز ها بغیر از خداوند قادر و توانا کسی دیگر را حساب گیرنده اعمال نیک و بد خود نمیدانند ای انسان میخواهد برعکس همه کائنات زمینی و آسمانی برای خود راه و طریق جداگانه را اختیار کند.

درین آیه مبارکه که خداوند بزرگ میفرماید: وقاتلواهم حتی لاتکون فتنة ویکون الدین كله لله ط، یعنی وقاتل کنید با ایشان تا وقتیکه نماند فتنة و باشد دین همه آنها از برای خداوند (ج) دین به مفهوم فرمانروائی استعمال گردیده است یعنی شماجنگ و مبارزه کنید تا فتنة فرمانروائی غیر خداوند از جهان محو و نابود شود و در دنیا فقط دستور خداوندی حکمفرما گردد فقط مالکیت خداوند (ج) مورد قبول واقع شود و انسان فقط بندگی خداوند را اتخاذ کند. این ارشاد خداوند (ج) بصورت عموم شامل حال همه مسلمانان ولی بصورت خاص متوجه آنده از قهرمانان سربکف و نشسته در سنگرداغ جهاد و مبارزه اسلامی است که بصورت آگاهانه علیه فتنة و فساد قیام نموده و تمام خود را کامل الحاد و کمونیزم و فتنة و فساد اجتماعی به مبارزه و نبرد

برحق خود ادامه میدهند از توضیحات فوق معلوم گردید که دین چه معنی دارد؟ دین یعنی خداوند (ج) را مالک مقتدر خود دانستن فقط از خداوند (ج) اطاعت و فرمانبرداری کردن از محاسبه خداوند (ج) ترسیدن و از سرزنش او بیم داشتن و به پاداش او امید واربودن. ولی اینرا هم باید دانست که خداوند (ج) فرامین و دستورات خود را مستقیماً به هر انسان نمی فرستد بلکه بواسطه پیغمبران خود علیهم السلام می فرستد بناء کسیکه خداوند واحد و یگانه را حاکم و فرمانروای خود می شناسد فقط وقتی میتواند از او فرمانبرداری کند که از پیغمبران او فرمان بردار باشد و از دستوراتی که توسط پیغمبر (ص) باو برسد اطاعت کند که دین همین است.

مفهوم شریعت: شریعت به معنی راه و طریق استعمال گردیده وقتی به خداوند (ج) ایمان آوردیم و بندگی او را قبول نمودیم و معتقد شدیم که رسول (ص) از طرف خداوند (ج) بغرض رهنمائی بشریت مبعوث گردیده و قرآن کلام خداوند است باین اعتقاد خویش داخل دین گردیدیم ولی پس از آن اسلوب و روشی که چگونگی اطاعت و فرمانبرداری را بما میآموزاند و راه و طریقیکه انسان را عبادت خالقش میرساند شریعت است این راه و طریق را نیز خداوند (ج) بوسیله رسولش نشان میدهد رسول (ص) وظیفه دارد تا باینسانها بیاموزاند که به چه طریق خداوند (ج) را عبادت کنند راه تقوی و پرهیزگاری کدام است

حقوق مردم را چطور ادا کنند و دوستد را چطور انجام بدهند و زندگی دنیا را به چه طریق سپری نمایند. سپس فرقی که میان دین و شریعت وجود دارد اینست که دین همیشه یکی بوده و یکی مانده و حالاً هم یکی است ولی شریعتها بسیار بوده بعضی هامنسوخ شدند و بعضی هاعوض شدند ولی هیچ گاه باعوض شدن آنها دین عوض نشد. دین حضرت نوح علیه السلام همان بود که دین حضرت ابراهیم (ع) بوده دین حضرت موسی و حضرت عیسی علیهم السلام همان بوده که دین حضرت شعیب و حضرت صالح علیهم الصلوه و السلام بود و بالاخره دین حضرت هود علیه السلام همان بوده که دین حضرت خاتم النبیین حضرت محمد علیه افضل التحیات و التسلیمات بوده است ولی شریعت های همه این پیغمبران علیهم الصلوه و السلام تا اندازه باهمدیگر اختلاف داشته اند طرز نماز خواندن و روزه گرفتن در یک شریعت بیک قسم بوده و در شریعت دیگر قسم دیگر دستورات مربوط به حلال و حرام، قواعد طهارت و نظافت و قوانین راجع به نکاح و طلاق و میراث و در هر شریعتی نسبت به شریعت دیگر متفاوت بود ولی باوجود این همه اختلافات سائر آنها مسلمان بودند هم پیروان حضرت نوح (ع) و هم پیروان حضرت ابراهیم (ع) هم پیروان حضرت موسی (ع) و هم پیروان حضرت عیسی (ع) مسلمان بودند و ما پیروان حضرت خاتم المرسلین محمد صلی الله علیه و سلم نیز مسلمان هستیم ازین جهت در پیوسته (۹۸)

حکومت

سه قدرتی

روسیه

مترجم : خالد پاسوال

حزب کمونسټ، کاجی بی
واردوی سرخ حکومت سه
قدرتی ویاسه گانه روس
راتشکیل میدهند. تمام
ارگانهاو انستیتیوت های که
رسماً اموردولتسی را اداره
و کنترل میکنند، حیثیت ثانوی
را دارند اما یکی از این سه گانه
همه هم قدرت مطلق
را اختیار ندارند، هر سه مربوط
به یکدیگر هستند و مجبوراند که
قدرت را با رقیبای خود تقسیم
کنند و موازنه یکدیگر را
در نظر بگیرند.

این قدرت های سه گانه
همیشه علیه یکدیگر مبارزه
مخفی وزیرزمینی میکنند.
در میان آنها حمله ها، عقب
نشینی ها، تصادمهای خونین
، پیروزیها، شکست ها، متارکه
ها، وحدت مخفی دو علیه یک
و خیانت و فریب متداوم
و مستدام علیه یکدیگر دوام

دارد.
حزب کمونسټ بدون
سرکوبی متداوم احساسات
مردم ، شایعه پراگنی ، ترور ،
اختناق و تحمیل افکار حزب
بر مردم زندگی کرده نمی تواند
پایه عبارت دیگر بدون کاجی
بی زندگی آن محال است .
اهداف و مقاصد عالی انسانی
فوق ۱۱۱ کاجی بی به حزب
انجام میدهد. در مقابل کاجی
بی نیز بدون روشن نگهداشتن
شعله های آتش تعصبات عقاید
کمونسټی در فریب ، اغفال
و تحمیل مردم زندگی کرده
نمی تواند پایه عبارت دیگر
بدون حزب کمونسټ . هر کدام
از این دو تلاش می ورزند
تا وظیفه خود را مهم و اساسی
جلوه داده ، فعالیت های رقیب
را اضافی و فرعی و احياناً متمم
کار اساسی خود بداند. از این رو
حزب و کاجی بی همیشه
در تلاش افزودن قدرت های

خود هستند و برای استحکام یک
حکومت تقسیم نشده مبارزه
میکند با درک این مسئله که
کشتن یکدیگر برای شان
ناممکن است و باعث نابودی
هر دو میشود.

کاجی بی و حزب کمونسټ
هر دو برای تداوم قدرت
خود به اردوی سرزن نیاز
دارند، اردوی سرزن برای
هر دو رول بازیگری را ایفا
میکند که متضمن بقای
هر دو باشد. با وصف این که
در سیستم سه قدرتی اردوی
سرزن پر قدرت ترین عنصر
راتشکیل میدهد، اما به تناسب
قدرتی که دارد با زهم از حقوق
خود محروم نگهداشته شده
است. برخلاف حزب کمونسټ
و کاجی بی اردوی سرزن
هیچگاه رول رهبری کننده را
در میان سه گروه پر قدرت
نداشته است. اگر احياناً

چنین چیزی اتفاق افتد، اردو به آسانی قادر خواهد بود که حزب و کاجی بی راهلک کند. حقیقت امر این است که این نهنگ (اردوی سرین) در اعمال قدرت به هیچیک (حزب و کاجی بی) احتیاجی ندارد. حالت طبیعی اش ایجاب میکند که زندگی آزاد را بر تالاقی پسر برد و از قدرت و توانمندی خود آزادانه لذت برده هر چه دلش بخواهد آنرا ببلعد. حزب و کاجی بی هر دو بخوبی این حقیقت را درک کرده اند که اگر به نهنگ فرصت تفکر در مورد آزادی خود داده شود شاید از این طمع آن خود این مریدین باشند. پس چرا این نهنگ تا احوال مریدین خود را نه بلعیده است ؟

حزب و کاجی بی نهنگ را شدیداً تحت مراقبت و نظارت قرار داده اند و سواست به دوریستان آن راهمگم بستند. اردو، ریسمان حزب بنام دیپارتمنت و ریاست سیاسی بیاد میبشود و ریسمان کاجی بی بنام دیپارتمنت مخصوص بیاد میبشود. در تمام ارگانهای اردوی سرین افسراد این دو ارگستان نشوونده اند. در مواقعه که اردو بر حزب حمله کرده است، چنانچه چندین بار واقع شده است اعضای دیپارتمنت مخصوص کاجی بی هرگز نتوانسته به سرشک زبانه شایع مخالف حزب در اردو سرکوب کرده است. هنگامیکه اردو به کاجی بی حمله کرده، چنانچه بعد از مرگ ستارین به وقوع پیوسته بود، فعالین دیپارتمنت سیاسی حزب علیه آنها به مقابله برخاسته اند، و اینکه کاجی بی علیه حزب به طرح دسیس پرداخته، حزب

ناگزیر به نهنگ اجازه داده که به چپکست های کاجی بی حمله ور شود اما نه حمله ای که باعث نابودی کامل کاجی بی شود. تصفیه های خونین اکثراً بعد از وقوع همین گونه حوادث بوجود آمده است و تعداد کثیری از افراد سهیم و غیر سهیم در این توطیه ها قربانی آن شده اند. بعد از غرو نشانی چنین واقعات حالت به شکل عادی برمی گردد.

مریدین نهنگ چنان با مهارت و استادی از سر نهنگ را ریسمان پیچ کرده اند که شروع بغاوت و شورش بدون نتیجه خاتمه می پذیرد و لویه اردو جانب خسارات سنگین وارد نمائید. در نتیجه این ریسمان پیچی حزب و کاجی بی قادر هستند بعضی اوقات نهنگ را دوسه لگد تادیبی هم بزنند و اگر ضرورت ایجاب کند میتوانند او را بسخت دیگری به حرکت وادارند به طور مثال در مقابل کدام اردوی متجاوز و مخالف این مسایل مربوط به شرایط و حالاتی است که در اردو اتساق می افتد و در صورتی که اردو به اندازه کافی قدرت مند نبوده بعضی اوقات میتوانند مریدین خود را به آسانی به عقب خود بکشاند. اما این هم برای اردو ناممکن است که خارج از سیاحت نشوونده حکومت به قدرتی و پائین گانه که خود نیز جز آن است، زندگی کند.

هر چه بسک از ارگستانها و پادشاهان روس رول مستقل و جداگانه را در این گذرست به گروهی ایضا کرده نمی توانند به رول معاون و مدد را ایجابی کنند. تمام شان برای مریدین (حزب و کاجی بی)

غذا و ضروریات دیگر تهیه میکنند، نهنگ را برای نمایش و اعلان صحنه های مختلف روی صحنه می آورند تا از تماشاچیان ترسیده و هیبت زده پول جمع آوری کند.

ریاست عمومی اطلاعات کارمندان اردوی سرین حیثیت مفز را برای نهنگ اردو دارد، سازمان جاسوسی نظامی حیثیت چشم و گوش را دارد.

جی، آر، یو بخشی از ریاست عمومی اطلاعات کارمندان اردو می باشد پایه عبارت دیگر بخشی از مفز، در حقیقت این بخشی است که چیزهایی را که چشم می بیند و گوش می شنود آن را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده بر این مسئله تمرکز میکند که چنان نافذ و پلک نزننده نهنگ به کدام اهداف و نشانه ها به دلچسپی بگردد، گوشه ای را بطوری عیار و تریب نماید که خش خش برگ خشک را هم در شب تاریک بشنود. با وجود اینکه نهنگ به کاجی بی و حزب کاملاً ریسمان پیچ شده است جی، آر، یو عملاً در بخشش امور خارجه ایستادگی می کند، زیرا تضارب حزب چنین لازم می بیند.

در زمان قبل از جنگ دوم حزب به صورت خیلی جدی از عملکرد ریاست عمومی اطلاعات اردو مواظبت میکرد. چپکست ها (اعضای چپکا) نیز بر نظارت و دستور مستقیم حزب راجع به فعالیت های اردو امور رسمی گذراندند. پسندیدنیست که ریاست عمومی اطلاعات اردو تا بابت و کلمات مستطیل خود را از دست داد.

نظريه پيرگای داخلاقی زوال
 نوبتي څرگنديږي چې په
 ځانگړي ډول د لوډو پوپو په
 تهذيب کي ځل . له پورې
 خواداخلاقو دښو نکو حدود
 او سختي ده ، له بل اړخه
 د حضرت عيسي (ع) پيروان
 وو، چې له سزا او عقوبت نه ښي
 نيازه دميني د پيغام خورونکي
 وو . له دې پيښو د خلکو په
 ژوند کي ديوه نوي ډول
 رحمان د توکيد و زمينه برابره
 شوه دا ټول پيښي اقبال له هغو
 حالاتو سره سختي ورت گڼي ،
 چې د تصوف د ځلا اوددي
 مسلک د تاڅني پروخت ورسره
 اسلامي نړۍ مخ وه . له دې
 وروسته اقبال د نونفلاطونيت
 او عيسويت دکشفکشف په جواله
 ليکي ، چې د نونفلاطونيت نفوذ
 په ولسونو او فاتحو وحشي
 التواشو کي نه و ، هغوی چې
 پخپله عيسويت ته ورگرځيدل
 وو ، دا اقبال د ټيزي مطابق
 د ايران په گانگهي مزاج
 او ماحول اودهغه د سياسي ،
 ټولنيز او تهذيبي حالاتو د عکس
 العنسل په نتيجه کي چې دا
 وخت په ايران کي وو ، په ځينو
 ذهنونو کي د اسلام د نوي

توضيح ، جذبه پيدا شوه ، چې
 پکي ورو ، ورو د عيسويت
 نظريات اود عيسويانو راهبانه
 فکر ورگډشو ، اود دې لپاره په
 قرآن حکيم کي د اقبال په وينا
 ځواکمن بنسټ ولټول شو .
 د بحث دا برخه ډيره مهمه
 ښکاري ځکه هغه بنسټ چې
 اقبال يې د تصوف ځواکمن
 تاداواځي ، په قرآن شريف کي
 څه ډول موندل کيدی شي .
 ځينو لويو صوفيانو په څرگنده
 ليکلي ، او پردي يې عمل هم
 گواهي لري ، چې د اسلامي
 تصوف بنسټيز اخځونه د قرآن
 ، حديث ، اصحابو (رض)
 د تاپه پيروي (روح) ژوند ، اود اسلام
 د پخوانو صوفيانو بنسټونو
 او ارشادات دي . دهغوی په
 وړاندي د صوفي او غير صوفي
 توپير پخپله په قرآن حکيم کي
 شته پدې باب د ابونصر عبدالله
 بن عبد السلام السراج الطوسي
 (٣٧٨ هجري) وفات د کتاب
 الملح ، ځينې اقتباسات ،
 او همداسي نوري حوال مثال
 کيدل شي .
 ددې لړۍ دوه نورې
 خبرې د بحث غوښتونکي دي ،
 تصوف د سياسي ذهن پر ضد

داريايي مفکورې عکس العمل
 گڼل ډيره ليرې خبره ښکاري
 . پاک اوسمه خبره داده ، چې
 په مفتوح کي تل د فاتح خلاف
 دغم ، قهر او کرکي جذبات باقي
 پاتي کېږي .
 له دې پرته چې د فاتح اغيزه
 اودواکمني نفوذ دومره شديد
 او اوږدوي ، چې د مفتوح قام
 اصليت بالکل په پټه پرده کي
 له مخه پوسي . دهغوی ژبه ،
 تهذيب ، معاشرت او رسم
 ورواچ د فاتح د يرغل په
 وړاندي د خض وضا شاک
 غوندې وډېږي .
 د احاطت په کرچني وچه کي
 څه اندازه داريايانو
 يرغلونو رامنځ ته کړ . هغوی په
 شمالي هندوستان تيرغسل
 د خفه غوږيايي ، ولسونه نژدې
 پوښه کړل . دهغوی پر ضد
 که څه مقاومت ژوندی پاتي
 شو ، نرغه تش په جنوبي
 هندوستان کي و ، اوترا وسه
 لاشته . نن هم تردې شلمې
 پېړۍ پوري د هند په جنوبي
 حکومتونو کي ددې لاس
 اچونې لړۍ په بهيرده په
 قدرتي ډول په ايران کي هم
 دا ډول حالت منځ ته راځي ، په
 اصل کي ايرانيانو د ښکله هم
 ډېر دواکمني او اغيزه نه ده منل ،
 نو په بنسټيز ډول ددې ډېرې
 څرنگوالي سياسي دي ، او ځکه
 ځکه يې چې د مذهبي جامي
 اغوستي دي ، نو هغه تش ددې
 لپاره چې د ولسونو لويه پورې
 له مذهب سره زياته تړل وي
 او دا ټول سوچه سياسي او ميل
 څرنگواله يې له مذهبي جوش
 وڅيړي ، سره خپل کيږدي ،
 لکه نظام الملک طوسي چې گرم
 تعليم ورکړي ، هغه ډاډې په
 بيلابيلو کيسو او ويناو کي
 او بيلابيلو زمانو کي په

شهر رمضان الذی انزل فيه القرآن و انما انزلناه فی لیلہ القدیة حالاکه می بینیم قرآن در ماههای شوال ، ذی القعدة ، ذی الحجة ، محرم صفر ربیع الاول و .... نازل شد ؛ این عباس به پاسخ گفت : قرآن در ماه مبارک رمضان بطور کامل نازل شد .

سپس در مواقع نجوم رسا در ماهها و روزها نازل گردید . رسا (رفقا) یعنی پی در پی و منظور از مواقع نجوم ، توسط ستارگان (اوقات زمانی) میباشد . یعنی قرآن بطور پراکنده قسمت به قسمت با تائی و تدریج نازل میگشت .

تدریج بر رسول خدا (ص) فرود می آمد این قول را امام فخر رازی بصورت یک تفسیری ذکر کرده و گفته است احتمال می رود که قرآن در هر شب قدری آنچه مردم تائب قدر سال دیگر به آن نیاز داشته اند از لوح محفوظ به آسمان دنیا منتقل شده است : صحت این قول از نگاه عقل و نقل اشکالاتی دارد . چنانچه قرطبی از مقاتل بن حیان نقل نموده و حکایت اجماع کرده برای یک قرآن بطور کامل از لوح محفوظ به بیت العزیز در آسمان نازل گردیده است .

این قول سوم : آغاز نزول قرآن در شب قدر بوده است

قول نخست ، که صبیح و مشهور همین قول است اینکه تمام قرآن در شب قدر و در ماه مبارک رمضان بطور کامل به آسمان دنیا فرو داده .

پنجاهم نزول نخست نزول قرآن درین سه مرحله صورت گرفته است :

- ۱- نزول به لوح محفوظ
- ۲- نزول به بیت العزیز یا بیت المصور در آسمان این جهان (آسمان چهارم)
- ۳- نزول بر قلب پاک پیامبر اکرم (ص) .

قول دوم : قول دیگر در مورد نزول قرآن اینست که قرآن مجید در طی دوره وحی پیامبر است و سه سال در هر شب قدری (بیستم ، بیست و سوم و بیست و پنجم) انقدر که خداوند فرود آمدنش را تقدیر کرده بود و مورد احتیاج مردم بود ، به امر خداوند (ج) به آسمان دنیا نازل می شد و پس از آن در ظرف بیست و سه سال به

بعداً بطور متفرق در اوقات مختلف فرود آمده است پنجاهم دیگر احتیاجی به آن مراحل مختلف نزول نمی ماند . قرآن از همان کتاب اصل (ام الکتاب) یا کتاب مبین و لوح محفوظ (یکسره پر پیامبر اکرم (ص)) نازل شده است ، زمخشری در تفسیر آیه مذکور میگوید : قرآن در آن آغاز به نزول کرد ، امام فخر رازی میگوید آغاز مل و دل است که بر فصل تاریخ قرار میگیرد ، آغاز وحی میداد تاریخ تصورات بشر و نقطه آغاز نزول و صحت و عصمت الهی درین روز بوده است ، اینکه نام قرآن بر تمام این کتاب آسمانی و پاک قسمت آن اطلاق گردیده فرق ندارد ، حتی اگر یک آیه کتاب نیز قرآن خوانده می شود درین

مورد اشکالی نیست و برای همه قابل قبول است . حضور پیامبر (ص) در غار حراء در ماه رمضان و نزول نخستین وحی بر وی حقیقتی است که عقل بر آن صحه می گذارد ، کتاب بر آن گواه است و سنت آنرا تأیید میکند ، در شب همان روزیکه نزول قرآن آغاز گردیده در حقیقت تاریخ بشریت در آن روز ورق خورده است و سر نوشت آینده جوامع بشری در آن هنگام رقم زده شده است . زیرا امروز زمان آغاز هدایت در طول حیات بشر است . لذا شایسته است این سرفصل تاریخ با جلال و جبروت در قرآن ذکر شود چنانچه به الفاخ لیلہ القدر ، لیلہ مبارک و ماه رمضان آمده است قول چهارم : اینکه قرآن از لوح محفوظ یکمرتبه نازل شده ، ولی نگاهبانان وحی آنرا قسمت قسمت میکردند

و در بیست و شش بر جبرئیل و در ظرف بیست سال جبرئیل آنرا به پیامبر (ص) می آورد ، این قول هم ثلث نیست و آساند آن ضعیف است . قول چهارم حالت بین الیهین میان اقوال اول و دوم را در آن ، قول اخیر الذکر را حاتم از طریق فضالک و او از ابن عباس روایت کرده است که گفته است : قرآن بطور کامل از لوح محفوظ در آسمان دنیا به نگاهبانان وحی (کرام الکاتبین) نازل شد ، بعداً نگاهبانان (مکتوبان) مذکور آنرا بر جبرئیل در بیست و شش قسمت قسمت میکردند و جبرئیل در بیست و شش قدر قسمت قسمت به پیامبر (ص) می آورد ، مسأله تمجید آورد دیگری

نوشته‌اش هم دستوری نیست ، شده اند، ولی خداوند (ج) در دل بیشتر قوت میگیرد
اول برای مردم ابلاغ می گردد . بین این کتاب و کتب پیشین
از اذکار همانا قرآن (کلام) فرق گذاشت . طوری که بانزول
(الله) و دومی سنت و حدیث یکجائی آن به آسمان چهارم
پیامبر می باشد . چهره نزل بر علو و جبروت قرآن و از انجا با
سنت را سرودمی آورد . نزل تدریجی آن به پیامبر به
همانطور که قرآن را نازل می اشرفت و خاتمت محمد(ص)
کرد(وما یطق عن الهوی) و صرح گذاشت . بنمای
از جایز است که حدیث را نقل به در حال القراء میگوید : یکجا
معنی نیست ولی قرائت قرآن به نرود آمدن قرآن به آسمان
معنی درست نیست زیرا تعبد دنیای ، تکریم و گرامی داشتن
به لفظ قرآن و اعجاز آن بنی آدم و تعظیم مقام آنها نزد
مقصود است واحد ی نمیتواند ملائکه است و اینکه عنایت
لفظی بیاورد که چنانچه آن روحیت خداوند متعال به آنها
شود . تا که در روایت به لفظ تفهیم گردد . و تفوق مقام
در باب قرآن بر این آیتست که محمد(ص) نسبت به سایر
کلام الله از حرمت و تدبیر پیامبران بر اینکه کتابش
... اما ... مانند ... از روایت به تدریجاً نازل شد تا آنرا حفظ

معنی درمورد حدیث آسانی ای
است که بخاطر وضع مشقت
از سر امت تجویز شده است .

در مورد اسرار و دلائل نزول
قرآن بطور کامل به آسمان
نزد آمدن و القاء تدوین آن به

پیامبر (ص) گفته شده که این
مهی خداوندی برای حفظ
شان وضاحت قرآن و فهمانی
بناظر ارجح داری به مقام
کسی که به او این کتاب نازل
شده تجویز شده است نزول
یکجائی قرآن به آسمان دنیا (ل)

از جانب خداوند و همه
مخلوقات آسمان ها بود منی
برای که این کتاب (قرآن)
آخرین کتاب آسمانی است که
بر خاتم پیامبران و برای
غریبترین امتان نازل میگرد
اگر حکمت الهی مقتضی این
نمود که قرآن از بیت العزم و
اشراقه مختلف به تدریج بود

پیامبر (ص) نازل شود، آنرا یکجا
به زمین نازل میکرد، چنانچه
که کتاب های آسمانی قبل
از قرون هجری یکجا به زمین نازل

ده اند، ولی خداوند (ج)
ن این کتاب وکتب پیشین
فی گذاشت . طوری که بانزول
جائی آن به آسمان چهارم
ملو و جبروت قرآن و از آنجا با
ولی تدبیری آن به پیامبر به
نزشت و خاتمت محمد(ص)
به گذاشت و بنیادی
جمال القراء میگوید : کجا
بود آمدن قرآن به آسمان
یا ، تکریم و گرامی داشتن
ی آدم و تعظیم مقام آنها نزد
بلایک است و اینکه بنیاست
حجت خداوند متعال به آنها
هم گردد . . . و تفوق به مقام
صمد(ص) نسبت به سایر
ایمان براینکه بتجلیش
برجاً نازل شد تا آنرا حفظ

حقیقتِ امر ایست که نزول
متعال بر پیامبر اکرم (ص)

بـ باللفظ ۲۰۰ و معنی : بایست و است
و تردیدی : باقی نمی ماند

پاسخ این سوال بمعاینه
کے قرآن پر ایک کجا بہ
بامریضی) نازل نقد و حکمت
بول تدریجی آن در چیست ؟
بود قرآن میدهد ؛ چنانکہ
فرماید : وقال الذین
فروا لوالدین علی القرآن جملہ

آن زمان گفتند که قرآن
برای ما آیه‌ای است که می‌گوید
ای پیامبر (ص) نازل نگردد
چونکه پیامبران پیشین
که نازل می‌گردید
در آن روز چون پاسخ داده
و گفتم که اینست و بعد از آن
و گفتم که اینست و بعد از آن

موسی در هر حادثه تجدید شود

قرآن مجید از جانب خداوند
توسط جبرائیل امین

که جای هیچ گونه شک
است گردیده است

قرآن مجید به پیامبر را
خداوند متعال چنین بیان
میدارد: «لتقرأ علی الناس
علی مکث» تا آنرا درنگ
و آهسته به مردم بخوانی چون
اعراب مردم امی بودند
و سرگرم آموزندگی شان
و مسلمانان هم مصروف پیکار

یادشیمان اسلام : اگر قرآن
یکباره نازل می شد ، توان
حفظ آنرا نداشتند ، ولی نزول
تدریجی قرآن به گواهی خود
قرآن ، حفظ و فهم آنرا آسان
ساخت . نزول تدریجی عقاید
باطله و ارزش های در شک حاکم
در شبه جریده عربستان را
در نظر مردم منفر جسته داده

و بنیاد طرز تفکر جدیدی را
گذاشت

موسسه علمی و فرهنگی «آریا»

آرای علمای و مفکرین

در مورد شب قدر

علمای تأکیدی دارند که حکمت عدم تحدید شب قدر سعی و تلاش و اطاعت و عبادت بیشتر می باشد.

«چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست شب قدر» این پرسش بزرگ عظمت و بزرگی شیی که در آن سلامتی و غفران و نزول رحمت است را مجسم می نماید.

«در آن فیصله کرده میشود هر کار استوار» ... درین شب قرآن قانون جاوید انبی و اساسی ترین بنای اسلام نازل گردیده است ... و درین شب است از خیر همه گیر که قابل احصا و شمارش نبی باشد ... و همین بس که این شب بهتر از هزار ماه است ... چه وقت است این شب ؟

و در آن برای امت مسلمه چه چیزی را گزرو نمایم ؟ دو پرسش بود که محضر اصحاب فضیلت علما و مفکرین مطرح نمودیم و اینست آرای ایشان .
در ابتدا از فاضل محترم محمد بن صالح بن عثیمین که سمت استادی فاکولت شرعیات و عضو مجمع علماء بزرگ اند رسیدیم که حکمت اختیای شب قدر چیست ؟ و در آن شب چه تقاضای شود ؟ فرمودند :
از حکمت های قرآن آن یکی اینست که تمام شب ها به عبادت سپری شود که لابد ثواب بیشتر حاصل میگردد و بدون شک چنین چیزی به خیر و صلاح مردم است ... و این چنین دراختیای آن کشف و تمییز برای جوینده

خیر و سعی در طلب میباشد .
و بهترین دعا درین شب همانست که از نبی کریم صلی الله علیه و سلم منقول گردیده که فرمودند : « اللهم انك عفو تحب العفو فاعف عني » .

دکتر محمدعلی محبوب وزیر اوقاف مصر درین مورد ابراز داشت :

شب قدر از لحاظ منزلت از شریف ترین و بلند ترین شبها و از حیث قدر از بزرگترین آنهاست چه درین شب نزول قرآن بر نبی کریم محمد بن عبدالله صلی الله علیه و سلم آغاز یافت تا امتش را از تاریکیها به سوی روشنائی رهنمون گردد .
شب قدر بهتر از هزار ماه است ... و آن شبی است که جبریل علیه السلام و ملائکه به

اود هغه پراساس، هغوی دنجیب هومره گرمول نه دی پکار .

هغوی چی دخپل ټولنی نیمګړتیاوی اوورسره بیا په غرب کی یوڅه نسبی آزادی کوری ! نوډیته اړکېږی چی دغرب هره ډاډه زړه پوری وګڼی .

دومره سیاسي بصیرت خو لری نه ، چی دغرب کرغېړنه خیره پری ولیدای شی .

خوددوی پرمعکس نجیب چی دروسی پرمغلګرپوځ په لاس دخپلوا (۱)

یونهم میلیون افغانانو دوژنی اوشهادتو شاهد هم دی ، اویاهم دوست اودوښمن سره نه بېلوی ! نودهغوی په پرتله دده سرسپردګی دزیاتۍ غندنې وړده .

چی لا داچیر بیا کله کله

درګرده دګورباچوف صفتونه کوی . نه پوهېږو دګورباچوف پرکړنو ول پرده رااچول کیچی ؟ ددوی نظرله ظواهرو ول نه تیرېږی ؟ !

دګوند دسکرتیرجنرال له پاره دګورباچوف دکاندیدن ولوپروخت ګرومیکو ویل و ، چی : « په ظاهره خودګورباچوف خوله له خدا ډکه ښکاری مګرغافلونه یی داوسپنی دی . » دی غاښو چی څومره وګړی په افغانستان ، تاجیکستان ، آذربایجان او... کی داول اوله ژونده یی محروم کړی ، پرهغوول سترګی پټیږی اوپه ډاګه دګورباچوف ته ول دا نه ویل شی چی : هغه دانسان په جامه کی یوڅیروونکی شرمین

نجیب دګورباچوف دلوېسېکریه نیت لری څه چی هغه وایی . دی یی انتقالوی .

دسمونوال اومصلح پوزم ځانت غوره کوی . ملت مخاطبوی ، له وسله وال اپوزیسیون (۱) او افراطی ډلو (۱) څخه خبری کوی ، دمل پوځلاینی نفاذه ډنګوی ، اولنډه ډاډی څه یی ورته باداروواپی ، یی له کوم کموالی اوزیاتوالي یی انتقالوی .

ګورباچوف اونجیب چی څه کوی ، ورځه ، دخپل غرض ډانده دی . هغوی خوله خپل غرض پرتله اصلا نورڅه وینی نه (۱) خوداریانتیا وډاډه چی دنوری نړی دضمیر سترګی څله لیدل نه کوی ؟ ددغسی یوی پوښوونکی فاجعی عاملین اورامنځته کوونکی څرنگه مصالحین ګڼلای شی ؟ دغربی نړی مطبوعات دی چی

دی .

هله چی په پولېنډکی دیوڅه وخت له پاره ، دغریبانو په اصطلاح بشری حقوق ترسېږولاندی کیږی ؛ نواعتراضونه غوښتونه کوی ، ته به وایی چی خدای (ج) مکړه آسمان راپریوتی دی . همداراز بیاکله چی دمسیحی مذهب لیتوانیاوالو له روسی واکمنو سره جنپ پیښیږی ، په خپله دګورباچوف هله ورځی ، ورسره کښینی ، اوپرستونزو ورسره غښیږی . ځکه دګورباچوف پوهیږی که داسی ونکړی ، امریکا پری سترګی رابړګوی خو ورسره جوخت بیا چی په آذربایجان کی دغه راز ستونزه راپیداکیږی ، له یوی دغسی دانهام اوتنهیم په فضا کی

ورسره دخبرو اترو پرخای ټینکونه ورلیږه شی .

دالاینه ده چی په دغو ټینکو سره یی په افغانستان کی سوبه نه ده په برخه شوی ، ګڼی بیا خوبه تری دنړی په یوه ګوت کی هم چا دغصیدلیو پښو خوب نه وای کړی . له بده شامته دآذربایجانی وینه ، وینه نه ده . که توتیږی پروانلری .

اخیر ، دابشری حقوق چی غرب پری نازیږی ، دکوم مرض دواډه ؟ اوکله نه دایوازی دمسیحی بشر له پاره دی ، دعام بشریت له پاره نه دی ؟ !

دآذربایجان په اړه ، غرب په خپل بی پلاره موضعگیری ښه داوښوده چی له اسلامی امت سره یی لاوس هم معامله دصلیبيت داصولو پراساس ده . سره له دی ټپی موپته خودا وایی چی نورباید ددین اومذهب په نامه جنگ جګړی ونشی ، ددغسی خبرو وخت نورتیردی ؛ خو پخپله هرکارچی کوی دمسیحیت دلیدله زاویی یی کوی .

غرب خپله کرغېړنه خیره په افغانستان کی دبدلاته اوتصلو راوستو دډنډورو دغېږولو پښروخت ښه تراوښوده . ظاهرشاه ختلاخه چی داشپی ورځی دنجیب له پاتیدوسره هم سرخوځوی .

زمبوله اسلامی انقلاب سره دغرب دمیرځی اودوښمنی تردی غټ ثبوت بل څه کیدای شی چی له مووسره په راتلونکی حکومت کی ، چی نوم به یی اسلامی وی ، په روسی ټینک کی دراوپل شوی . نجیب شاه پرکښینولو ټینګار کوی . دغرب له خوا دظاهرشاه

باتی به (۹۹) خنکی

اجازه خداوند فرود می آیند
تا عهد جدیدی را در تاریخ بشر
ابتدا نمایند.

و آن شبی است که
از ما مسلمان ها می خواهد به
خویشتن وبه آنچه که اسلام
مارا به آن می خواند رجوع نمایم ،
اسلام مارا بسوی وحدت و
یسکو گذاشتن تفرقه و کراهیت
و جنگ هایی فرامی خواند .

قرآن کریم آمد تا بر ما تاکید
نماید که امت معتدل ایم و می
باید افراط را یکسو بگذاریم
بهریک از آنها در زمانی که تلاش
هایی جهت برانداختن ضوابط
اجتماعی صورت میگیرد
وبسوی سهولت و عطف و
و ترحم که به هر کدام آن نهایت
محتاجیم دعوت نمایم .

امت مسلمه به ایستادگی
در برابر تجاوزات که هدف
ایجاد تفرقه درین عالم اسلامی
را دارد دعوت شده است
تا تمام مناسبات اسلامی و از
آن جمله شب قدر فرصت مهمی
باشد جهت نزدیکی و اتحاد
در مورد فضیلت این شب بزرگ
عبدالله البسام رئیس هیئت
تمییز منطقه غربی و عضو هیئت
علماء بزرگ گفت :

از بزرگی ، فضل و قدرش ،
شب قدر نامیده شد وبه امت
محمد صلی الله علیه وسلم
مخصوص گردید که امت های
دگر بآن سرفراز نگردیده
بودند .

عبادت درین شب برابر
عبادت هزار ماه است ، بخاطر
همین فضل است که همگی
در آن به عبادت بیشتر می
پردازند و خداوند آنرا پنهان
داشت تا پندگانش در بقیه شب
ها تنبلی و کسالت نه نمایند .

سپس از خداوند التجا نمود
که سخن مسلمانان را برحق

و صفوف شان را متحد داشته
باشد ، دینش را غالب
و مجاهدین را برای اعلای کلمه
اش نصرت دهد و شوکت و وقار
مسلمانان را در برابر دشمنان
اسلام برتر دارد و بخاطر نصرت
این دین در دلهای رهبران
مسلمانان الفت و محبت نماید .

شیخ عبدالله بن سلیمان بن
نیع عضو هیئت علمای بزرگ
و عضو هیئت تمییز منطقه غربی
گفت :

این شب یکی
از مظاهر فضل بی پایان الهی
بر پندگانش بحساب می آید ،
او اضافه نمود که درین شب
مبارک قرآن کریم نازل گردیده
چنانچه خداوند غزوجل مارا
آگا می داده که عبادت در آن
بهرتر از عبادت در هزار ماه است
و این شب را الله تبارک و تعالی
به برکت های متعددی چون
فرود می آرند ملائکه و روح
در آن شب به پروردگار خویش
برای انجام کردن هر کاری ،
آنشب تا وقت طلوع فجر محض
سلامتی است . از شب های
دگر متمایز نموده است .

و پیغمبر گرامی (ص) اصحابش
را متوجه ساخت که آن شب
را در دهه اخیر رمضان جستجو
نمایند .

از امام المومنین حضرت عائشه
صدیقہ رضی الله عنها روایت
است که فرمود که رسول الله
صلی الله علیه وسلم « مجاورت
میکرد در دهه اخیر رمضان
و می گفت که قصد کنید شب
قدر را در دهه اخیر رمضان »

همچنان از ایشان روایت
است که گفتند ، فرمود نبی کریم
صلی الله علیه وسلم « قصد
کنید شب قدر را در شب های
طاق دهه اخیر رمضان »
و حکمت الهی در مکتوم داشتن

موعد و تعیین آن در دهه اخیر
رمضان فضل خداوند
بر پندگانش می باشد تا به آنها
فرصت بیشتری داده باشد
در بیشتر از یک شب تلاش
کنند و با تمام توانائی شان
از اعمال صالح ، نماز و ذکر
و تلاوت قرآن و تصدق این شب
را جستجو نمایند و همه جهد آنها
در نزد الله تبارک و تعالی حساب
میشود .

و دعای مستحب آنست که
از نبی کریم صلی الله علیه وسلم
آمده است : « و تیکه ام المومنین
عایشه (رض) از ایشان پرسیده
گفت : یا رسول الله : « ارئیت
ان علمت ای لیلہ القدر ما اقول
فیها ؟ قال : « اللهم انک عفو
کریم تحب العفو فاعف عني » .
دکتر عبدالصبور امین العام
سابق رابطه عالم اسلامی گفت :
اکنون امت اسلامی به
خطرهای بسیار مواجه است که
آنها تهدیده می کند و فعالیت
هایی که برای ریشه کن نمودن
ملت و تهدید مقدسات اسلامی
ما از طرف دشمنان اسلام
درج است از ما دور نیست .

مناسبت های مثل شب
قدر که از بلند ریخت و عصمت
حکایت دارد ، مارا متوجه می
نماید که باید به آنچه که
در قرآن کریم آمده تمسک
نماییم وبه اعمالی که الله تبارک
و تعالی مارا به آن ترغیب نموده
و تمسک به اسلام و نزول آن
تشویش نموده تمسک نماییم
و افتراق و شقاق را از بین امت
واحد یکسو بپاندازیم .

در شب قدر خداوند غزوجل
اسمان را در برابر تمام
دعاهای صادق و مخلص
باز گذاشته است تا تحقق
پیدا کنند . . . و حکمت عدم
تجدید از طرف خداوند سبحان

و تعالی آنست که مسلمان باتمام آنچه که از ایمان داده شده است سعی نماید.

دکتر جمال الدین حسود امین عام مجلس اعلاى شئون اسلامى گفت :

شب قدر رافضیت های فراوان است درین شب اوراق و نصیب مسلمانان اندازه میشود و در آن قرآن کریم به نبی صل الله علیه و سلم نازل گردیده است .

شب قدر برای مسلمین فضیلت عظیم است . و می باید مسلمان خود را برای عبادت درین شب آماده کند و ازین فرصت استفاده نماید تا آخر مضامین را نصیب گردد ... و اما اینکه چرا خداوند سهامه و تعالی این شب را در رمضان مصادف و معین نه نمود حکمت دارد ، و آن این است که الله تبارک و تعالی میخواهد مسلمان برای انباشتن بهائزاید و خطاهایش را محو نماید این شب چهارزه است که خداوند برای کسی لازم ببند میطامی کند .

دکتر حسین عبدالعزیز بن ابراهیم شهوان مدیر شئون ایمان ها در خارج جامعه امام محمد بن مسعود در مورد فضیلت شب قدر گفت ۱ :

این شب بابرکت است که الله تعالی بر سائر شب ها آنرا شرف اعطا فرموده بر این است با فضل و خیر

فراوان ارزانی داشته است و از فضل آن خداوند (ج) در قرآن کریم چنین یاد آوری نموده است : « انا انزلناه فی لیله مبارکه » و « انا انزلناه فی لیله القدر » و « لیله القدر خیر من اربع شهر » و خداوند این شب را از جهت کثرت خیر و برکت

و فضلش مبارک توصیف نموده است . و قدر بمعنی شرف و بزرگداشت و به معنی تقدیر و قضای باشد . ازین رو شب قدر شریف و عظیم است و اندازه کرده است الله تعالی درین شب آنچه که در یکسال از امور استوار انجام میشود .

این شب ، شب عمل است ، عمل شب قدر در شرف و فضل و کثرت ثواب و پاداش ، بهتر از عمل هزار ماه است .

احادیث فراوان در بیان فضائل این شب وارد گردیده است که از آن جمله یکی هم این قول پیامبر گرامی است که فرمود : « من قام لیله القدر ایماناً و احتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه » یعنی ایمان بخدا به آنچه که برای پرپا دارندگان آن از ثواب و احتساب درجه آماده گردیده است درباره فضیلت شب قدر دکتر شهوان علاوه نمود :

نزول قرآن مبارک درین شب که شب هدایت و سعادت بیشتر است دلالت و بخشش گناهان گذشته برای بالیمان و احتساب آنرا برپا دارد و عمل در آن بهتر از عمل در هزار ماه است .

نزول ملائکه که فرود نمی آیند مگر به خیر و برکت و رحمت ، سلامت از عذاب و عقاب دلالت به بزرگی و شرف این شب دارد . و در مورد اختلاف آن

فرمود :

حکمت اختلاف این شب رحمت خداوند بر بندگانش می باشد که برای طلب آن درین شب های با فضل و برکت با نماز و ذکر و دعا بیشتر مبادرت ورزند و با زدیاد آن به خداوند نزدیکی حاصل نموده و ثواب کمالاتی کنند و هم چنین در گشتن آن امتحان است تا چه کسی در طلب خیرش صادق برای بدست آوردن آن

دو مومند در می توانند این میرزا محمد نصرت ، در جنگ بیرونی خیل و مجاهدیت توماند و رکوی

حریص و که تنبل و سست است و کسیکه در پدست آوردن چیزی حریص باشد مشکلاتی که در راه پدست آوردن مطلوبش بروز می کنند برایش آسان معلوم میشود.

و گفت که بغوی رحمت الله علیه گفته است : الله تعالی شب قدر را برای امت مبهم گذاشت تا در شب های رمضان برای دریافتن آن در عبادت جهد بیشتر بخرج دهند چنانچه ساعت قبول دعا را در روز جمعه و صلاه وسطی را در نماز های پنج گانه و اسم اعظم را در بین اسماء حسنی و رضامندی اش را از طاعات مبهم گذاشته است تا مسلمان به تمام آن میل و رغبت نماید و این چنین غضبش را از معاصی ، تا بنایستند از همه آنها و مخفی نگهداشته است قیام قیامت را تا در طاعات از ترس قیام آن سعی نمایند.

شیخ عبدالرحمن بن عبدالله آل فریان رئیس جماعه الخیریه تحفیظ القرآن کریم منطق ریاض می گوید : تمام مامی دانیم که الله سبحانه و تعالی احکم الحاکمین و ارحم الراحمین است ، پرهنگانی فرائض و واجبات را بر سر و واجب گردانده که بدون آنها اسلام هان کامل نمیگردد . بعضی از آنها اعتقادی و تکلیفی تعلق دارد که پیش خداوند و بنده اش است و آن ایسا

بخداوند که تربیت کننده اوست می باشد و همچنین ایمان به ملائکه و کتب و رسول و روز آخرت و قضا و قدر و خیر و شر و بعضی آن عمل است مانند ادا نمودن نماز و زکات ، روزه رمضان و حج بیت الله الحرام برای کسیکه توانایی رفتن را داشته باشد و انجام دادن او امر و باز ایستادن از نواهی او (ج) و چنانچه گذشت بعضی فرض لازمی است و بعضی ها مستحب است مانند قیام در شب ، اعتکاف در مسجد ، قرات قرآن و انواع دیگر از افعال خیر از نماز روزه ، حج و جهاد چنانچه نبی کریم صلی الله علیه و سلم در جواب مسأله که از نماز پنجگانه و زکات و روزه پرسیده بود که غیر از اینها دیگر چیزی بر او لازم است فرمودند : نه مگر اینکه بخوای « لا الا ان تطوع » اگر نوافل و مستحبات به همراهی فرائض ادا شود (یعنی در پهلوی فرائض و نوافل ادا گردد ،

وسيله نزدیک شدن بنده بخداوند می باشد و پاساس این منطق شب قدر را در نزد خداوند فضیلت عظیم است در حیات مسلمان فرضی است که خداوند است مخصوص گردانده است : امام مالک رحمه الله علیه گفت که : رسیده است مرا که نشان داده شد نبی صلی الله علیه و سلم راهبرهای مردمان بهشت کوتاهی میکرد عیبرهای امتش

نمی رسیدند به عملی که رسیده غیر ایشان را از درازی عمر پس اعطا کرد برایشان شب قدر را که بهتر از هزار ماه است . (یعنی به نبی کریم صلی الله علیه و سلم عیمرات های پیش از او نشانده شد طول عمر آن ها باعث بود تا اعمال خیر کثیر انجام دهند کوتاهی عیمرات محمدی صلی الله علیه و سلم بیرون آنها را انجام دادن اعمال خیر بسیار بازمی داشت لهذا در هر سال شب قدر پ این امت اعطا گردید که برابر هزار ماه است) مجاهد رحمت الله علیه گفت است که یاد کرده شد به نبی کریم صلی الله علیه و سلم مردی از قوم موسی علیه السلام که در راه خدا هزار ماه سلاح با تن داشت مسلمانان از آن تعجب کردند ، پس خداوند عزوجل شب قدر را نازل نمود که بهتر از هزار ماه است بر آن مرد سلاح به تن داشت ، این شب بهتر از هشتاد و چهار سال که خالی از آن است می باشد .

عبادت پروردگار در هر حالت خلوت و لذت دارد و شب قدر از جمله عمر محسوب میشود . هر مسلمان لازم است که در این شب های پربرکت سعی فراوان نماید . شب های ده گانه اخیر تمامش و خاصیت در شب های طاقش شب قدر جستجو گردد چنانچه که پیغمبر صلی الله علیه و سلم فرموده است : « التمسوا فی الشهر الا و اخره من رمضان » .

خداوند متعال برای ما نمونه های از چنانچه بنان سابق و ابیان داشته ، قیامیه بند و عبرت ما قرار گیرد و از احوال و اخبار امت های گذشته ما را واقف ساخته که چون خردمندان از آن بهره مند شویم .

د اسلامي نهضت د برياليتوب شرطونه

د اسلام ستر پيژندنه

په ځانگړي صفتونو کې له ټولنو لومړنۍ څيز د اسلام صحيح پيژندنه ده ، کوم سړی چې په ژوندانه کې اسلامي نظام راوستل غواړي پوره تړولو دمخه دهغه نظام په پته توگه پيژندل او پوهيدل ضروري دی .

پوهنځی د اسلام اجمالی علم کافی نه دی بلکې تفصیل علم هم ورته پکاردی ، ددی علم زیاتۍ او کمۍ دسړی په خپل استعداد پورې اړه لری اودا ضروری نه ده چې ددی لاری هرلاری اوددی تهریک هر یو غړی دی مفتی یا مجتهدوی ، خودا په هر حال ضروری دی چې هر یو سړی دی اسلامي عقائد له حاصل افکارو او اوامرو او اسلامي کنترولره د جاهلیت له رسمونو اورواچولونه تیز کړی او پدی خبره پوه شی چې اسلام انسانانو ته د ژوند په مختلفو اړخونو کې لارښوونې کړی دی ، له علم او پوهې نه پرته نه سړی پخپله په صحیح لاره تلل شی اوله نورو خلکو ته لارښوونه

کولی شی عامو کارکوونکو ته دومره پوهه او علم ضرور پکاردی چې هغوی دکلیو اوبشارونو خلک په سم اوساده ډول سره په دین پوه کړای شی . لیکن ذکي اودینه استعداد خاوندانو ته پکاردی چې په دین کې دومره درک اوبصیرت حاصل کړی چې پوهه اودهغه طبقه دی تر تاثیر لاندی راوستل شی اودلو ستیو خلکو شکوک اوشبهات رفع کړی شی ، او دمخالفونو اعتراضونو ته مدلل اودایمن ځوابونه ورکړی شی اود ژوندانه هر ډول مسائل د اسلام په رڼا کې حل کړی شی ، ترڅو د اسلام په ازلي او پدی بدستونو باندی د پوه نړۍ تهذیب اوتمدن ودانۍ اباده کړی شی ، پدی طبقه کې دی د تئید دومره صلاحیت وی چې د موجوده زمانې د فکر او عمل له حاکم نظام څخه سټیم اوله کاره لوبدل اجزاء له سلیمو اجزاء څخه بیل کړی شی ، اوله دی سره سره دومره اصلاحی صلاحیت باید

هم ولری چې که کوم شی د ماتولو وړوی هغه مات کړی او پرځای ئی داسی یو څیز جوړ کړی چې له هغه نه غوره وی او کوم څه که دساتنۍ وړدی هغه پخپل حال پرېږدی او په یوه غوره نظام کې دی ورته کارواخلی .

په اسلام پوځ یقین :

له علم اومعرفت نه وروسته دویم ضروری وصف چې ددی مقصد کارکوونکو لپاره پکاردی هغه دادی چې هر کوم دین باندی چې هغوی د ژوند نظام جوړول غواړي هغه دی پخپله پدی هر یو ایمان ولری ، دهغه خپل زړه دی پدی ډاډه وی چې دا یو صحیح اوبرحق نظام دی ، شک من اومذهذب والا سړی داکارنه شی کول ، هیڅ یوداسی سړی دی کار لپاره موزون نه شی کیدلای چې دهغه زړه ډاډه نه وی اودهن ئی منتهروی .

داکار هغه څوک کولی شی چې هغه پدی خبره په لطمې توگه پټېن ولری چې خدای (ج) شک ، پرهغو صلاحیتو

مستصف ، دهغو اختياراتو مالک ، او دهغو حقوقو مستحق دی چې په قرآن شریف کې بیان شويدي ، آخرت شته بالکل همغسې څرنگه چې په قرآن کریم کې وېل شويدي سمه اونيفه لاره شته اوداهغه لاره ده کومه چې محمد(ص) بشوول ده ، او هر هغه څيز باطل دی چې ددی په خلاف وي يا ورسره موافقت اوسېدون و نه خوري .

کوم خيال اونظريه چې چاوپاندي کړي دهغه د معلومولو لپاره صرف يوه پيما نه ده چې دالله (ج) کتاب اودرسول اکرم (ص) سنت دی پدی پيما نه چې کوم شی صحيح وځيژی هغه صحيح اوکوم شی چې غلط وځيژی هغه غلط دی . په ژوندانه کې داسلامي نظام تعميرولو لپاره زړه پوري اطمینان اود دماغ پوره يووالی اوبوخ يقين پکاردی ، کوم خلک چې پدی معامله کې يوه ذره هم شک ولري يادده

لوېشتمې په نورو ليارو پوري تړل دي هغه ته پکاردی چې ددی مسارت دجوړولو نه مخکې دخپل کمزوری اوناتوانی علاج وکړي . خوی اوميل :

دريم لازمی صفت دادی چې دسړی عمل دهغه دلول په مطابق وي ، کوم شی چې هغه حق گڼي دهغه تابعداری وکړي اوکوم شی چې باطل گڼي له هغه نه ډډه وکړي ځکه ته چې خپل دين وائی بايد چې دخپل سپړت او عمل دين جوړ کړي اوکوم لوري ته چې دنړۍ خلق بل له ټولو نه مخکې دی پخپله دهغه پيروي وکړي ، دخدای (ج) دامرملو اول ملولنه پرگان ساتلو کې

بايد دپيروي فشار اومداخلت محتاج نه وي يواځې داخبره چې داکار دخدای (ج) درضا موجب دی ، کافی ده چې هغه دزړه له کومې اوپه شوق سره وکړي اويواځې داخبره چې داکار دخدای (ج) خوېش نه دی کافی ده چې له هغه نه اعراض اولږده وکړي .

دده داکيفيت يواځې په معمول حالاتو کې نه بلکه په غير معمول معاملاتو کې هم بايد دهرې ويري اوانديشني سره مقابل وکړي اوپرصحيح لاره ثابت قدمه واوسي . کوم فکر چې ددی صفت نه خالي دی هغوی داصلاح اوتعمير مرستيال کيدای شي خوددی اصل کارکن نه شي کيدای ددی کار مرستيال خو هغه سړی هم جوړيدای شي چې څه ناحه اسلامي عقیده په زړه کې ولري . بلکه هغه منکر اومخالف هم تريوی الدازی پوري مرستندوی جوړيدای شي چې ددی کار مزاحم نه وي ، ليکن داسې مرستيالان

که کروندونو ته هم ورسېږي خو بيا هم عملاً اسلامي نظام نه شي راتل اود جاهليت دپرمختگ نه شي گټه پيدلای . عملاً داکار هله کيدای شي چې ددی کارکولو لپاره داسې خلک راپورته شي چې دعلم اړتيا نه لري دتعمير سره سره دسپړت اوکسردار طسالت هم ولري اودهغوی په ايمان اوجوړښت کې دومره ساه موجودوي چې دپيروي محرک نه پرته دننه موجود پخپل تحريك باندې دديين دلمسوليدو دپسوره کولو لپاره مذهبه داخل که داسې کارکوونکي منبغ ته راځي نو دپيرو هغو همدردو اومرستيا لاند موجودگي هم خپله لاند

ورکول شي چې يواځې په اسلامي ټولنو کې نه بلکه په غيراسلامي ټولنو کې موندل کيږي .

دااوصاف يعنی ددين سيمې پوهه په معنی پوخ ايمان ، له هغې سره سم عمل اوددی اقامت دژوند اصل هدف گرځول هغه بنسټيز اوصاف دی چې داسلامي نظام ټولنی دجوړوونکو لپاره ضروري دی ، که چيرې ددهغو اوصافو لرونکي کسان يوېل ته نږدی نه شي نو دهغوی داکار له سره نه شي متصور کيدای . که چيرې دا ټول خلک په حقيقت کې څه کول غواړي نو دوی ته په کاردی چې په هر حال ديوه گوند په شکل کې کارورکړي هر يوه سړی پدی پوهيږي چې په ټولنيز نظام کې محض په ځانگړيو کوېشنونو سره هيڅ ټول تغير نه شي راتلای .

ددی لپاره تيت وپرکي منلوي ترری نه بلکه په متحده اوله ايزتوگه هل ځل پکاردی لدی کبله ددهغه شايست حقيقت منلو سره اوس موږ دهغو اوصافو

يادونه کوو چې پدغه شان تنظيم کې ديو نهضت په حيث پکاردی .

اجتماعي اوصاف :

ورورگلووی اومينک :

دداسې نهضت لومړی صفت دادی چې هرې شي يوه بل سره مينه اودايتارصفت ولري ، څرنگه چې يوه ماني هغه وخت پېنگيږي چې دهغې غېټې پوتربله سره مطبوعې نېټې وي همدارنگه يو نهضت او گوند هله دپنيان مرصوه بلې لورې کيږي چې ددی لپاره زړونه پوتربله نېټې وي ، دژونو دجوړولو يواځينی شي مخلصانه مينه ، پوتربله

خیرغوبښتنه خواخوږې اودايشار
معامله ده . نفرت کوونکي
زړونه کله هم نه شي يوځای
کیدلای . منافقانه ناسته ولاړه
کوم حقیقي یووال نه شي
پیدا کولی خود غرضانه یووالی
دنفاق پیلامه ده ، محض
د کاروبار لپاره یووالی د دوستی
اساس کیدای نه شي اوکه
چیرې کوم دنیاوی غرض لپاره
خلک سره یوځای هم شي
خونتیا به ئی بیرته بیلوالی
اوپخپلوکي به یو دبل سره
جنگیږي .

یو مضبوط تنظیم یواځې په
هغه صورت کی منځ ته راتلی
شي چی پخپلو نظریاتو کی
مخلص اول خپل مقصد سره
مین لرونکی خلک راغونډ شي
اوبیا د نظریاتو همد ا خلاص
او مقصد همد امینه دهغوی په
منځ کی هم اخلاص اومینه پیدا
کړي . دا ټول تنظیم په
حقیقت کی یوه مضبوط او ټینګه
دیوال دی چی شیطان پکې
د فساد او تفرقی پیدا کولو لپاره
هیڅ ټول لاره نه شي موندلی
اوله بهرنه د مخالفینو سیلاب هم
له ځایه ، نه شي خوځولی .

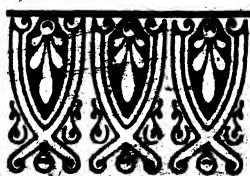
یو دبل سره مشوره ؛ دویم
ضروری صفت دادی چی
داتنظیم یو دبل سره په
مشورې سره کارو کړی او تل
دی د مشاورت آداب په زړه
کی وساتي .

د خپل سرو خلکو تنظیم چی
هرسړی پکې خپل سړی کوی
په حقیقت کی څه تنظیم نه وی
اونه ترینه دکوم بڼه کار هیله
کیدای شي اونه تر دیرره وخته
پوری دوام کولای شي
کار صرف په مشاورت سره
کیدای شي ځکه چی پدی
ترتیب سره نه یوازی داچی
پیر دماغونه د بحث اوتحصیص

سره دهری معامل دښو اوبدو
اړخونو له څیړنې نه وروسته
یوی ښی نتیجی ته رسیږی
بلکې دوه نورې گټې هم لری .
لومړی داچی په کوم کارکی
چی دپوره تنظیم مشاورت نیغ
په نیغه یابالواسطه شامل وی
نوپوره تنظیم دهغه کارکولو
لپاره په ډاډه زړه کوښښ کوی
اوپاته دانکر نه وی چی
دا کار پرمور باندی په زوره
تحمیلېږی . دوهمه داچی پدی
ټول سره ټول تنظیم ته
دمعامل پیژندنې روزنه
حاصلېږی هرسړی دتنظیم
اوددی د معاملاتو سره دلچسپی
پیدا کوی او پدی کی فیصله
کول خپل مسئولیت گڼی لیکن
شرط دادی چی له مشورې
سره د مشاورت آداب هم په
خیال کی وساتي هغه داچی هر
سړی دی په ایمانداري سره
خپله رایه وړاندې کړی اوکومه
خبره په زړه کی پټه ونه ساتی
، په بحث کی باید ضدلوی
اوتعصب دخپل نه وی اوکله
چی په زیاتو رایو سره یوه
پریکړه وشي نوداختلاف رای
لرونکو کسانوته لازم دی چی
خپله نظریه بدل نه کړی
خود تنظیم پسره فیصله دی په
پوره ویاړ سره عمل کړی که
دادوی خبری نه وی
نود مشاورت ټول فائدي ضائع
کېږی ، اوبالاخره
همدا کار دتنظیم دویچاریدو
لامل گرځی .

نظم اوضبط ؛ دریم ضروری
صفت نظم ، ضبط یوتربله

ښیگره اودیو ټیم په ټول
کارکول دی یوتنظیم خپلو ټولو
ښیگرو سره سره یواځې پدی
وجه ناکام پاتې کیږی چی
هغوی په خپلوفیصلو او پلانونو
عمل نه کوی هیڅ تعمیری کار
پرتله له منظم کوښښ نه نه
ترسره کیږی او منظم کوښښ
دهغه څیز نوم دی . چی کله کوم
مقررات تجویز کړای شي
نودتنظیم اعضا دهغو پوره
پابندی وکړی . په تنظیم کی
چی کوم سړی ته کار ورو سپارل
شي دهغه دی پوره اطاعت
وکړی . دتنظیم هر سړی
بایدوظیفه شناس وی اوهغه
کارچی ورپه غاړه شوی وی په
سپې وخت اوپوره کوښښ سره
ترسره کړی ، کوم کارکوونکی
چی بایدگډ کارو کړی یوتربله
دی پوره مرسته اویو دبل لاس
نیوی وکړی اودتنظیم ماشین
باید دومره چلست وی چی
دهری فیصل سره سم دهغی
دعمل کولو لپاره ټول پړزی په
حرکت کی راشي په دنیا کی
همداسی تنظیمونه دکارکولو
اودموفقیت جوگه دی دهغو
تنظیمونو شته والی اونشتوالی
دولاره یوه برابردی چی پړزی
خوئی اخستی دی خودماشین
جوړولو اود چلولوئی څه پروگرام
ونلری .

کوم سړی چی په ژوندانه کی اسلامی نظام راوستل غواړی
پرهغه تر ټولو دمخه دهغه نظام په به توگه پیندل
اویوهیدل ضروری دی .

ا ح د

غز

اوله پرمالونه پي مسلمانانو ته
غنیمت شول ، دی کار
دقریشو غوسه یو په دوه کړه .
دریمه پیله پي
دقریشو دانتقام روحیه ئی دری
برابره کړه هغه داوه چی ،
دبدرک غزانه وروسته حضرت
محمدصلی الله علیه وسلم دبدرک
شاوخوا اودبهر په ساحل کی
پرتو کلیوسره دصلحی تړون
لاسلیک کړ چی دهغی په وجه
دقریشو تجارتی لاره غوڅه شوه
، قریشو چی قبول ژوند
اواقتصادی په تجارت پوری
تړلی و ، دځان له پاره متبادل
لاره چی د عراق په لورتجارت
وغوره کړه ، دغه لاره دنجدله
سختو دښتو څخه تیره شوی
وه ، قریشو فکرکاوه چی
مسلمانان به دی لاری ته لاس
لوړدښی کړای ، خو کله چی
دوی تجارتی قافله جوړه کړه ،
حضرت محمدصلی الله علیه
وسلم خبرشو ، حضرت زید(رض
) بن حارثه پي دیلو
سواروسره دقافل لاری ته

قوی حیوانان رلغوبنتل
ترڅو دحضرت حمزه رضی الله
عنه دوژلو لپاره پي زپورتیا او
قوت وازمایي ، بالاخره دجیبربن
مطعم وحشی نومی حبشی غلام
دهندی په تول پوره وخوت ،
هندي نوموړی ته نه یوازی
دجنگ اونښی ویشتلو نوره
روزنه ورکړه بلکی د زپورتیا
دازمویلو لپاره پي له وحشی
ځناوروسره هم وجنگاوه ، له
ټولو ازموینو وروسته پي
داورته وویل چی اوس په
هرچل اوهنر ، پټه یا بشکاره چی
کولی شی حضرت حمزه ووژنه
اوبس .
ابوسفیان دخپل عهدپوره

کولو په منظور اصدله
جگړی نه څومیاشتی مخکی
ددووسو اوښانو سره په
مدینې دحمله پلان
جوړکړاوغوبنتل پي چی له
منافعانونه استفاده وکړی ، دغه
پلان دسویق په غزامنتج شو
(چی مخکی گټه کی تیره شوی)

دبدر په میدان کی چی
دقریشو اویاتنه سرداران
دمسلانانو په لاسونو ووژل
شول ، قریش له شرموونکی
ماتی سره مخامخ شول ، نو
قریش له لایره قهره په
اورناست وو ، تل به پي دانتقام
شعارپورته کاوه ، په دی هڅه
کی وو چی کله به له مسلمانانو
نه خپله بدله واخلي ، ابوسفیان
خوسوگندکړی وچی ترڅو له
مسلمانانوه انتقام واخلي نوپه
خپل سرب تهیل اواوبه وانه
چی « هنده » دابوسفیان
میرمن هم دهغه په شان دخپل
پلار او ورور دقتل دانتقام
لپاره دزخمی ماریه شان زړه
خوړلی وه دهغی تر ټولو نه
لویه هیله داوه چی په یوډول
نه یوډول له حضرت حمزه
رضی الله عنه څخه چی دخپل
پلار او ورور قاتل پي باله انتقام
واخلي . خو داڅه عادی
اوآسانه خبره نه وه « هندي »
ته هم داواقعیت معلوم و ، په
همدی خاطر پي لایر زپور ، او

واستوو.

حضرت زید رضی الله عنه ، نجد ته په رسیدو دیوی چینی په سر واپول کله چی دکنارو قافلہ راوړسیده ټپه مسلمانانو یی سترگی ولیگیدی ، وارخطا شول ، قافلہ اوسامان یی پریشانول ، خپله وتښتیدل ، حضرت زید رضی الله عنه دقافلی مشر فرات بن عیان ونیو مدینې ته یی راووست ټپه ګومسلان شو.

دی کارقریش دومره وپارول چی پرته له عمل نه بل هیڅ ورپاتې نه شول ، ټول ابوسفیان ته راټول شول پریکړه یی وکړه چی دسوریې دتجارت اصل پانګه دی خپلو څښتنوته ورکړی شی اوګټه یی دی دمسلمانانو څخه دانتقام لپاره په کارواچوی ، دغه مال چی له یوه تجارتی دوران وروسته پنځوس زره مثقاله طلایه ورسیده ټول دوسلو اخستولپاره په کارولید.

له بل پلوه ابوسفیان غوښتل چی په ټولو قریشواوخواخوا سیمو کی دانتقام حس به غښتل کړی ، ددی کارلپاره یی دمکی مشهور شاعران عمروحمسی اوماض او اورژبی مبلغین عمروبن العاص ، هبیره بن وهب اوعبدالله بن ربیع وګمارل چی دخلکو احساسات په ځوښ راول اودانتقام لپاره یی پوره تیارکړی . پدی کارسره ابوسفیان وکولای شول چی په لنډه موده کی دری زره ځوانان راټول کړی ، په دغه دری زیرلښکر کی اوه سوه تنه زغری لرونکی ، دوه سوه سپاره ، پنځه سوه اوبیان او دوه سوه باروړونکی آسان شامل وو .

دعربود دستورمطابق دجګړی په میدان کی دځوانانو دپه ځوښ راوستلو لپاره دښځو ټول هم جوړشو ، چی په خپلو عشقی اوحماسی بدلوسره دجنگیالو دتښتی مخه ونیسی . په دی ډله کی هغه ښځی شاملی وی چی دبدربه میدان کی یی پلارونه او ورونه وژل شوی وو ، دغه طرحه صفوان بن امیه وړاندی کړه ، عکرمه بن ابوجهل او عمروبن العاص تائید کړه ، خو نوفل بن معاویه

ذیل ، ددغه پیشنهادپه هکله مخالف نظر څرګند کړ ، وی ویل چی که ماتې وخوړونوښځی به مویې پردی شی ، دا ترماتې نه پیره بده خبره ده ، ابوسفیان هم دنوفل رایه خوښه کړه ، خو دخپل ښځی هندی بنت عتبې بن ربیعې دلپیر اصرار په وجه یی دصفوان نظر تائید اودښځو دبیولو پریکړه یی وکړه ، پدی شکل دپنځلسوښځویو ټول برابرشو چی دغوښځو ګډون پکی کړی و .

دابوسفیان دواړو ښځو ، هنده بن عتبې اوامیه بن سعدبن ابی وهب (دغو دواړو دښځو مشری هم په غاړه لرله) دعکرمه ښځی ام کلیم ، دخالد خور فاطمه بنت ولید ، دحارث بن هشام ښځی ، دطائف درئیس ښځی برزه بنت مسعودثقفی ، دصفوان بن امیه ښځی ، دطلحه ښځی سلاف بنت سعد ، دعمر بن العاص میرمن ریطه اود مصعب بن عمیر مورچی دخپل زوی ابی عزیز بن عمیر سره ملګری وه ، دقریشو نوری ښځی هم پکی شاملی وی

دښځو ګډون دقریشو روحیه لپیره غښتل کړه ، خصوصاً د«هندي» ځینو پټیو کارونو مسلمانانو ته لپیر زیان ورساوه . بل طرف ته دمدينې یهودوهم دمسلمانانو پرخلاف سازشونه اوتوطیسی کول ، قریشو ته یی رازونه ورکول وقتنی یی اچول ، څو ځله یی مسلمانان دپټه مجبور کړل چی دهغوی پرخلاف عمل وکړی . (دغه مطلب هم په تیره ګڼه ذکر شوی) یهودیان څوڅوځله یکی ته ولال ، قریشوته یی دمرستی وعدی وکړی ، انتقام ته یی وهڅول ، بیایې دا حد په جګړه کی دقریشو پوره مرسته وکړه .

ددی ټولو لاملونو په نتیجه کی قریشود انتقام لپاره پوره ځانونه آماده کړل اودحمل تیاری یی ونیو . دحضرت محمد(ص) تره حضرت عباس چی له اسلام منلو وروسته په مکه کی اوسیده ، هغه دیو پیاوړی اوچالاک استازی پواسطه حضرت محمد(ص) ته خبرولپه چی قریش تصمیم لری پرمدينه حمله وکړی . استازی چی کله حضرت محمدصل الله علیه وسلم ته اطلاع ورکړه چی قریش دپشپړی انتقامی روحیې اوبی حساب پوځ اووسلو په وسیله غواړی پرمدينه حمله وکړی ، نومحمد(ص) په ځواب کی وویل : « زمونږ لپاره خدای کافی دی ... »

وروسته یی دالنس (رض) اومولنس (رض) په نومونو دوه تنه ځری ولیزل چی ددښمن دنقل وحركت په هکله معلومات راوړی ، هغوی خبر

راوپچی ددښمن پوځ (عريض ، ته رارسيدل ، اوسانو او آسانو يی په عريض کی شين دکي هم نه دی پريښی . بيایي خباب بن المنذر وليزه چی ددښمن دپوځ دشمير اوسامان معلومات وکړی . خباب (رض) په ډير اطمینان ددښمن دلښکر، سامان او جزوی اوکل حالت په هکله حضرت محمد(ص) ته معلومات راوپ چی دحضرت عباس (رض) له معلوماتی ليک سره يی دويشته توپيرهم نه درلود .

دقریشو دلښکر به رانزدی کیدو پرمدينی باندی دبريد خطر زیات شو، دمدينی په شاوخوا پيری ودرول شوی حضرت سعد(رض) بن معاذوحضرت سعدبن عباده دحضرت محمد(ص) داستانی لپاره دنوی چومات په دروازه شپه ورځ ځوکی کولی . ځکه چی دمدينی خلک ديهودودسازشونوڅخه بی خبره نه و .

حضرت محمدصلی الله علیه وسلم صحابه راوغوښتل چی دکفاروسره دمقابل اومقاتل په هکله ورسره مشوره وکړی ، اکثر و تجربه کارو صحابه و اوعبدالله بن ابی سلول ، داسی نظر څرگند کړچی په ښارکی ددنه ددښمن مقابله وکړی ، ښځی اوماشومان خوندي ځایوته ولیږل شی ، حضرت محمد(ص) هم دا پیشنهاد خوش کړ، خو ځوانو صحابه و ، حضرت حمزه رضی الله عنه ، حضرت سعدبن عباده ، حضرت نعمان (رض) بن مالک ددی پیشنهاد مخالف وکړ وویل : «په بدرکی مو تجربه ترلاسه کړی ، موږ کولای شو

چی له ښاره دباندی هم دښمن مات کړو، په کلاوکی جگړه په کارنه ده ، دغه کاربه دښمن زموږ کمزوری وپولی ، جرات به یی اضافه شی .»

ځوانانو ټولو دغه نظر غوره باله ، په ډير شوق دغزا لپاره هوسيدل ، هغوی په خپل بری کاملاً يقين درلود، حضرت محمد(ص) چی ددی ځوانانو شوق اوولوله وليده ديرخوش شو، خپل پاکي حجری ته يی تشریف یوړ، بيرته دیوه جنرال په جامه کی چی زغره يی اغوستی ، سړی په دستار تول ، په يمني څرمن يی ملاکله کړی ، سپرپه لاس اوليندی يی په غلځه کی اچول وه راووت .

پريکړه وشوه چی جگړه به داحد په پرانستی ډگرکی ، کیوی ، احد دمدينی په پنځه کلبومتری کی یوغردی چی ختیځ اولودیځ لورته اوږدشوی ، په مخ کی يی پراخه میدان پروت ، جنوب ته يی دقنات دره اوورپسی دغنين غر پروت دی . دغه میدان اوڅلور خواوی يی که دعسکری اواستراتیژیک له نظره وکتل شی نو دحضرت محمد(ص) عسکریت کاملاً دستاینی وړدی . په دغه میدان کی دمسلمانانو شاته غراومخامخ دکفارو لښکر پروت وو، دشاله خوافقط یوه دره وه چی دحمل خطرتری اجساییده ، هغه هم دغشو ویشتونکو پواسطه محفوظه شوه .

دجگړی لپاره ډيرو ماشومانو اونابالغو هلکانو ملاوتې له دپيغمبرصلی الله علیه وسلم حضورته راغلل په غزاکی يی دگډون غوښتنه وکړه حضرت محمد(ص) دوپوهلکانو جهادی روحیې ډير متاثر کړ، رافع بن

خديج وپوکی ماشوم وچی په جهاد کی يی دگډون غوښتنه وکړه ، خوحضرت محمد(ص) ورته وفرمایل ، لاتراوسه وپوکی يی ، هغه دپښوپه گوتوودريد وویل یارسول الله وگوره څومره لوی یم ، خوبياهم دکوښنو سردار هغه ته اجازه نه ورکوله ترڅنگ يی یوصحابی اسيد(رض) بن حضيرولاروی وپل : یارسول الله صلی الله علیه وسلم داهلک زه پيژنم په غشی ویشتلو کی ښه مهارت لری .

په دی حساب کیدای شی اجازه ورکړی ، حضرت محمد(ص) چی دهلک جهادی روحیې ډير متاثرکړی و هغه ته يی په جهادکی دگډون اجازه ورکړه ، دهغه یوبل همزوی سمره (رض) بن جندب چی داحال وليد، حضرت محمد(ص) ته يی په اصرار سره وویل چی زه خوترافع نه غښتل یم مات هم اجازه راکړی ، زه هغه په غیږونيوولو کی ځملم .

حضورصلی الله علیه وسلم تبسم وکړ اودسره غوښتنه يی ومنله درافع اوسره قوت يی وازمایه ، رښتياهم چی سمره پخپل قول کی صادق و هغه ته هم اجازه ورکړه شوه .

دسفر له پیل نه مخکی حضرت محمد(ص) عبدالله بن مکتوم په مدينه کی خپل خلیفه وټاکه اوخپله دزروتنو مجاهدينو سره چی سل زغرو ال اودوه آسان ورسره وه روان شول ، په یوه آس دکوښنو سردار اوپه بل آس ابوبراه بن مناررضی الله عنه سپاره و، سعد(رض) بن معاذ او سعد(رض) بن جبل زغری اغوستی اودرسول الله صلی الله علیه وسلم مخکی مخکی روان

په شمول دمسلمانانو ملاتړ
پريښود دمدني پي پي خورا
وگرځيد. دى كار په مسلمانانو
كى عجيب اضطراب او پريښايى
پيداكړه ځكه چى پداسى وخت
دوكه له شرافت نه ډيره ليرى
ده، دمسلمانانو شمير له زرو نه
اووسو ته راټيټ شو. خوداسلام
پيغمبر په تسلي سره ويل اوس
زموږ پوځ له منافقينو نه داسى
پاك شو لكه اوسپنه چى په
اورگرمولونه وروسته پاكهږى .
يو دى ناپي پيښى وروسته
حضرت محمد(ص) دخپلو
اوسنو و مهاجرينو سره داحد
ډگرته ورننوت ، ترارگاه يى
چوپړه اوخپل پوځ يى پدې
شكل تنظيم كړ چى شاته يى
داحد قصر، پنى خواته دغښ
غر، مخامخ دتړيو لښكر، اوپه
سريى دالهى رحمت سپورى .

دډډمن هليكوپټر دواړو ځيدويو په حال كې

لييك وويل لومړى ځل مې په
خپل نوم ذكوان ، دوهم ځل
په كنيټ ابوسبع اودريم وارپه
اسيت ابنعبدقيس ، زما ټول
نوم ابوسبع ذكوان ابن عبدقيس
دى .

حضرت رسول الله عليه وسلم
پدې كار ډير خوښ شو ويى
فرمايل « فاذهب حفظ الله »
دحكيم په اوريدو سره ذكوان
زغره واغوسته اوخپل ماموريت
يى پيل كړ .

سهادالله اكبر په نثارو
مجاهدين ، پاشيدل ، په
جماعت يى لونغ اداكړ، وروسته
دپيغمبر عليه السلام له
خوادپرختك حكيم وشو، ايو
خشيمه (رض) خارشى راهبرين
كرليشكر ته دلوړوژورولارپتونو
كوله ، لښكر هم په داسى واټن
روان و چى دكفارو لښكر ورته

وو، د«شيخان» په مقام كى
دقيام حكم وشو، وروسته دډير
په شان درى بيرغونه چوپړشول
اوداوس قتييل بيرغ اسيدبن
حضيرته ، د قتييل بيرغ جناب
بن منذرته اودمهاجرينو بيرغ
حضرت علي بن ابى طالب ته
وركول شول، ځينى مورخين
عقيده لري چى دمهاجرين
بيرغ مصعب بن عميره و سپارل
شو.

دكفارو دلكرامتيت دكفرمه
بن ابوجهل په غاړه وه پداسى
حال كى چى محمد(بن) شلمه
دپخپلو شوممجاهدينو سره
داسلامى لښكر ساتنه كوله .
حضرت محمد(ص) دخپلى
ځيوى دساتنى لپاره صحابه
مخاطب كړل ويى فرمايل ، «
په تاسى كى به څوك زما
دځيوى امتيت وساتى ، يوچا
ارزوكي، زه ، ويى فرمايل ته
څوك يى ، ويى ويل ، ذكوان
هغه (ص) و فرمايل ، كينه ،
بيا هغه (ص) پوښتنه وكړه ،
څوك به زما دځيوى ساتنه وكړي
، په ځواب كى وويل شول
يا رسول الله زه به داكاروكيم ،
پوښتنه وشوه ته څوك يى،
وييل د ابوسبع يم ، ورته ويى
فرمايل كينه ، ددريم ځل
لپاره داسلام سترپيغمبر بيا
خپله خبره تگدار كړه ، څوك
به زما دځيوى ساتنه په غاړه
واخل ، غږ وشو ، زه ويى
پوښتل ته څوك يى ، وييل
ابن عبدقيس ، لپوښت اولښكر
وروسته رسول الله صلى الله عليه
وسلم و فرمايل ، دغه درى واړه
كسان دى ، وديوى پدې خبره
يسوازي يو سيق ودييدو ،
رسول الله (ص) و فرمايل دوه
غورځ شول ، ذكوان غرض وكړ
يا رسول الله ، درى واړه دارى
شاغې وكړ اوستاسى حكيم ته مې

دپوځ دسپي اوځ (مېنه)
تومانان ، يگانه (رض) بن
منصعب الاسدي دكيس اوځ (مېنه)
مسيره) ابوسلمه بن اسد
مشرومي ، دمقدسي ابوغيده ،
بن الجراح ابوسد بن ابى وقاص
او دلبكر دساتى قورمانده

معلوميده : لږ وخت وروسته
داسلامى لښكر دډډمن دلبكر
مقابل ته ورسيد ، په همدې
وخت كى دمنافقينو مشر
عبدالله بن ابى سفلر په دى
خبره سره چې محمد(ص) زما
مشوره ونه منله ددريم سولوكو

اولس

دهيروئينو د تجارت اتهام !

پدی شپور وړوکی چی دمسکواواو واشنگتن ترمنځ دافغانستان دقذیبی په سردخائنه سازش امکانه ورځ په ورځ زیاتیدو په حالت کی دی ، دمجاهدینو اوخاصتا دحزب اسلامی پر خلاف دغریبی اژانسونو زهرجن اودرواقجن تبلیغات هم دهمدی سازش دامکاناتو زیاتیدو په تناسب زیاتیزی ، خومره چی مسکواواو واشنگتن یوېل ته نژدی کیژی همدومره دحزب اسلامی په ضد تبلیغات زیاتیزی .

دحزب پر خلاف داتبلیغات له اوږدی مودی راهیسی پیل شوی ، خوالحمدلله دشمنان نه دی توانیدل له دغو تبلیغاتو څه نتیجه ترلاسه کړی ، حزب تشعیف کړی او په افغان اولس کی دغه ژوراعتبارت صدمه ورسوی .

خواوس غریبی اژانسونه په پیرشور وړو سره حزب دهیروئینو په تجارت کی په لاس درلودو متهنوی ، اواوریکائی مقاماتوت د جدی اقدام توصیه کوی .

داتبلیغات ښی چی امریکا دحزب اسلامی پرضددکوم تروریستی اقدام لپاره

لپاراوارول اودهنیتونه پراړول لپاری ، دهیروئینو دتجارت الزام د (سی آی ای) اختراع اود تروریستی اقداماتو لپاره ددی ښکی په لاس کی پراغنی توجه کورونکی حربه ده .

امریکا پردی ښه پوهیژی چی په حزب اسلامی کی دافغان اولس تر ټولو صالح پادپانته ، دمذهب پیاوړتیا اواصولو ته مطیع الراد راغونډ شوی دی .

دغه حزب چی الرادپسی

حتی دسگړت څکولو نه ځان ساتی ، او دملک دآزادی اوداسلامی حکومت دتاسیس لپاره یی دموسسینو اودلومړیو کلونو دفعالو غړو څخه په سلوکی په شهادت رسېدل ، اوله ابتدا نه تر نن پوری دمقاومت په لومړیو الیکوکی ترهرچا دمغه اوترهرچا زیات جنگیدل ، اود ښه تنظیم ، په جهادکی دستررول اودصالحو افرادو په روزلو کی پرنورو ډلو دپراختی په وجه دافغان اولس غوڅ اکثریت دغه په لیکو کی منظم شوی اودمنوری طبقی په سلوکی ۷۰ دحزب

ملاتی کوی ، څنگه امکان لری داسی پوحزب دی ، په داسی پوره شهنج اولهیج عمل لاس پوری کړی اوداخره کوم عامل انسان متی چی پداسی عمل کی ملوک حزب دی وتوانیدای شي دپوره مجاهدتوم غوڅ اکثریت ترلاسه کړی .

حکایت ددی چی داسلام پر خلاف دیهودی متعصبو ملوک تعصب او له اسلامی حکومت نه داستیماری طاعتونو ویری ، دامریکا حکومت دحزب اسلامی په خلاف دی تبلیغاتو ته مشغول ، هغوی پوهیژی چی پراغی حزب اسلامی په فکری ، تنظیمی ، اوعمل لحاظ ددی کفایت اواستعداد لری چی په افغانستان کی اسلامی حکومت قائم اودجهاد په خلاف داسلام ددښمنانو خائنانه توطی شوی کړی ، که حزب ضعیف وای فشارونو ته تسلیمیدای ، اوداسلام اوخپل هیوادپه سرکی سازش منل ، هڅکله به دغه پر خلاف دومره تبلیغات نه کیدل .

دحزب اسلامی سرتیری اومومن مجاهدین په ددی دروغونو تبلیغاتو دغیب

مقداد بن عمرو ته وسپارل شوه ،
دعنين په غره كې يو غاښي
وې چې له هغه لوري د دښمن
دناڅاپي حمل احتمال موجودو
، دې ځاى ته عبدالله بن جبهر
دپنځوسو غشوويشتو نكوسره
مېولف شوه ، په تاكيد ورته
دوييل شول چې كه دجگړې
په ميدان كې هرڅه پېښېدل
تاسې بايد له خپل ځاى څخه
ونه پشورئ. ثابت قدم اوسئ .

لښكر پدې شكل منظم كې چې
، دپښې اړخ قوماندان خالد
بن ولید ، دكښن اړخ عكرمه
بن ابوجهل ، دمقدمې صفوان
بن اميه اوعمروبن العاص
وتهاكسل شول ، دغشو
ويشتونكوشمېر عبدالله بن ربيعه
اودپوځ بېرغچې طلحه بن ابې
طلحه ټاكل شوى و .
له دې وروسته پداسې حال
كې ابوعاصم دپنځوسو

چې دخپل پوځ تېښته او ابتر
حالت وليد ، له بېرغ سره
ميدان ته داخل شو دپېرغپه
الفاظو يې مخې وغوښت وى
ويل :

« اى دمحمداصحابو! تاسې
خوباولرئ . چې كه موږ ووژئ
نوموږ دوزخ ته ځواوك تاسې
ووژل شئ نوچنت ته ځئ نوبيا
په تاسې كې څوك نرشته چې
پاخېك ژرچنت ته تلل ځواپي
اوبيا ماديږ څ تهوليږي »

پدې خبره حضرت علي
رضى الله عنه ښگر ته راووت
وى ويل : په هغه ذات
سړگند چې زما روح يې په
واك كې دى ، زه ستامقابل ته
تهاريم ، زه به ترهغه له لږگنه
ونه وځم ، چې ياتادوزخ ته ونه
لېږم اوبيا ستاپه توره چنت ته
لارنه شم .

په همدې خبره دطلحه
مقابل ته ورغى ، طلحه پريد
پري وكې خو هغه رضى الله عنه
يې وارنېر اوخپله يې داسې
گوزار پري وكې چې طلحه په
ځمكه ولسويد اوپه خاورو
ورغېد .

علي (رض) بېرته لېكې ته راغى
، خلكوپوښتنه ترې وكړه چې
دطلحه كاردى ولې ختم نه كړ ،
په ځواب كې يې دوييل كله چې
ماهغه رواهه نو سترغورت يې
ځيږي شو ، هغه قسم راكړ چې
پدې حالت كې مې مه وژئ ،
زما څېرت هم دانه منله چې په
داسې حالت كې دى هغه
ووژئ .

خړوك چې طلحه بېيا ځان
سېبال كړ ، حضرت علي (رض)
همدېر وارېرې وكړ چې سره
دوه نېسه شسو پېښې كسار
دمحمدرسول الله دتگېپر لاره
اوچته كړه اونوموواصحابانو
ورسره بدرگه كړه . « نوريها »

غشوويشتو نكو په مليتاپر
اسلامې پوځ بريدوكې چې
دتريشو پښو درياوله اودغه
حماسېي بېدلي يې وييل :
موږدستورولفې يو
موږپه غاليوونگونكى يو
كه په جنگ كې پري مومى ،
درسره به غاړه غيئ شو
څوكه موشاته تېښته وكړه ، بيا
به تل سره جلايو .

شومسلمانانويې داسې په
نړه دافع وكړه چې ابوعاصم
تېښتې ته مېښورشو ، دپنځو
حماسي ترانو هم راونه شواى
گرځول ، دابوعاصم دتېښتې
وروسته مسلمانانو خپلې لېندې
دتريشودسواروخواته كډوي
كډوي ، داسې غشي يې پري
وورول چې دسواران تېښل
سواره ټول وتښتېدل ، ابوطلحه

بياحضرت محمد(ص)
دهغه چوپړولو په وخت كې
خپل توري ته اشاره وكړه
وويل : « څوك دى چې داتوره
واخل اوخسې يې اداكسې ،
حضرت ابودجانه رضى الله عنه
وپاڼدى شو دوييل : اى رسول
الله ! ددې تېرې حق څه دى
؟ هغه (ص) وئرمسايل توره
پريدښمن پاندى داسې استعمال
شي چې كچه شي .

حضرت ابودجانه رضى الله
عنه دهضرت محمد(ص) نه
توره واخسته اواقفا چې حق
هې اداكسې ، هغه ستره رېتاره
تريسترتاوكسره ، مطلب يې
داوې چې دويېني تروروستې
شاخې په جهاد اوقاتال كوم .
بل شوات ابرسفيان هم خپل

اسلام

واو ضاع

سیاسی ما

شوید، پس روگردان شوید، من که
بآن پیام که فرستاده شده بودم
آنها برای شمارسانیده ام، اکنون
پروردگارم بجای شما قومی دیگری
را جانشین می سازد، و آنها هیچ
زیانی رسانده نمی ترانید، یقیناً
پروردگار من بر همه چیز نگهبان است

به همین ترتیب صالح (ع) قوم
خود را به نعمات خداوند که برایشان
ارزانی داشته یادآوری می شود. و آنان
را پس از جانشین زمین ساخت
و آنان را از عاقبت بغاوت و فساد
در زمین هشدار می دهد.

چنانچه خداوند متعال می فرماید:
«وَاذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ
وَبَاكُم فِي الْاَرْضِ تُتَخَذُونَ مِنْ
سُوءِهَا فُصُورًا وَتُنْحَتُونَ الْجِبَالِ
بَيُوتًا فَاذْكُرُوا اِلٰهَ الْاَلِهَ وَلَا تَعْشَا فِي
الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ» سورة اعراف ۷۴/

ترجمه: «بیاد آرید زمانی را که
خداوند پس از قوم عاد شما را به
جای آنان جانشین ساخت، و به
شما در زمین این مقام را عطا کرد،
که شما اکنون در همواری های

گردانیدیم و همه کسانی را که آیات
مارا تکذیب نموده بودند، غرق
ساختیم، پس بین ا عاقبت آنانیکه
هشدار داده شده بودند (و باز هم
نپذیرفتند) چگونه شد.

به همین شکل هود (ع) قوم
خود (عاد) را دعوت می کند و آنان
را به آنچه برایشان می گوید
واذکروا اذ جعلکم خلفاء من بعد قوم
نوح» سورة اعراف ۶۹/

ترجمه: «بیاد آرید زمانی را که پس
از قوم نوح (ع) شما را بجای آن
جانشینان زمین ساخت.

یعنی بیاد آرید زمانی را که چگونه
خداوند متعال شما را در زمین پس
از اینکه قوم نوح (ع) را بنا بر اعمال
که اکنون شما انجام می دهید،
هلاک کرد، و خلافت را به شما عطا
نمود و زمانی که هود (ع) از اصلاح
و ارشاد قوم خود مایوس و ناامید شد
برایشان گفت:

«فَانْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اٰبَلٰغْتُكُمْ مَا اُرْسَلْتُ بِهِ
الْيَكْمَ وَيَسْتَخْلَفُ رِبِّيْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
وَلَا تُضْرُوْنَهٗ شَيْئًا اِنْ رِبِّيْ عَلٰی كُلِّ
شَيْءٍ حَفِيْظٌ» سورة هود ۵۷/

ترجمه: «پس اگر شما روگردان می

نمونه های از جانشینان سابق:
خداوند متعال برای ما نمونه های
از جانشینان سابق را بیان داشته
، تا مایه پند و عبرت مآ قرار گیرد
و از احوال و اخبار امت های گذشته
مارا واقف ساخته که چون
خردمندان از آن بهره مند شویم.

مثلاً قوم نوح (ع) که نوح (ع)
و همراهانش را تکذیب نمودند و آنان
را آواره ساختند، پس خداوند همین
مستضعفین را خلافت عطا نمود
، و زورمندان و زورگویان را که به
قوت و نیروی خود می نازیدند
، و بر اینکه آیات الهی را تکذیب
نمودند، تکبر و غرور می نمودند هلاک
کرد.

چنانچه خداوند (ج) می فرماید: «
فَكَذَّبُوْهُ فَجَعَلْنَاهُ مِنْ مَّعَى الْفَلَکِ وَ
جَعَلْنَاهُمْ خُلَافَیْهِ وَ اَغْرَقْنَاهُ الَّذِیْنَ
كَذَّبُوْا بِآیَاتِنَا فَانْظُرْ کَیْفَ کَانَ عَاقِبَةُ
الْمُذٰبِرِیْنَ» سورة یونس ۷۳/

ترجمه: پس آنان تکذیب نمودند
او (نوح) را و نتیجه آن شد که
ما و همراهانش را که با وی
در کشتی بودند نجات بدهیم،
و ایشان را جانشینان زمین

آن قصرها اعمار می کنید. و از کوه ها به شکل خانه ها استفاده می کنید پس از قدرت و نعمات خداوند غافل مشوید، و در زمین تباهی مکنید فسادکنندگان.

و همچنان قوم موسی (ع) نزد موسی (ع) آورده و از اذیت و عذاب فرعون و سرکش و طغیان فرعون شکایت می کند.

موسی (ع) به قوم خود مژده می دهد که سنت الهی لایتغیر بوده و حتماً آمدنی است.

ولی موسی (ع) هراس دارد که نعمات الهی به سوی آنها سر ازیر شود و آنان به آن نعمات کفر ورزند، و آنچه که دل شان خواست از معاصی و گناهان را انجام بدهند.

چنانچه می فرماید:

«قالوا أودينا من قبل أن تاتينا ومن بعد ما جئنا قال عسي ربكم أن يهلك عدوكم ويستخلفكم في الأرض فينظر كيف تعملون»

سوره اعراف / ۱۲۹

ترجمه: (قوم موسی (ع) گفتند: (ای موسی) قبل از آمدن تو هم ما اذیت می شدیم، و اکنون با آمدن تو هم ما اذیت و عذاب می شویم (موسی (ع)) گفت: نزدیک است آن زمانیکه پروردگارتان دشمنان شما را هلاک کند، و به شما در زمین خلافت داد، تا بنگرد که شما چگونه عمل می کنید.

به همین گونه قارون، فرعون و هامان در زمین خود بزرگ بینی و تکبر نمودند و به ناروا مستکبر شدند، و نعمات الهی را فراموش کردند، و هگرمال و ممتلكات و آنچه را که بغیر از خدا (ج) می پرستیدند، هیچ سوالی برای شان نکرد و خداوند به سبب گناهان شان آنها را مواخذه کرد، و برخی از ایشان را با صدای هولناک از میان برد و برخی از ایشان را در زمین فرو رفت و برخی

از ایشان غرق شدند.

چنانچه خداوند می فرماید:

«وقارون وفرعون وهامان جاءهم موسي بالبينات فاستكبروا في الارض وما كانوا سابقين فكلاخذنا بذنبه فمنهم من ارسلنا عليه حاصبا ومنهم من اخذته الصيحة ومنهم من خسفنا به الارض ومنهم من اغرقنا وما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون»

سوره العنكبوت / ۳۹ - ۴۰

ترجمه: و قارون، فرعون و هامان راهلاک گردید، یقیناً موسی (ع) به سوی آنها به معجزه های واضح آمده بود، پس در زمین تکبر نمودند، در حالیکه برندگان مسابقه نبودند، در پایان ما هر یک را به گناهانش مواخذه نمودیم، پس بر برخی از ایشان بارسنگ بار فرستادیم، و برخی از ایشان را صدای هولناک فرا گرفت و برخی از ایشان را در زمین فرو بردیم، و برخی از ایشان را غرق ساختیم هرگز ممکن نبود که خداوند بر ایشان ظلم کند مگر آنها خودشان بر خویششان ظلم می کردند

موقعیت جانشینان در زمین:

دانستیم که خداوند متعال بشر را در زمین خلافت بخشید، و آنچه که در زمین و آسمانها ست همه را مسخر و ساخت، و بر روی لازم گردانید تاهدایت و نور الهی را پیروی کند و از او امرش اطاعت و از نواهی اش اجتناب ورزد، پس خلافت مقتضیاتی دارد که در زمین حقوقی را بر بشر مرتب ساخته و مسئولیت های را بعهده بشر قرار داده است، اگر ما خواسته باشیم که موقعیت جانشینان را در زمین مشخص بسازیم، لازم است نخست بدانیم که معنی لغوی خلافت چیست، تا بتوانیم معنی فقهی آن را بدست آریم.

خلافت در لغت به معنی اقامه جانشین که در مقام خلیفه و یامقام غیر بر چیزی قرار گیرد، می باشد، پس اگر این معنی لغوی را بر خلافت و یا جانشین آدم (ع) سلاله اش از خدا (ج) در زمین تطبیق کنیم، چنانچه گفتیم که بشر و جانشین خدا (ج) و یا جانشین هم جنس خود در زمین می باشد. مفسرین در تفسیر ایه مبارکه (و اذ قال ربك للملائكة اني جاعل في الارض خليفة قالوا اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قال اني اعلم ما لا تعلمون البقرة / ۳۰ نیز به این نتیجه رسیده اند.

چنانچه گفتیم برخی از مفسرین بدین نظر اند که بشر جانشین مخلوق دیگری اند که در زمین می زیستند ولی بعداً فساد کردند و خونریزی نمودند و برخی بدین نظر اند، که خلافت و یا جانشینی از مخلوق دیگری نبوده بلکه جانشین از خداوند (ج) نموده اند،

مگر عده زیادی بر این نظر موافق نیستند که بشر خلیفه و جانشین خدا (ج) نامیده شود، و دلیل شان بر این ادعا این است که خلافت و جانشینی از مقام غایب و یا مرده می شود، خداوند (ج) نه غایب است و نه میمیرد.

همچنان استدلال می کنند که هنگامیکه به ابوبکر (رض) گفته شد ای خلیفه خدا (ج)!

ابوبکر (رض) گفت: من خلیفه خدا نیستم و لکن خلیفه رسول خدا هستم.

در حالیکه عده دیگر به این نظر موافق اند، و جایز می دانند که بشر را تا زمانی که او امر الهی را در مخلوق خداوند تطبیق می کند، خلیفه و یا جانشین خدا نامیده شود، چنانچه خداوند می فرماید، و هو الذي جعلكم خلائف الارض

ورفع بعضكم فوق بعض درجات
انعام / ۱۶۵

ترجمه: اوتعالی ذاتیست که شما را در زمین جانشین ساخت و برخی از شما را بر برخی دیگر تفوق بخشید.

بدون تردید نظر در دومی را می توان درست و صحیح محسوب کرد، زیرا درست نیست که ما ذاتی را به بشر مقایسه کنیم که مثل و مانند ندارد و اوتعالی هر چیز

شناویناست، و هیچکس مثل او نیست، اگر مناسب شان و وضع بشر این باشد که در غیابت و موت کسی خلافت کند پس مناسب شان خداوند این است که در حالیکه او شاهد، حاضر و زنده است. و هرگز نمی میرد کسی را خلیفه و یا جانشین خود سازد و برای اثبات این سخن این فرموده خداوند متعالی کافیست که می فرماید:

« انی جاعل فی الارض خلیفه »
ترجمه: یقیناً ما گرداننده ایم در زمین جانشینی را.

همچنان، یقیناً ما گرداننده ایم در زمین جانشینی را.

همچنان می فرماید: هو الذی جعلکم خلایف الارض»

ترجمه: او (ج) ذاتیست که گردانید شما جانشینان زمین.

به این اساس جایز است تا ما بشر را نجانشینان خدا بنامیم بویژه همینکه خداوند بشر را در ملک، دارای و تملکات خود جانشین ساخته و همه را مسخروی گردانیده است، دال بر خلافت وی است، چنانچه خداوند می فرماید: لله ملک السموات والارض وما فیهن المائدة / ۱۲۰

ترجمه: خداوند (ج) مالک آسمانها و زمین و آنچه که در آنهاست می باشد.

و همچنان می فرماید: " و سخر لکم

ما فی السموات وما فی الارض
جمیعاً منه " الجاثیه / ۱۳

ترجمه: (خداوند ج) و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمانها و زمین است همه یکجا از جانب خود پدید آورد.

بشر در تسلط و سیطره خود بر کائنات و بهره برداری اش از آنچه که خداوند در تسخیر شان از مخلوقات قرار داده مقید به اطاعت از او امر و اقتداء به هدایت خداوند ج و دوری از نواهی وی (ج) می باشد چنانچه می فرماید: فاما یتینکم منی هدی فمن تبغ هدی فلا خوف علیهم ولا هم یحزنون البقره / ۳۸

ترجمه: پس اگر از طرف به شما هدایتی بیاید پس هر که هدایت مرا پیروی کرد پس برای شان ترسی نیست و نه ایشان اندوهگین شوند.

همچنان می فرماید: " ألم اعهد الیکم یا بنی آدم الاتعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین وان اعبدوننی هذا صراط مستقیم

ترجمه: (ایا من به شما هدایت نکرده بودم ای فرزندان آدم که شیطان را میپرستید یقیناً که او (شیطان) دشمن آشکارای شما ست، و تنها مرا عبادت کنید. که این راه راست است.

بناء بشر فقط جزء از مخلوقات خداوند می باشد که خداوند (ج) آفریده است.

چنانچه می فرماید: " الله الذی خلقکم ثم رزقکم ثم یمیتکم ثم یحییکم " الروم / ۴۰

ترجمه: خداوند (ج) ذاتیست که بیافرید شما را سپس رزق داد شما را، سپس بمیراند شما را، سپس زنده گرداند شما را.

خداوند متعال بشر را از خاک آفرید سپس آنرا به گونه بشر در آورد، و در زمین منتشر ساخت.

چنانچه می فرماید: " ومن آیاته ان

خلقکم من تراب ثم اذا انتم تنشقرون

ترجمه: و از نشانه های خداوند (ج) این است که شما را از خاک آفرید. الروم / ۲۰

سپس شما به ناگهانی بشرشدید، در زمین پراکنده شده.

خداوند بشر را آفرید، تا او را چنانچه شایسته ذات اوتعالی است بصورت درست و احسن بپرستند.

چنانچه می فرماید: وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون " الذاریات / ۵۹

ترجمه: ما نیافریدیم جن ها و انسان ها را مگر برای عبادت.

خداوند متعال در حالیکه اوقات قاهر برندگان خداست، بندگان خود را بر آنچه که عمل می کنند پاداش می دهد. پس هر آنکه کار نیک و شایسته انجام می دهد برای آینده خود انجام می دهد، و هر آنکه عمل بد و ناشایسته انجام می دهد مواخذه خواهد شد. چنانچه می فرماید: " وهو القاهر فوق عباده وهو الحکیم الخیر " انعام / ۱۸

ترجمه: خداوند ذاتیست غالب بر بندگان خود، و او (ج) حکیم و آگاه است.

همچنان می فرماید: " من عمل صالحاً فلننسه ومن اساء فعلیها وماریک بظلام للعبید " فصلت / ۴۶

ترجمه: هر که کار نیک انجام داد، پس (نفع اش) برای اوست، و هر که کار بد انجام داد (گناه اش) بر اوست، و پروردگار توستم کننده بر بندگان خود نیست.

به همین ترتیب پس خلافت بشر در زمین بدین معنی است که خداوند (ج) در زمین آنها را سکنی داد و آنان را بعثتوان عمران گران در آن قرار داد.

ویرای ایشان حق تسلط داد تا آنچه که در کائنات از سرمایه ها و ثروات وجود دارد ، در حدود اوامر و نواهی خداوند (ج) بهره برداری نمایند .

همینکه خداوند (ج) بنده گان خود را در زمین اش سکونت داد درحالیکه زمین و آنچه که در کائنات وجود دارد همه و همه از او (ج) بوده و او مالک همه چیز است و آنرا به بندگان خود احسان نموده است و در حقیقت از ناحیه فقهی امانتی است در دست بشر تا از آن بهره برداری کند

پس امکان دارد که این امانت در نزد بشر بعنوان نائب و یا جانشین مالک امانت باشد ، و خواه این جانشینی و یا نیابت از پروردگارش باشد و خواه از آقا پیش باشد .

پس بدین اساس هر فرد از افراد بشر در آنچه که خداوند (ج) درین

کائنات در تسخیر بشر قرار داده ، و بشر را بر آن مسلط ساخته است جانشین و یا نائب خدا (ج) در زمین شمرده می شود ، و انسان در همه تصرفات خود در حدود این نیابت و جانشین مقید است .

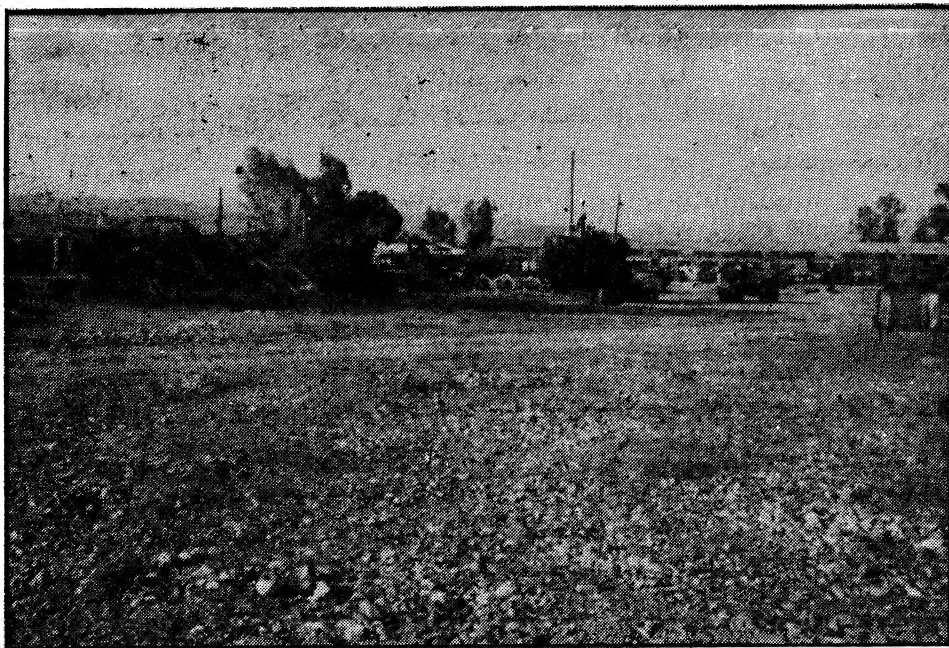
بناء معنی خلافت بشر در زمین از نگاه فقهی و لغت فرقی فاهش نمیداشته باشد و چنان نتیجه گیری می کنیم که موقعیت جانشینان در زمین همان موقعیت خلیفه و یا نائب است ، خلافت و نیابت از خداوند (ج) می کنند و آن خلافت در حدود که خداوند ج مخلوقاتش را در تسخیر بشر قرار داده و بر ملک خود مسلط ساخته است ، می باشد و بشر را اختیار داده تا از آن بهره برداری و انتفاع نمایند .

لازم به یاد آوریست که مسخر بودن کائنات برای بشر و تسلط بشر بر ملک خدا (ج) به این معنی نبوده

که همه مسخر بشربوده و در تحت

تسلط بشر قرار دارد و از دائره قدرت و سلطه خداوند (ج) بیرون می باشد . بلکه این مسخر بودن از دایره

تسلط و قدرت خداوند (ج) هیچ چیزی را نمی کاهد ، مثلاً بشر زمین را قلبه می کند و تخم را می پاشد ، مگر سبز شدن و به ثمر رسیدن آنرا از پروردگار متعال آرزو می کند ، و آنچه را قلبه می کند و تخم می پاشد ، آنهمه از عنایات الهی بوده که به آنها درین دینا ارزانی داشته است ، زیرا خداوند (ج) بری شان عقل عطا کرد و علم داد ، پس آنها از نعمت الهی بهره برداری و منفعت جوی می کند ، آنها در حقیقت هیچ سلطه و قدرتی ندارند مگر سلطه و قدرتی است که خداوند متعال برای شان عنایت نموده است . ادامه دارد .

افغانستان

په تیره نیسوي میاشت کې

سره مخامخ دی اوکابل رژیم اوس هم هلته بمبارد کوي او خلک نشي کولی کړونده وکړي .

دوری ۱۷ داپریل ۶: دهرات ولایت دپشتون زرغون په ولسوالۍ کې هغه وخت (۱۰۰) تنو څخه زیات کسان ووژل شول چې گوداګی رژیم په اصطلاح د مجاهدینو پوه تسلیم شوی ګروپ لپاره غونډه جوړه کړې وه او پری لاری وشوی ، په وژل شوکسانو کې جلال «رزمنده» دمل امنیت مرستیال هم شامل دی ، پردی سربیره «خالقیار» دهرات والی سره د زیاتو لوپرتبه مامورینو ټپیان شوی دی .

دوری ۱۵ داپریل ۴: دروسیې د بهرنیو چارو وزیر شورنادهزی د امریکا د بهرنیو چارو وزیر بیکر سره په واشنگټن کې ولیدل او د افغانستان پرمسئله ښی خبری وکړې ، دروسانو پوه ویندوی دخپرو تر خلاصیدو وروسته خبریالاتو ته وویل: په ځینو برخو کې اختلافاتو سره سره پردی توافقی وشو چې د افغانستان مسیله دحل لپاره یوې غېږې دورې ته ضرورت

دوپاندیز په باب چې سېکال دی مهاجرین آزادوسیوت بهیرت ستانه شی سروی کړی او په ترڅ کې ټولو په ګډه دا خبر خپورکړې چې مهاجرین (۸۰) فیصده په دی نظر دی چې ترڅو په افغانستان کې اسلامی حکومت نه وی ټینگ شوی بهیرت به ستانه نشو .

دوری ۱۶ داپریل ۵: مولوی «خالص» د غېږې حکومت دکورنیو چارو وزیر په جلال آباد کې تریوی اونی سفر وروسته پشاور ته راستون شو هغه دافغان میډیا پوه خبریال سره په پرکې کې وویل: امریکا هسی مجاهدینو سره دمرستی بندولو په خاطر دا بهانه موندلې چې مهاجرین د هیروینو کارکوي ، هغه زیاته کړه: دادمسلمانانو فرض دی چې دنامشروع شیانو مخه به نیسي .

دوری ۱۶ داپریل ۵: استادیانې د غېږې حکومت دیبا آبادولو وزیر دیوه مطبوعاتي کنفرانس په ترڅ کې دنړۍ څخه وغوښتل چې د مهاجرینو سره مرستی ته دوام ورکړي ، ده وویل: شمالی ولایات د سختی قحطی

دوری ۱۲ داپریل ۱: شورنادهزی ، دروسیې د بهرنیو چارو وزیر امریکاته دوی ورځنی سفرو کړاو هلته ښی امریکائی مقاماتو سره دنورو مسایلو سربیره دافغانستان پرمسئله هم خبری وکړې ددوی دخپرو جزئیات نه دی . افشاشوی خو ویل کیږي چې دوی دافغانستان دراتلونکی په باب سره خبری کړی .

دوری ۱۳ داپریل ۲: د مجاهدینو دری ډلو کوم چې دمونډن ، وقاد او مولوی نصرالله منصور په مشرۍ کارکوي د غېږې حکومت داوپاندیز چې حکومت کې دبرخی اخیستنې په صورت کې به وزارتونه ورکړشي رد کړ ، ددوی پوه ویندوی وویل: وزارتونه ستونزی نشي حل کولی باید اساسی کارو شي ، غېږې حکومت «وقاد» ته دجمهوری ریاست د ښلاکار ، «مونډن» ته د صدر اعظم د ښلاکار او «منصور» ته د سرحداتو وزارت وپاندیز کړی و .

دوری ۱۴ داپریل ۳: د پاکستان معتبر ورځپاڼو د مهاجرینو دبیرت ستنیدو او د صدرالدین آغا خان

شته همدارنگ « پیکر »
د خبرو تر خلاصید و وروسته
خبر یالاتو ته وویل : دامسک
د انتخاباتو له لاری حل کیدای
شی .

دوری ۱۷ د اپریل ۶ :
د روسیې د بهرنیو چارو وزارت
خصوصی د پېلمات « کوزیرینف »
د روسیې خبری اژانس سره
په مرکه کې وویل : روسیه
د افغانستان مسئلې د حل په
خاطر د ملګرو ملتو او امریکا سره
اړیکې ساتلې او په دې ترڅ کې
د امریکا او روسیې د بهرنیو چارو
وزیرانو لیدنې لپاره مهمه وه ،
هغه وویل : باید دواړه خواوې
ددې حل کې وکړي چې
د ملګرو ملتو تر سرپرستي لاندې
انتخابات وشي .

دوری ۱۸ د اپریل ۷ : د غلام
اسحق خان تر صدارت لاندې
د افغانستان مسئلې په اړه ،
بینظیر بوتو ، اسلام بیګ ، د قوولو
قواو قوماندانانو ، د بهرنیو چارو
وزارت بېلاکارانو د پارلمان په
خونه کې غونډه وکړه د غونډې
کې جزئیات نه دي معلوم ،
خو ویل کېږي هغوی فیصله
کړې چې د مهاجرینو دبیرت
تګ په لاره کې به بهرنی
فشارونه منو او تر هغې به له
مهاجرینو سره مرسته کوو
ترڅو چې دبیرت تګ حالات
ورت مساعد شي .

دوری ۱۹ د اپریل ۸ :
د پاسر عرفات خاص استازی
ابو خالد ، د کابل د ګولواګي رژیم
له مشر « نجیب » سره ولیدل
هغه د عرفات پیغام نجیب ته
ورسوله چې پکې د رژیم
پرضد د پوځ د پاڅون د ناکامولو
د هلوځلو ستاینه شوی وه ،
همدارنگه عرفات د نجیب سره
وعدې کړې چې د مل روغی
جوړې په پروګرام کې به

ورسره مرسته کوي .

دوری ۲۳ د اپریل ۱۲ :
د کابل پر ښار باندې د مجاهدینو
لری ویشتونکي توغندیو لګیدل
چې دهغې په ترڅ کې د خواجه
رواش په هوایي ډګر کې د رژیم
(۱۰) تنه پوځیان ووژل شول
بهرنیو اژانسو ویل چې راکټونه
تېول د هوایي ډګر په
شاوخوا کې لګیدلې او رژیم ته
نې زیات تلفات وراړولي .

دوری ۲۳ د اپریل ۱۲ :
جلال الدین « حقاني » د پکتیا
ولایت نامتو قوماندان د لومړي
حل لپاره ۸ ساعته د رژیم سره
اوربند وکړ ، اوربند د مړود تېوالی
په خاطر وشو ویل کېږي
مجاهدینو د رژیم د یوه پیلوت
مړی چې الوتکه یې راغورځول
شوی وه ، ګولواګي رژیم ته په
تاکلې ځای کې وسپاره او رژیم
د مجاهدینو د ځوتنو شهیدانو
مړی مجاهدینو ته وسپارل .

دوری ۲۴ د اپریل ۱۳ :
باوری سرچینو رپوټ ورکړ
چې د کابل ښار د قرغی په فرقه
کې د « تنی » د طرفدارانو
او خادستانو ترمنځ نښته وشوه
چې په ترڅ کې د شلو تنو
څخه زیات کسان ووژل شول ،
نښته هغه وخت پیل شوه چې
د پوځیانو پوټولګی د شکر درې
سیمې خواته سوق کیده .

دوری ۲۶ - د اپریل ۱۵ :
وړو حکمتیار د حزب اسلامي
امیر « ابو خالد » د عرفات خاص
استازی د لیدو له پاره ونه مانه
« ابو خالد » د نجیب پیغام
د ځان سره درلود ، هغه تردی
وروسته تهران ته
سفر وکړ ترڅو هلته د مجاهدینو له
مشرانو سره وګوري .

دوری ۲۶ د اپریل ۱۵ :
باوری سرچینو رپوټ ورکړ
چې د مهاجرینو لپاره د ملګرو

ملتو کمیشن د افغاني مهاجرینو
د ستندول پاره ترتیبات نیولي
خپل ځینې ډلې یې د
افغانستان داخل ته لېږلي ترڅو
سروی وکړي ، همدارنگه دوی
په پېښور کې د خوراکي موادو
پوه ذخیره جوړه کړې چې له
دې ځایه به یې داخل ته
انتقالوي ، ویل کېږي دوی په
نظر کې لري چې په سرکي
د زراعت بېادېدوونکو
او ورپسې دروغتونو کار پرمخ
بوځي .

دوری ۲۷ د اپریل ۱۶ :
وړو حکمتیار د حزب اسلامي
امیر په اسلام آباد کې د پاکستان
له جمهور رئیس اسحق خان
سره ولیدل ، که څه هم چې
ددوی د لیدنې په باب څه
تفصیلات نه دي خپاره شوي
خو ویل کېږي چې دوی
د جهاد پر روانو حالاتو
او د مهاجرینو دبیرت ستندیدو
پرمسله خبرې کړې دي .

دوری ۲۷ د اپریل ۱۶ :
استاد بهرمان الدین « رباني »
د عبوری حکومت
د بیا آبادولو وزیر د « افغان
نیوز ایجنسی » سره په مرکه
کې وویل : ظاهر شاه
د افغانستان مسئلې په حل کې
هیڅ نقش نشي لوبولی .

دوری ۲۷ د اپریل ۱۶ :
محمد نبی محمدی د عبوری
حکومت د دفاع وزیر د یوه
مطبوعاتې کنفرانس په ترڅ کې
ویل : موږ د سیاسي حل
طرفدار یوو ، خو په دې لاره کې
په دنجیب رژیم سره خبرو ته
حاضر نشو ځکه چې هغه
د افغانانو قاتل دی .

دوری ۲۹ د اپریل ۱۸ :
پاکستان د روسیې له خوا کابل
رژیم ته ۲۹ سکنې
توغندیو دورکولو پرمسله خپله

اندېښنه څرگنده کړې او ویل چې د اېه د سیاسي حل برنامې ته تاوان ورسوي ، ویل کېږي چې پاکستان په روسیې کې خپل سفیر عبدالستارخان له دې مسئلې خبرکړې ترڅو له روسیې مقاماتو سره پری خبرې وکړي .

دوری ۲۹ د اپریل ۱۸ : د سعودی عربستان مشر نهدن عبدالعزیز د پاکستان له صدراعظمی بینظیر بوتو سره ولیدل او د افغانستان مسئلې پر روانو حالاتو او راتلونکي حکومت باندې خبرې وکړې ، بینظیر بوتو د عمری لپاره سعودی عربستان ته تلې وه .
دوری ۲۹ د اپریل ۱۸ : دکابل گوداګی رژیم د لومړي ځل لپاره ملګرو ملتو د ورانیو رپوت وړاندې کړې چې د ادوې لومړي اعتراف دی چې پر ورانیو کې کوی په رپوت کې ویل شوی چې دودانیو ۵۳ برخه له مینځه تلې او ۱۸ فیصده زیانمنه شوی . د ورانیو اکثره برخه د پاکستان سرحدی سیمې دی چې اکثره خلک یې مهاجر شوي .

دوری ۳۰ د اپریل ۱۹ : د غېوري حکومت د بیا آبادولو وزیر « رباني » اودستری محکمې مشر « گیلانی » د پاکستان د جمهور رئیس سره ولیدل ، که څه هم چې دهغوی د خبرو جزئیات نه دي معلوم شوي خو ویل کېږي چې دوی د صدرالدین آغاخان پروانديز او د انتخاباتو پرمسئله سره خبرې کړې .

دوری ۳۰ د اپریل ۱۹ : باوري سرچینو رپوت ورکړ چې د ملګرو ملتو استازو په افغانستان کې د انتخاباتو د ترسره کولو لپاره غیررسمي

لیدنی پیل کړی ویل کېږي چې د ملګرو ملتو د رپوت په اساس کوم چې د اسلام آباد ، ماسکو او مجاهدینو د نظریو په اساس ترتیب شوی په افغانستان کې به د انتخاباتو د ترسره کولو لپاره « نامېیې » او « کاراګوا » انتخابات د نموني په لول په نظر کې ونیول شي .
دوری ۳۱ د اپریل ۲۰ : پرکابل باندې د مجاهدینو لری ویشتونکي توغندی لګیدل چې دهغی له امله د دښمن زیات شمیر افراد وژل شوي ویل کېږي د اتوغندی ټول د هوایي ډګر په شاوخوا کې لګیدل .

دغواڼی ۱ د اپریل ۲۱ : باوري سرچینو رپوت ورکړې چې دروسی بنديانو د تبادلې او خلاصون لپاره کارونه کړندي شوي نیویارک ټایمز په دې باب لیکل چې په همدې خاطر تیره ورځ د روسانو یوه هیئت چې د بنديانو د خلاصون هلی ګلي کوی د ورور حکمتیار سره ولیدل ، خودانه دی معلوم چې هغوی څه نتیجې ته رسیدلي ؟
دغواڼی ۳ د اپریل ۲۲ : دکابل پر ښار باندې د مجاهدینو لری ویشتونکي توغندی ولګیدل چې دهغوی له امله د دښمن ۲۰ تنه پوځیان وژل شوي ، داراکتونه اکثره پر هوایي ډګر کې لګیدل ، هوایي ډګر د څو ورځو راهیسې د مجاهدینو د توغندیو تر برید لاندې دی .

دغواڼی ۴ د اپریل ۲۴ : دکابل ښار د پاچرخي په سیمه کې دکابل رژیم د مهاجمو یو لاریو اور واخیست چې دهغه له امله زیات شمیر کسان وژل شوي او د ۵۰ څخه زیات نقلیه وسایط له مینځه تللي ، ددی چاودنې علت نه دی

معلوم چې له داخله منفرجه شوي که د مجاهدینو راکټ پری لګیدل ، خو اغلب ګمان پردی دی چې له داخله منفرجه شوي وي ، ځکه چې گوداګی رژیم په دی تور (۸۰) څخه زیات ملکي اونظامي کسان نیولي دي .

دغواڼی ۵ د اپریل ۲۵ : دکابل د گوداګی رژیم د بهرنیو چارو وزیر « وکیل » په نیویارک کې خبریالاتو وویل : د سلو څخه زیاتو هغو افغانانو چې امریکاته مهاجر شوي بلنه ورکړ شوي چې په هغی لویې جرګې کې چې پراټلونکي کې کابل کېنې جوړېږي ګډون وکړي .

په دی لویې جرګې کې ظاهر شاه ته هم د ګډون بلنه وپکړ شوي ، هغه وویل : د دعوت نامې ددوی

په وسیله توزیع شوي .
دغواڼی ۶ د اپریل ۲۶ : دکابل پر ښار کې د دښمن پرنظامي مرکزونو د مجاهدینو لری ویشتونکي توغندی ولګیدل چې دهغوی له امله زیات شمیر کسان وژل شوي اود دښمن ته زیات مالي تاوانونه وراوښتي .

دغواڼی ۷ د اپریل ۲۷ : دکابل گوداګی رژیم د شور د کودتا ۷ دارګ په « ستوری ماهی » کې دیوې پنځوس کسيزې غونډې په جوړولو سره ولمانځله او په دی ونشو توانیدل چې د نورو کلونو په لول مارشونه وکړي اود اورځ جشن ونیسي ، همدارنګه مجاهدینو په دی ورځ د هیواد په ټولو برخو کې د دښمن پر پرتو پوستو عملیات کړندي کړل .

دغواڼی ۷ د اپریل ۲۷ : په ناصرباغ کې مهاجرینو

پاڼه ۹۸ مخ کی

د مارکسیزم پیژندنه او خیرنه

س ، سکني

، اتریش او ترهغوزیات
دایتهالیی، اسپانیایی اورووسی
تېولنسی ددغه توصیف
بشپړمصداتونه نه وو. دژوندانه
بهر پرمارکس اوانگلزاشنایی،
پرواقعیتودغه دمنېطقولوپه هڅه
کی پرشاتگونه او یادداسی نورو
احکامو مننه، چی پخپله به یی
هیڅ نه گڼل، تحمیل کړیدی.
لکه دانگلستان دویرو
پرمختللیو پانگوالی
هیوادودتهرجن (خونړی) انقلاب
دلاری په باب خرخشه، اوپه
دی هیوادوکی دامن ناک
(مسالمت آمیزه) انقلاب دامکان
، اویالکه دابشینو(په روسی
کی دکلیوالی واحدونو) په
وړاندې دسوسیالیزم دلومړنی
زېږ (هستی) په توگه دروس
دنارودنیکودنظریومنه
اوپرشاتگ، اوله گردپانگوالی
نظام څخه دخان تیرونی
دامکان یعنی دنپانگوالی
رشدلاری غوره کول، داسی یوه

اودغه وروستی حالات
دپخوانیو انگیزواوهڅو
دحضوراواغیز نتیجه ده.
پردی اساس مارکسیزم مدعی
دی چی ټولنیز چیرې نظامونه
کشف کړی، اوددی تحول
راتلونکی تکامل یی اټکل
کړیدی.

مارکس په نونسمه پیړی
کی دانگلستان دټولنسی په
تحلیل اودپانگوالواوخواړیکښو
دوو پاتکو ترمنځ
پوځلاکیدونکی تناقض

(انتاگونیزم) ته په پاملرنی سره
(هسی تحلیل چی په هره توگه
پریوه اړخیزلار دواړو زېت زیات
ټولنیزعوامل ترسیوری لاندی
کوی، اویایی غلی کوی) یوی
داسی نتیجی ته رسیزی چی
دانخور (توصیف) درېستینوالی
په صورت کی یی یوازی دهغه
مهال دانگلېسی ټولنسی په باب
صادقیدای شی. ان دامریکا
متحده ایالات، فرانسه، المان

مارکسیزم مدعی دی چی
د«جامع مجسموعی» اوسیستم
جوړونی، له رامنځته کیدوسره
پوره مخالف دی. اوفلسفه
دعلم دودی تابع کوی،
اوتحول یی یوازی د«علم»
او«انقلابی عمل» په تحول پوری
تړل گڼی. خوله دی ټولوسره
سره په واقع کی یی
یوبشپړسیستم رامنځته کړی،
چی دخپلو احکامودجزمیت له
مخی سکولاستیک ښوونحی ته
ورته دی. نوځکه کولای شو
چی زموږ په عصرکی له
یوراز(مارکسیتی نیوسکولاستیک
، څخه خبره وکړو. دی
سیستم اړوپېچتیا(نقض) به
ترسکولاستیک زوال څخه هم
غیراسترننتایج له ځانه سره
ولری.

دمارکسیزم له نظره
دنړی سیر، هغه طبیعت دی
اوکه بشری تاریخ،
دجبراوضرورت تابع دی،

نکته چي پاڅانسونف ، چي دروس غوره مارکسيست چي گڼي، هغه نه منله .

مارکسيزم په انگلستان کي د اقتصادي تحليلونو او په فرانسه کي د انقلابي تجارېو په تصميم اوتريوي اندازه په المان اوايتاليي کي د تاريخي ماديگرايي اوتاريخي جبرپراساس د آزادي دبیرغ په نامه خپله تئوري دنړۍ اولسوته وړاندې کړه . په داسي حال کي چي هغه مهال زياتره بشريت (لکه دچين ، هند ، دسپيني اوتوري افريقاوالاتين امريکا اونورووگړيو) لاتراوسه ترصنعتي دمخه زمانې اوبهرني برلاسي لاندې ژوندکاوه ، اودنورو دودونو اوفرهنگه خستن اونوروغواړنو اوروحياتو درلودونکي وو .

آبادلومړني نړيوال « بين الملل اول » اودويمنۍ نړيوال « جوړيدل دکوم پيغام حامل و ، پرته له دې ادعاچي دمارکسيزم ايديالوژي جهانشموله نسخه اواکسیرکل دي ؟ !

مارکسيزم دتاريخي کوټليو(جزمي) «قوانينو» پراعلامولو اودانسان دتاريخي برخليک په قانوني اداره کي ددې قوانينو دتاثيرپه اعتقادسره، دبشردآزادانه ارادي له نقش څخه (ددې قوانینوله چوکاټ اودهغو له متابعت پرته) عملاً منکرېږي .

اوبيا وروسته ديوه نظام (کمونيزم) اويوي حلقې (پروليتاريا) دبرلاسي له پاره ددې قوانينو ددې دلورپه توضيح اوورسره دزيښاک ککر پاڅنکي اويانگوالي نظام په ردولو اوهغه ته په ردوبدو ويلو سره زيارباسي چي دپروليتاريا اراده

دخپل فلسفي تابع کاندې . اوپه دې توگه ځان دراتلونکي ټولني رهبرواپه څپان سمندرکي دتاريخ دکښتي ماڼوگي وښيي . دمسايلو دطرحي دابښوه ، دهغوکسانودويده کولو خاصيت لري چي پروعدو ، ځان غولونو اودده په نڅرو په سترگو پټولو زړه بايل .

اوپه تيره داچي داليوال يامحروم پيرونکي (مشتريان) دخپل نياز اوشوق په هيجان کي کله هم دبلي لاري پرتشخيص نه قادريږي .

گڼي حقايق چي په نسبي توگه واقعي دي ، په مارکسيزم کي د«مطلقواقعي» په نامه اوبشپړاوکامل « دپروليتاريا پاڅنکي پرشعار» بدلېږي . اوپه دې توگه «انقلابي» خاصيت خپلوي . ددې تپولو تيريدونکيو حقايقو په التقاطي راغونډوني اوپرمطلقواوبدي حقايقويي په بدلاته سره ، مارکسيستي سکولاستيک دتيرتاريخ په توضيح اودراتلونکي هغه پرپيشبيني بدلوي ، اوپه نتيجه کي هغه ته دخيالبنافي واسطوره جوړوني خاصيت وربښي .

« پروليتاريا » چي مارکس اوانگلز په «مانيفست» اوخپلو نورو آثاروکي دصنعتي تمدن وارث اودپانگوالي جانشين اودآينده اميد گڼي، هم د اوسني عصرپه سوسياليستي انقلابو اوهم دسوسياليستي نوي نظام په جوړښت کي ، لکه عمل يي چي ښيي ، مسي خپل غوڅ نقش چي مارکسيزم پي وعده ورکوله، نډي ترسره کړي يايي نه دي پرېښي چي ترسره يي کړي . نن دعلم اوفن دپراختيا اودمعاصرتاريخ دټولو تحولاتوپه اثر، پروليتاريا

دبيلابيلوکړنو(عملکردونو) درلودونکي مفهوم دي .

دنونسمي پيړۍ اودشلمې هغې دلومړنۍ نيمايي دپروليتاريايوه لاله «خيرن کميسي» پر«سپين کميسي» طبقې بدل شوي اودصنعت اوفن اوتکنولوژي اودميکانيزيسيون جريان اودتوليداتو اوماتيدويي عملاً له «مستقل» اودمولد» نقش راکم کړي ، په صنعت کي دي ، که په خدماتو، که په زراعتي توليد، که په فن اوفن آوري (تکنولوژي) اوکه په اداري چارو اورهبري کي ، دي تهولوخايوته «فني پاي» لارميندلي ، اوپه نتيجه کي په گرده ټولنه کي د«کارگران» يا«کارکوونکيو» تعدادزيات شوي .

اوداکار دمولدي اومحرومي طبقې په توگه دپروليتردکلاسيکو مختصاتو دتضعيف سبب شويدي .

ددين ، وطن اوملت غوندې حساسومسائلو سره دمارکسيزم منفي برخورد په غرب کي دنونسمي پيړۍ دمسلمت انقلابي چاپيريال تراغيزلاندې ترسره شويدي . يعني کله چي دمسحييت دکليسا رهبري (که هغه کاتوليک دي او که پروتستان ، انگليگان اوحتي ارتدوکس) دخپل هيوادله رژيم سره دهمکاري په سبب دخلکو په نظرکي بي اعتباره شوي وه ، اودوطن اوملت مفهوم له حاکمه سياست سره گډول شوي اوخپله جاذبه يي له لاسه ورکوله .

مارکسيزم (دفيورباخ اواگوست کونت په انسان پرستي پسي) غوښتل طبيعي علوم اوپر«پروليتاريا» اعتقاد

پرواساتلو پرت ، دتل په شان
دپوه منتخب اسلامي حکومت
دتاسيس لپاره خپل جهاد ته
ادامه ورکوي او دظلم ، فقر ،
جهل ، بيسوادۍ ، اخلاقي ،
فساد ، اودمخدره موادو
داغتيانپر خلاف په خپله مبارزه
جاري ساتي .

حزب اسلامي به ترهغي
خپله وسله پرهمک کښيږدي
ترهمو چي دپريدو له تسلط
اولاس وهنونه گزاد افغانستان
چوپکري اوپه اسلامي عدالت

حزب اسلامي غواړي چي
زمونږ دهيواد راتلونکي منتخب
حکومت دافغان ولس دمظلومو
اومحرومو وگړو په خدمت کي
وي دافرادودمرفه اوله عزت نه
دولک ژوند شرائط تامين کړي
دمخدره موادو له اغتيان په پاکه
ټولنه جوړه کړي ، دشراوفساد
طاقتونه وټکوي ، نه پواځي
دمخدره موادودکړني اوزراعت
مخنيوي وکړي ؛ بلکه ددې
موادو له داخل اوخارجي
قاچاق پرانو سره چي دمرگه

کلکه مخنيوي وشي .
حزب اسلامي له ټولو
هيوادونوسره دمخدره موادو
دکړني اوتجارت دمخنيوي
لپاره هرراز تعاون ته تياردي .
غربي ملکونه بايد په خپلو
هيوادونو کي ددې موادو
دخرخلو مارکيټونه ختم کړي ،
دغربي قاچاق برانو منظمي
بين المللي ډلې وټکوي ،
اوپرينږدي ددوي کرغېړنه
تيکنالوجي آسياني ملکونو ته
انتقال شي ، نه داچي دمخدره
موادوسره دمقابل ترنامه لاندې
دنورو هيوادونو په کورنيو
چارو کي لاس وهني وکړي
اوخپل سياسي رقيبېان بدنام
کړي او دهغوي پر خلاف
دتروبيستي اقداماتو لپاره بهاني
جوړي کړي .

په غربي هيوادونو کي ژوره
فکري خلا او له دين نه لري
والې پردې منځچ شوي چي
خلک دخپل اضطراب اوعدم
سکون ختمولو لپاره مخدره
موادوته پناه پيوسي ،
اودمخدره موادو سترستر
مارکيټونه هلته پرانستلي شي ،
دغربي هيوادونو مخلص
مفکرين بايد ددې خلا دپاکولو
لياري ولټوي اوددې بيماري
دخپريدو اصلي عوامل پيدا
اودهغي علاج وکړي . خودغرضه
سياستمداران ددې اجتماعي
بيماري له علاج نه عاجزدي .
زه جناب بوش ته واييم چي
اوبه له هغه ځاي نه خستېږي
چي ته ولاړ پي ، له مونږ
سره دهغه چامعامله کړي ، چي
له ده نه دنهرکوزي خوا ته
ولاړکس تهديدوي اوهغه ته
سترگي پرکوي ، چي مات اوبه
مه خوړه .

قوماندان ديدارخېلومجاهدينوته نظامي زده کړه ورکوي

مېتني ، داجتماعي مظالمو
اواخلاقي فساد نه فارغه ټولنه
تاسيس کړي .

داسي ټولنه چي په هغي
کي هيڅوک دحرامو لپارو نه
دشروت او شتمنيو دلاس ته
راوړلو هېڅ امکان ونشي
موندلای .

درشوت ، اوپه مل شتمنيو کي
دخيانت له لياري ددولت
حاصلولو ټول لياري تېل شوي
وي . دقمار ، دوکي اودمخدره
موادودتجارت له لياري څوک
دنورو له ژوند سره لوبې ونشي
کولای .

سوداگران دي جدې اوشديد
پرڅوردوکړي اومظلوم انسانان
ددوي له شر نه وژغوري بايد
دي خبري ته هم متوجه وو
چي دغربي ملکونو سيلاښان
ونشي توانيداي دسياحت
ترنامه لاندې دغربي ټولنو
اجتماعي اواخلاقي امراض
اودمخدره موادو داغتيان
بيماري په افغاني ټولنه کي
خپره کړي ، او له غرب نه
دپوړو دچوپولو خپيشه
تيکنالوجي په دي منطقه کي
خپره شي ، بايد ددې
تيکنالوجي دوروداوخپريدوپه

اود هغه انقلاب دخدای (ج) دین او وطن درېښه لرونکې عقیدې جانشین کاندې، مارکسیزم دهستی پیژندنې په مسأله کې دواچېب الوجود منکر شو، اوهستی یې یوازې پر ممکنو موجوداتو (مادی اومحسوس) پورې منحصر کېږي، اوهغه یې د غامیت زیرنده وگاڼه دنونسمې پیړۍ په نیمایي کې، په بالکان کې د ملي مسالې په پورته کېدو یعنی د صربیانو، مجاریانو، لهستانیانو، چکیانو، سلوواکیانو، بلغاریانو او یونانیانو ته روښانه شوه چې د ملي خپلواکۍ، مسأله دخلکوله غورځنگو جدا چارنده وروسته هم په مستعمراتو کې ملي مسأله دمعاصر استعماري ضد جنبش پرمهم خط بدله شوه.

مارکسیزم له مذهب اوملي استقلال څخه په جدا کېدو اوداته ایزم اوانترناسیونالیزم په مطرح کولو سره له واقعی جنبش څخه فاصله ونیوه. په حقیقت کې د مارکسیزم له ځان تیرونو څخه یوهم دخالص غربی لید وجود دی. په تیره بیا د نننۍ دریمې نړۍ دهیوادو په باب، د پرولیتاریا او بورژوازی ترمنځ د تضاد د مطلقو لوپه سیوری کې ټول دردناک بشري مسایل تقریباً هیرشول. داستعمار عمل اوضدانساني لوټ یې چې هغه مهال دانگلستان، امریکا، فرانسې، روسیې او همداراز ایتالیې اوالمان کې کیده. د مارکس اوانگلز په نظر، دستم ځپلېوالسو پرلوټ اوستم سربیره ضمناً پر وحشی شرق (!) د صنعتی غرب، د برلاسي جریان و! مارکس اوانگلز په واقع کې د صنعتی غرب په مرکز او په پرولیتاریا پورې

د ټولو اولسو جذبی بدل ماهیتاً یومشرقي کارگانه، هغوی د صنعتی تحول په تقدس اود پرولیتاریا دنقش په تحلیل کې دومره اغراق وکړ چې د متوسطو قشرونو (وړوکی بورژوازی) لکه دکسپګرو او کرګرو حساس اومثبت نقش ته توجه ونکړه، او په اصطلاح غوښتل یې داتحول قشرونه دننۍ صنعت په «دیسک» کې ویل او «پرولیتاریزه» کړي.

په دې توګه، مارکسیزم د تاریخ د توضیح له پاره د احکامو په تنظیم اود د احکامو له منځ څخه داروپېچتیاونه گډون په له منځه وړوسره، د «فکر» له پاره یوداسې چوکاټ جوړ کړ چې فکری یې په یوې تخیلي اوله واقعیت نه په لری مجراکې وځغلاوه. د دې چارچوب د پیروي په اثر د انسان عمل هغه ځای ته راکښل شو چې دهغه اواقعی اود انسان د فطرت ترمنځ یوه کنده رامنځته شوه؛ مثلاً کله چې استالین دمیلینو وګړیو په عین امحا اوتذلیل کې له «سوسیالیستي دیموکراسۍ» اود «انسان د حقوقو» د دفاع خبره کوله، پر اساس پیل شوی اوتنظیم شویده.

که دهمدې تئورۍ ځوانګری برخې یې له تاریخ اوتولنې سره ارتباط ولري، لیری نوري مهمې برخې یې، لیری لری ځای، د تخم، دارادی تحمیل اود، وهم ډاګ ته رسیږي، چې «بسی طبقې کمونیستي ټولنه» نومېږي. لیدن «مارکس اوانگلز په ویرنه کې غوړ» نومی خپل اثر کې زیاروایست چې دهغوی ځینې مهم مقصود لری کاندې

نوپه یوه ځانګری تألیف کې یې دامپریالیزم دنقش په ډاګه کولو سره دهغوی نقش په ډاګه کړي، او په نتیجه کې یې په مستعمره اونیو مستعمره هیوادو کې دخپل هدف په لورد «ستم ځپلېوالسو» راجلېولو توجه وکړه. همداراز لینن د کرګرو نقش (تشریفي) وځلاوه، اوهغه یې د کارګری طبقې د پیرنږدې متحد ونوماوه. لینن د حزب اوانقلابی ایدیولوژي نقش هم برجسته کړي، اوانقلابی تئوری اوانقلابی حزب یې د انقلابی غورځنگ حتمي شرط وگاڼه اود د نظریو په تنظیم کې یې د مارکس اوانگلز ځینې ناخبرګندی شیندلې خبرې دخپل استدلال پایې کړي.

پرهمدې معناده چې ستالین وایي: لینن پر مارکسیزم هیڅ نوري ټکي زیات نکړ. برعکس، لینن په روسیې کې د آرشینانو دنقش په باب د مارکس اوانگلز په مقابل کې مقاومت وکړ اوهغه یې په روسیې کې د پانګوال په تکامل کې د اقتصادی تحقیق پر اساس رد کړ. په واقع کې د دې نظرمنه دیرنارودنیکانو دایدیولوژیک بری شرط و، چې له مارکس اوانگلز سره د موافقت په اتکا، او په خپله ګټه یې، د پاڅانوف اولین له نظر سره کلک مخالفت وښود. په دې توګه «لیننیزم» کله له کین اوکله له بنی اړخ څخه د مارکسیزم په احکامو کې ګڼ اصلاحات رامنځته کوي.

نودا ادعاسمه نده چې لیننیزم پر مارکسیزم هیڅ کوم نوی شی نه دی ورزیات کړي.

لینن په انقلاب کې

دېرياليتوب اود قدرت د ترلاسه کولو او پر خپلو پخوانيو متحدانو لکه «منشيويکانتو» او «انقلابي سوسياليستانو» (اس، آريانو) دېرلاسي له پاره بيخي نور عمل اوسياسي اسلوبونه، پرته له هغوی چې دکمونستانو په نيزدود اومتداول دی، په کارواچول. ده په واقع کې په پراگماتييزم (يعنی په پت اودسيه ناک عمل سره توسل (اودناروديزم پرېښوی (يعنی په ترورتوسل) اودماکياوليزم په سيمو (يعنی دهرهغه کياررووالي چې «هدف» ته خدمت وکړي) توسل، د شوروي (۱) اوسني نظام خلق کر، دامتمرکز، بيوروکرات، اوپردولتي مالکيت مبتني نظام دی چې، خلک، اودپروليتاريا، پکې په واقع کې نقش نلري، اونظام يوازی دهغوی په نامه اوځواک متکی دي، بي له دی چې هغوی ته کوم پاداش ورکاندی. دامتمرکز نظام په نسبتاً کمه موده کې په صنعتی کولو اوديوه معتبرعلمي اونظامی ځواک پرايچادولو بريالی شو. ددی مادی برخو، ترڅنگ، څه دلینن په دوران کې «چکا» په لاس دېلشوييزم دټولو مخالفينو په فيزيکی له منځه وړو، اوڅه دستالين په دوره کې په شوروي اودشرقي اروپا په هيوادوکې په شلمه پېړۍ کې ۳۰ او ۴۰ کلو په تصفيوکی نظام دداسې بونډونکيونا تارومرتکب شو چې په تاريخ کې يې ليزساری ليدل کېږي. په واقع کې، ليننييزم دمارکسييزم داحکاموعملي اجراده. اوڅه چې دمارکسييزم په تئوری کې پټ و، ددی تئوری په پرله پسې اجراکې

راڅرگندشول. سوسيال ديموکراتان چلی دهغو داجراغوبښتونکي نه وو، دپانگوالی ټولنی لم ډلگيو يې پريوی بدل شول، اوپه څرگنده يې له مارکسييزم لاس واخيست، اودپانگوالی په ناتاروکی برخه وال شول. ددی کتاب (دمارکسييزم پيژندنه اوڅيرنه) نوم په خپله دهغه د مضمون پيژندوی دی. مولف په دی کتاب کې زيار ايستلی چې مارکسييزم لکه څرنگه چې دی په خپله دمارکسييزم، انگلز اولينن ديپان پر اساس وپيژني، اوبيا وروسته اساسی اوعملي مارکسيستي احکام ترنقد اوڅيرنی لاندی ونيسي، اوپه دی باب خپل انتقادی نظريات په ډاگه کړي. دمارکسييزم نظری اساسی عيب، لکه چې وويل شول، تحجر، دنرمښت نه درلودل اوپه هره بيه چې وی متحجروقابولت دواقعيت ايلول دی. دمارکسييزم عمل اساسی عيب دماکياوليزم اوپراگماتييزم ترحده له اصول اوماليوتعهداتو تيښته ده. په دی توگه دتئوری اوپراتيک اونظراو عمل ترمنځ يوه بيلوونکي دره ده، چې څه چې مارکسييزم په تئوری کې وایي اورسمی تبليغات يې تکراری، دورځنيو عملی منافعو له مخې دهيرپه تاڅ کې ايسنودل کېږي. دسوسيالييزم ددوام اوپريلور رازله تئوريکي تعهداتوځنی تيسته اود«عمل» اود«مصلحت» پرلځ دلبارت تگ دی. خوڅېره داده چې دتئوری له جزمی احکاموسره هماغه درسمی وفاداری اعلان په

اخيره کې عمل دېرپوالی په لورول، اوتناقضات رامنځته کوي. دنږدی شپړسوه کلو په اوږدوکی چې دامريکا اواروپايی ټولنی پوی برخی دتکنولوژی اوتجربې علوموپه قدرت، دزورگویی دښوی اوعملگريان چالبازيو په توسل، دميلياردودتيلادپيسو اومالی چارودستړگتړنی (شعبدی) پراتکاء، اودجنگی وسايلو دغره په لاپولو سره تصوروکې چې دخدای (ج) سيالی يې کړي؛ خونن ترپخووازيات روښانه کيزی چې غوليدلی دی نه خودالرماهرانه ديپلوماسی اونه هم دمارکس اولينن څيرکي اومهارت دتکاشر اومال ټولونی (زراندوزی) دعواکيو اودانسان دغرورله پاره چاره دسنجولای شوی. پلکی داحتطاط اوپسات په کنده کې دلويديزتمدن تنزل لازيات شويدي. يونوی تمدن، داسی تمدن چې پرخدای (ج) اوتقوا پرتکي، دخلکو اوعدالت لارپه مخکې ونيسي اوقدرت اودقدرت اوثروت سرکښه آس ته کيزه واچوي، لازم دی. دانه يوازی په طبقه اوټولنه چې په تمدن کې هم انقلاب دی. پرمارکسييزم اودهغه پرمعده مفکرينو؛ مارکس، انگلز اولينن دانتقاد کولو لازمه نه يوازی ددغومفکرينو اودهغوی دموشر وپيروانو څخه اطلاع ده، چې د کمونيستي جنپش درشداوله مربوط انقلابو اواحرابوڅخه يې اطلاع لرل هم پکاردی. ورسره دفلسفی دتاريخ دمصاصتروغربېسي فيلسوفانواودپانگوالی اوسوسيالييزم داقتصادله علم

چاری ناچارخپل معتقدین «فکرته کول» یا «نقادانه فکرته کولو» اوپه نتیجه کی ژوند هیرولوته چی دهری مقول ریښته ده، مجبوروی، دایکسارنښده دتعصب اوانعمادخطر، دخوځست له دعووسره سره پورته بیایی، اوپه عمل کی زیانمنونکی دی. په داسی حال کی چی دمارکس، انگلز اولین په نیز له پوهی سره مینه اوهم دحاکم سیستم اوقدرت پرضد د مبارزی اونقادی شوق لیده شی. مگر الحاد اوپه بشرکی پرخدای (ج) دایمان اومذهب اوهم دخصوصی مالکیت اوفردی ابتکار اوزادی پرعظیم تاثیریی سترگی پتول ددی سبب شوی چی دهغوی زده کړه «وگړنی»، ددی کلیمی په اصله معناسره، نشی. اوپه عمل اوجامعه کی دعدالت اومحبت او ورورول رامنځته کوونکی نشی. دحاکمه ټولنو دزورکیریی پرضد دروښانه هدف درلودل، اودی لوړهدف ته درسیدو پسرله پسی او اغیزمنه هڅه یوازې هغه وخت ممکنه ده چی دخلکو دپراخو پسرگنسرو اودایمان اوعادل

نڅه هم دقیقه اطلاع په کارده. څرنګه چی په پارسی کی ددی رازانتقادمنابع په کافی اندازه نشته، نوله روسی او المانی ژبو (چی دمارکس) انگلز اولین دکتابومتن پری کسل شوی، پوهیدانه اوهمداراز انگلیسی اوفرانسسوی دپیچلوفلسفو ددرک ترحدده ورسره آشنایی هم لازمه ده. سربیره پردی دانتقادمه ښه دانتهادومکتب پی غرضه درک اودهغه سهی اومنصفانه څیړنه ده، چی البته داکار دپلوی اوله خپلو معتقداتوڅخه ددفاع مانع هم ندی. زیارایستل شوی چی داشرايط څومره چی ممکن دی، په دی کتاب کی تامین شی.

دلویدییخ فلسفه دداسی مقولو اواصطلاحاتو درلودونکی ده، چی ځینی پخوانی فلسفی یمنسی دیونسان اوروم اویادمنځنیوپیپویدسکولاستیک فلسفی زیرنده دی. اوځینی نوری له وزوستیو تحولاتو، له څوارلسمی میلادی پیړی څخه ترننه پوری، سره برابترغ شوی اوددشویددی. داتول اصطلاحات هم له لغوی لحاظه اوهم دفرهنگی بارپه لحاظ داسلامی فلسفی له مصطلحاتو سره دقیق تطبیق نلری، اویایی انطباق نسبی دی. نوسره ورته کول، مقابله اومتایسه یی (سره له دی چی په دوپیپوکی دواووفرهنگو ترمنځ اړیکې ترسره شوی هم دی) یوتدریجی کاردی.

هغه «منظم» اوپراخ سیستمونه چی دهرسوال له پاره ځواب (؟) تیارلری اوتول لغتونه اومقولات، دشویو تعریفو اوفورمولو مطابق وړاندی کوی،

دلروواخلاصو اوله هغوسره دانصاف مشره ملگری وی، اړیکه نه د«مبارزه» دخلکو دمنایو عقاید وله ردولو اودچېراوتحمیل له روش سره یوځای شی، مخالفونتاچوته رسیز، البته یوه ظلم پریل دی منتج کیږی.

داسلام گران پیغمبر(ص) ټلوی: «رینا ارنالاشیاء کماهی» (خدایا! ماته شیونه لکه څرنګه چی دی راوښی) یعنی دخیزونو اوسکارندویي غرضه او پی مطالبه، دروح له حجاب پرته، بی ذهنی یادنست اودمنځنی قضاوته، دپسولو اویایی پدرنګه کولو له نیت پرته، دنقص اومعیوبوارخوله ښکاره کونې اوورسره دکمال اوغوره اړخوله پتولو پرته، کتل. دایوداسی نعمت دی چی یوازی دخدای (ج) په رضا دانسان په صادقانه همت په لاس راځی. دپیچل او گنجلک مارکسیستی بینش دځیرنی په شروع کی دی نبوی حدیث ته توجه ضرورده.

ځکه موږ یوی داسی گرانی مرکبی پدیدې سره چی سهی یی دغلت اوځیرییی دشر ترڅنګ دی مخ یو. (نوربیا

داستان

تزار

بشنواژمن داستان زاررا
وحشی درنده خونخوار را
بشنواژمن تاکنم پیشت بیان
قصه این اغلظ کفا را
شوروی آن دشمن نوع بشر
آن جنایت پیشه غدار را
آنکه معزول است از سمع و بصر
خورده بر سمع و بصر مسار را
از ازل قفل ست برپای دلش
تا ابد دارد سرانکار را
منکر حق پیرو باطل بود
بنگريد این پستی افکار را
آنکه اصلا بوده از قطب شمال
داشت ز اصحاب الشمال آثار را
آتش حرصش بدل شد شعله ور
پخت در سرفکر استعمار را
بهر این مامول تولیدات کرد
بیشتر از هر چه جنگ افزار را
راکت و هواون میگ وچی وچی
ساخت آخر بمب آتشبار را
رفته رفته قوتی آمد بدست
آن شریر مایه آزار را
پس بنای شور و بدمستی نهاد
چون خری کاو بگسلد افسار را
باهمه همسایگان تغییر داد
طرز برخورد واه رفتار را
خواست با اعمال قدرت تا کند
بر همه تحمیل استثمار را
از سمرقند و بخارا آذری
ارمنستان خاک معدن سار را
هم زلتوانیه و لیتوویا
بیش سازد عده اعمار را
کرد چشمی سربش بر افغانستان
تا بدزد دثروت سرشار را
خواست تا از نفت و گاز این وطن

گرم ساؤد در جهان بازار را
بر بریت کرد آن بی بندوبار
تابه بحر هندی بند بار را
بر فراز مسند قدرت نشاند
خاین و سر دستانه فجار را
فرد کاجی بی نجیب ناخلف
این خدانشناس بدکردار را
کز پی امیال طاغوتی خویش
گشته حاضر عهده این کار را
آن سفیه سفله تراز سافلین
قتل کرده مردم بسیار را
از حساب قتل و کشتارش می پرس
کس نیارد کرد این آمار را
لیک این کشور نه آن باشد که
از کسی پذیرفته باشد بار را
این نه پنداری چکوسلواکیاست
کاو پذیرد جمله ننگ و عار را
این بلی افغان بود آن مردمی
کاوندیده هیچ برخوردار را
قوم افغان سر دهد اما نه تن
ننگ استخفاف و استحقار را
شد پولادین بود کھسار ما
کی کسی پیموده این کھسار را
جمله آن کشور کشایان جهان
مانده اینجا بر زمین آزار را
سرزمینی کز شجاعت اندرو
صعوه بر شاهین زندمنقار را
بره اش از گرگ میگیرد خراج
گره اش بلعیده باشد مار را
این ابر مردان تاریخ کهن
کی برند این بار برادر بار را
الغرض چون پادریں کشور نهاد
خورد بر سر مشیت ضربت بار را
از تش سربش آنکه پادش روسیه
سربش دیدم بر تنش ابزار را

آنکه می پنداشت از فرط غرور
افتخاری غارت و کشتار را
در مصاف شیر مردان دلیر
بر درید آن پرده پندار را
زیر ضرب چکمه مردان گرد
داد از کف صله و دستار را
برد آخر تحفه پیش میر خود
روی پر خون و تن افکار را
بر چنین داغ شکست و افتخاح
دریمون پیکان ماشیندار را
ای جهان ای مردمان باخرد
خوب بشناسید این مکار را
این ابر قدرت چو برگاغذیست
کار ندارد جرات پیکار را
در نبرد بزدلان شیر قویست
چون به بیند شیر چوید غار را
ای نسیم صبح رو از من بگو
آن اولوالیدی و الابصار را
کای مسلمانزادگان برده بار
تا کجا خواهید برد این بار را
بر خلاف کفر عصیان سر کنید
ریشه کن سازید استکبار را
در طریق دین حق اجبار نیست
سرنگون سازید این جبار را
از بک و تاجیک و آذر غیرتی
بشکنید این واژگون دیوار را
زین کثافتها جهان مردار شد
پاک روید از جهان مردار را
لعنتی بر گور استالین فرست
ایک میخوانی تو این اشعار را
تف بروی این شیطان صفت
مرگبادا گره چن سالار را
فارغی از خامه ات ایزد شر
این شرر سوزد همه اشرار را

په ختیزه اروپا کي د بدلونو اغيزي

ژباړن استاد شيرعلي "مبشر"

متوجه کيږي . مطلب داچي ستالين اوخروسچوف پوليسي حکومت قايم ساتل واوديوې ډلې حکومت و چي امريکي خپل دوست گڼلو. هغه ته ددې اجازه وه چي خپلو بنديانو او هغوي ته د سزا ورکولو لپاره بنديخاني جوړي کړي وای .

په عراق کي د صدام حسين د ساتونکي پوځ تربيه د ختيز المان د پوځي بنوونکو لخوا ترسره کيږي او هم د عراق د سخت مخالف اودشمن (د سوريې جمهور رئيس حافظ الاسد) شامي پوځ ته هم د ختيز المان د پوځي بنوونکو لخوا تربيه ورکول کيږي . ددې وجه ښکاره ده او هغه داچي داعرب آمر چي د ۱۹۷۰ او ۱۹۸۰ په لسيزو کي اقتدار ته رسيدلي د خپلو اولنيو واکمنانو څخه زيات مستحکم او په خپلو خلکو يې په خلاص مټ ظلمونه وکړل . که څه هم ددې حکومتونو استحكام يې د بهرنيو حکومتونو له کومک

ختيځ وضعه احوالات د ختيزي اروپا سره پرتله کوي هغوي ته ددې خبرې په يادول ضروري دي چي د منځني ختيځ کرکيچ اتيا (۸۰) کاله مخکيني خبره ده ، نومسلانانو ته به ددې خبرې له ياده ايستل سمه نه وي چي په تيرو څلويښتو کلونو د (روس او امريکا) ترمنځ کوم اختلافات وو دهغي سره سره بيا هم دواړه ستراستعماري ځواکونه په يوه خبره متفق شول او هغه داچي د مسلمانانو په منځ کي د ټول اسلامي نړۍ د سترگو اغزي رياست جوړکړي چي نن ورځ د رياست د اسرائيلو په نوم ياديږي .

مسلمانان تردې حده کمزوري دي چي دغه د سترگو اغزي د زرغونيدو او رامنځ ته کيدومخه يې ونه نيولې يو برتانيوي (انگريزي) اخبار اندې پيښت ليکل چي : که چيري په يو هيواد کي اول جمهوريت راځي نو له هيواد څخه بهر سترو ځواکونو ته دهغي د استحكام مسؤوليت

۱۸۴۸ع کال ته د اوښتونونو (انقلابونو) کال ويل کيږي ، او اوس د ۱۹۸۹ع کال اخري برخي ته هم د انقلابونو کال ويل کيږي ځکه چي ددغه وخت کي هم په شپږو هيوادو کي پداسي توگه انقلاب تر سره شو چي بيله وينوتوييد او بربادي رامنځ ته او پر مخ ولاړ . داچي اوس ظالم خپل انجام ته ورسيد او يابي عزت شو ، بيو زلو خلکو ته آزادي په برخه شوي ، نومسلانانو ته په هرځاي کي داپوښتنه راپيدا شوي چي دوی ته به هم آزادي په برخه شي ؟

اوس د هر مسلمان پر ژبه همدا پوښتنه ده خوڅرگند خواب يې ندي په برخه شوي ، کوم خلک چي له دې کړاو څخه خبر و او هم يې د اروپا اوسني وضعه تر غور لاندې نيولې ، له ياده ويستل يې ورته ندي پکار ، په اروپا کي چي کوم حالات روان دي هغه تقريباً له څلويښتو کلونو راپدېخوا پيل شوي نو کوم خلک چي د منځني

خفه ناشونی و، خودهغو واکمنانو داسی کلکه پوځي ساتنه کيږي چي تردی دمخه داسی نه و. په عراق کی د ختیز المان پو پوځي روزونکی وویل چي : که چيري کوم بندي زندان ته ورننوځي اوژوندی وی نوپداسی توگه له بنديخانی خفه بهرکيدای شي چي هغه ته خپل نوم هم په يادنه وی . که څه هم لويديزو هیوادوپه عملی بڼه څه ندی کړی خودختيزی اروپاله آزادی نه وروسته داخبره ثابته شوی چي داټول هرڅه دگورباچوف اوبش په خوبه تر سره شويدي . په مالتا کی چي کومه

چي دگورباچوف اوبش ترمنځ شوو خبرواترو کی موافقه وشوه چي دوی دواړه له دی خفه خبر اوپوهيږي چي دسختو حالاتو سره لاس په گريوان دی نوددی مشکلاتو له امله مجبور ووچي په غولونکی ډول په ختيزه اروپا ، اونوره نهی کی داسی وضعه رامنځ ته کړي چي په خپلواهدانو کی پرمخ ولاړشي ځکه چي دنړيوال سترجنګ نه وروسته دوضعی اوحالاتوله عهدی نه وتل داهمیت وړو، اوکه روس دوضعی اوحالاتو سره لاس په گريوان شوی وی نوامريکا به هم همدغسی مجبوره وه ځکه دامريکي اوروسی استعماری نظامونه يوله بله سره پيوستون

په مالتاکی چي کومه سرمشريزه غونډه شوی پکي به څرگند ډول ویل شوی چي وضعه باید له واک خفه ونه وځي گورباچوف ته معلومه وه چي وضعه اوجريانات دهغه له واکه وتلی دي .

سرمشريزه غونډه شوی پکي به څرگندډول ویل شوی چي! وضعه باید له واک خفه ونه وځي گورباچوف ته معلومه وه چي وضعه اوجريانات دهغه له واکه وتلی دی نوله همدی امله یی دحالاتو له عهدی خفه دوتلو پخاطر چارچ بش ته تول واک ورکړ، خارج بش ددی کارپه بدل کی هغه ته په نورو سیمو کی دخپل خوښی سرته رسولو اجازه ورکړه چي پکي منځنی آسیا ، قزاقستان ، افغانستان اودبالتیک جمهوریتونه شامل دی او ددی سره سره یی په مالدیو یااوپوکرائین کی دروس دخپل خوښی دسرته رسولو په برخه کی موافقه وکړم پدی کی هیڅ شک نشته

لری چي یوپی له بل نه پرت نشی چلیدلای . دامريکي دبناندنیو چارودیوپخوانی وزیر چان فاستین دالس لخوا کمونستان پدی ویره کی اچول شوی و چي : ددریمي نړی زیات هیوادونه دامريکي ترسیوري لاتدی په ژوند تیرولو مجبور شويدي ، رښتیا چي له جنګ نه وروسته تگلاره ورو ورو دمخالفتونو ښکار شوه ، څوکه چي لس کاله دمخه په ایران کی اسلامی انقلاب کامیاب شونو دواړه سترځواکونو (روس - امریکا) یوځل بیا یوبل ته داسی نژدی شول لکه چي تردی دمخه داسرائیلو په رامنځ ته

کولو دواړه یوډبل سره یوموځي اومتحدشوی وو، او ددی هڅه یی کوله خوددوی ددی اقدام په وړاندی کوم پاڅون پیل نشی خوڅرنگه چي دښکيلاکی نظام له پیل خفه دمخوی اوناښودی پرپوله ولاړو، نو نوری ژوند ناشونی و، اومړینه یی پیل شوه چي ۱۹۸۹ ع کال یی ډیره ښه څرگندوی دی اوپه ډاګه یی کړه چي اوسنی حالت پخپل ارحالت نشی پاته کيدای .

په ختيزه اروپا کی بدلونونو ثابته کړه چي دکمونستې نظام وروستې بقایاوی هم لدی بدلونونوخفه بی اغیزی نشی پاته کيدلای . دډیرودلایلوپربناویل کيږي چي په ختيزه اروپاکي رامنځ ته شوی تبدیل لدی خفه زیاتې چي امریکي ته په ایران کی درامنځ ته شوی بدلون پراساس ورپېښه شوی وه داهمیت وړنه دی وایی چي په اروپا یی وګړوکی داصلاحیت موجوددی چي خپل مشرتوب سېبالولای شي خوبه منځنی خیتج کی داصلاحیت ډیرکم دی ، ځکه هلته مشرد لیډر، پیادمرګ بکندی ته غورځول کيږي ، پنازندانی کيږي اویاځپل هیواد په پریښودلومجبوريږي .

داروپا په لویه وچه (براعظم) کی هغه اشخاص چي دامريکا پرګنيزی وژونکی تگلاری (پالیسی)دشک په نظرګوري پوهيږي چي : دامريکي دانسل وژنه به یوه ورځ نه یوه ورځ داروپا په برخه کی هم رامنځ ته شي . هغه وخت چي په مصرکی جمال ناصر دواکني ته ورسید نودمنځنی خیتج په هیوادونو

کي وژنه او لوټ پيل و چي پوهان او عالمان به يادمرگ کندی ته غورځول کيدل اويا به دځان ساتنې پخاطر له هيوادڅخه وتښتيدل دداسي وضعي په رامنځ ته کيدوسره لاپسي گډوډي زياته شوه .

ستروځواکونو پټيپيله چي د حالاتو دکنترول لپاره يوڅه کول پکـــاردی ، خودستروځواکوپه وړاندې د دواړو المانوديوکيدومسئله ډيره مهمه ده اوپدی هکله دانگلستان صدراعظمي ميرمن تاچر داحتياط څخه د کاراخيستوپه برخه کي خبري کويدي .

پرالمانيان باندې دڅلور سترووزورگيړځواکونه له تيروديرشو کلونو راهيسي پدي مسئله دخبرو اترو اومفاهمي لپاره تيارشوي ندې خواوس هغو هريودامحسوبه کړي ده چي هغوي پربرلين باندې په قانوني توگه خپل حاکميت ساتل اوتراسوه دسولي دنامه کوم ليک باندې لاسليک ندې شوي . هغوي پدي مسئل باندې دغوراو فکرکولو پخاطرخپله شريکه غونډه راوغوښتله اوپريکړه يي وکړه چي څه کول غواړي .

دحالاتو له کابووتلووروسته يي يوه اعلاميه خوره کړي وه چي پکي المانيانوته داسي خطاب شوي و: هغه يوه ماتي خوړل قوم دي اودهغوي لپاره گونگ ژبه (مجهوله پاليسي) استعمالپوي چي تردې دمخه يوي بل ډلي هم دامسئله خپلې وه بــن تـــه اخطارورکړشوي وچي پخپلو پولو (سرحدونو) کي دننه اوسي .

يوفرانسوي لوپرتبه افسروپيل

دي چي : دستروځواکونو دغونډې هدف داوچي المانيان پدي وپوهوي چي دبرلين واک دچاسره دي ياپه بله وينا خورته وښي چي که څه هم له ٤٤ کلوراهيسي جنگ بندې شوي خوچگړه پای ته نده رسيدلي .

يوپرتانوي سياست پوه په ١٨٩٠ع کال کي وپيل ووچي را تلونکي جنگ به بيله کوم فکر اوسنچش له بالکان څخه پيل شي دهغه داخبره اوس په ثبوت ورسیده ځکه چي ارچ ديوک فريندند سراجيو ووژل شو .

داوخت ١٩١٢ع کال وچي په دوه مياشتو کي دننه ١٠

مشکلات د کورنيو په بناء پيداشوي دي .

دځايونو اوپولو دمعومولو له امله زياتي جگړي کيږي . کوم هيوادونه اورياستونه چي دفرانسې له انقلاب نه وروسته په اروپاکي منځ ته راغلې هغه دکورنيو پربنسټ دجگړو په جوړشوي چي پدي توگه دااوسني حالت دهغې زيربنده ده . کله چي بيانوني زمانه پيل شوه نووضع لاپسي مخ په خرابيدوشوه اواروپايي نړي دهغې پرخلاف پورته شوه .

البتـــه دتيررو ځلويشتوکلوراهيسي په اروپاکي دااوسني وضع نه وه ځکه اروپايي هيوادونه پدي پوهيدلي

ځيني مسلمانان لږي اوسني وضعي څخه غلطه نتيجه گيري کوي چي گوندي اروپايانو دنوي تاريخ له ياده ويستلي اوځويښت کاله وروسته هغوي غواړي يوځل بياپخپله زړه لاره قدموڼه واخلي .

دي چي له تيرشوي سترنړيوال جنگ څخه څه په لاس راغل دي مطلب داچي څه يي ترلاسه نکړل . هغوي اوس داپريکړه کړي ده چي دجنگ پرځاي به خپل مسئل اوکړکيچونه ستروځواکونو ته سپاري اوستروځواکونو به دهغوي بانديني تگلاره جوړوي چي نن سبا په همدغه پاليسي باندې عمل کيږي اودااوسني وضع چي څنگه ده همداسي به وي .

ځيني مسلمانان له دي اوسني وضعي څخه غلطه نتيجه گيري کوي چي گوندي اروپايانو دنوي تاريخ نتيجه ياده ويستلي اوځلويښت کاله وروسته هغوي غواړي يوځل بيا پخپله زړه لاره قدموڼه واخلي . دوي (ځيني مسلمانان)

نيمايي نړي ته دجگړي تاوورسيد .

دبالکاني سيموته هيڅکله استحکام نه وپه برخه شوي په خاص ډول کله چي عثماني حکومت په شاتگ وکړ نوويل کيدل هه چي بالکان داروپا لپاره دغونو اوخپگان پيټي دي هغوي بايد اروپايان پخپله ولکه کي وساتي لکه څنگه چي عثماني سلطنت په خپل وخت کي دغه متضاد عناصر په خپل واک او ولکه کي ساتلي وو . ددي يوه وجه داوه چي هلته ډيري جگړي کيدي اولامل يي داوچي په اروپا کي دخاوري په پرتله دنفوسو شميرزيات دي داپراغظم دآسيادپراغظم ديوي (چيزيره نما) اندازه ده ، چي هلته دپولو (سرحدو)

پدی برخه کی دیر تیروتی اوغلط شوی دی . داسی لیدل کیچی چی اروپایی پترجمانانو ددی باور پیداکول پیل کیچی دی چی ختیز حکومتون هم ددوی پریل پانندی په تللو مجبور دی ، منځلاری اوپانگوال سلوک په خپلوی او جمهوریت په غوره کوی ، رښتیا هم چی نوموړی خبره په باور سره په نظر راځی اودا ویره ده چی ختیز حکومتونه به فاشیستی لاره خپله کړی .

له چکوسلواکیا پرته په بل کوم هیواد کی زیات بدلون ندی راغلل چی دهغی په لومړیو بیانو کی د جمهوریت او جمهوري اړخیتونو د پیروالی دی . په هنګری کی لومړی فاشست حکومت جوړ شو . په رومانیه کی مطلق العنان پاچایی وه خو پای ته ورسیده او پرځای یی فاشست حکومت رامنځ ته شو .

خود پولیند تاریخ دادی چی هلته نااهل ، بدسلوکی او امریت پنځی ښځی کړی دی .

که چیری ددی پېښوپه تاریخی پس منظر رڼا واچول شي اود بلغاریا اوسنی وضعی ته وکتل شی معلومه ده چی هلته سیاست حکومت کوی .

دانگلستان صدراعظم میرمن تاچر اودهغی انډیوالان اوسنی بدلونونه دویری اوپاراچونی په نوم یادی خو په زبونو کی پری خوش دی له همدی امله شپاړس (۱۶) میلونه وطن پاله المانیان چی د زور او فشار په وجه د لویدیز المان سره یوحای کیچی نوڅوک په داوویل شی چی لویدیز المان دخپل رسوخ او وقار پربنا وکولای شول چی

ختیز المان یی له ځانه سره یوځای کړ .

لویدیز المان لگیادی هغی کوی چی پدی لاره کی له نورو وسیلو څخه هم کارواخل ، دریښتیا هم چی متحد المان د کلورم المان د سلطنت بنسټ جوړیدای شي ، په ځپه سیمه کی به پوستر طاعت وی او پریزبه وی چی پرتول ختیزه اروپا برلاسی ومومی اود پراختیا کړی یی ترتوری بحیری (بحیره اسود) پوری ورسیری اودا په بیا هغه المان وی چی ۱۹۳۹ع کال دمخه و .

پاتې د زوی جنازه

خپل اولاد ته می دحلالی روزی دگتلو په خاطر کارکولو ته ملاتړل ، دلونو وخت و ، په همدی خاطر له کوره راووتم ، خوځلو په چی مات کات اولوته ، نو به یی راته ویل ، کاکاجی لوگری مونه لگی ، ستادی کورودان وی ، چی پرماخوارکی موزره وسیزه .

په لوکولومی پیل وکړ ، له خوستریو رییدلو وروسته به می ملاته سمیده ، خپل رزاق خښتن ته می توبی ایستل پیل کړل اوپه دنیا - آخرت کی به می دخپل ژوندانه دسمون غوښتنه تری کوله ، کله به دڅلور پنځو ستریو له رییدلو وروسته فکروکړ ، چی څه که خیروی دیو څو ورځو

دکور مصرف خو به وگټم ، ټول ورځ راپانندی په همدی فکرونو کی تیره شوه .

دپول خواته می دده لگول وه په فکرونو کی تلل وم ، دپوسټ جان څیره می سترگو سترگو کی کیده ، پدی کی راپانندی آواز وشو ، حبیب کاکا څه کوی ؟ کورت نه کی ؟ ماورته وویل نه کورکی به څه وکړم ، چی خپل اولاد ته یوڅه وگټم دارات بڼه ده ، زه کورنلرم ، کورخود هغه پیاوی ، چی څه پکی وی ، خدای (ج) دی څوک راکسی نه وژنی ، باوروکړه چی دکفن پیسی هم نلرم ، پس وروره ژوند دی تیریږی چاغلی وخوړی اوچاخوړی ایری وخوړی ، سړی غلی کښیناست له سترگو یی اوبکی راروانی شوی ، په سلگیوی پیل وکړ ، ما فکروکاوه چی زما پریسی وسی اوناتوانی ژای ، پوښتنه می تری وکړه ، وروره ! ول ژای زما دغریبی ژوند مزه درنکړه اوکه څنگ ؟ هغه غلی شو ، بیامی تری وپوښتل ، ول ژای ، هغه راته په ځواب کی ئی وویل ، دلوری هدیری نه دی جوړی شوی ، تامخکی وویل چی په کورکی دکفن پیسی نه لرم ، نوما ته ژاراغله ، نواوس درته وایم چی لو پریږده ، راځه چی یوسف جان شهید شوی دی ، جنازه یی تیاره ده ، ددی غر په اوزیدو سره می ملاکړه شوه ، بیامی پول ته تکیه وکړه له خول می اوتری اوتری چیغی ووتی ، په اخرکی می حوصله پرځای شوه اوپه زړه کی می تیره شوه ، خدایه (ج) ستارضاده لوگری بڼه یم چی کمونست نه یم .

بقیه حقایقی

پیرامون ...

در شریعت اسلام فرقی میان شب و روز هانیست و همه نزد خدایک سان اند و نشانه ای از مواهب خداوندی، و اگر شبی و یا روزی به احترام یاد می شود، بخاطر وقوع حادثه ای است که در آن هنگام ریش داده است و تاثیری که همان حادثه بجا گذاشته است، زیرا بعضی حادثات تاثیرات بس عمیق و جاودانی در حیات بشر داشته میباشد که امت ها از آن درآینده ها بعنوان یک حادثه تاریخی و عبرت آور یاد آوری میکنند. بدون شک نزول قرآن اثر بزرگ و عمیقی در روح و روان و معادلات جاری مسلمانان و غیرمسلمانان داشته است. نزول قرآن نعمت بزرگی بود که بشریت گمراه راب جاده نور و هدایت تسویه کرد. بهمین نسبت است که خداوند متعال نسبت نزول قرآن را شب قدر گفته و مرتبه آنرا بهتر از هزار ماه خوانده است! شبی که در آن مقدرات معین می شود و از ارزش خاصی برخوردار است. هر چند در باب زمان شب قدر نصوص زیادی هست ولی آنچه مسلم اینست که این شب نامعین است.

چنانچه امام بغوی میگوید که خداوند این شب را برای امت اسلام به این خاطر مبهم گذارد تا در تمام شب های رمضان از طمع درک آن به پرستش سبحانه و تعالی مشغول باشند.

منابع و مأخذ:

- ۱- قرآن مجید (تفسیر کابلی)
- ۲- الاتقان فی علوم القرآن
- ۳- تاریخ قرآن

پای افغانستان

په تیره ...

دامریکایاتو پوه موسسه چی ظاهرأ د «گوندو» سره دمرستی په نوم جوړه شوې وه او په اصل کی ئی خپل پلید پروگرامونه پرمخ بیول چورکړه اودهغی سامان ئی تالو الاکی، دکیمپ پوه غړی وویل دی موسسې بهی فساد خپار او اومور خوځل پاکستانی مقامات ورځنی خبرکړی و و چی آخر مېجور شو دا کار مووکړ، په دی تور پاکستانی مقاماتو ځینی کسان نیولی دی . دغواځی ۸ داپریل ۲۸ : دکابل دگوداگی رژیم دبهرنیو چارو وزیر وکیل دملگرو ملتو دمشرکوئیارسره ولیدل اودافغانستان دمستلی پرووانو حالاتو ئی ورسره خبرې وکړی همدارنگه

وکیل د عراق ، مصر ، اوزمبایو له بهرنیو چارو وزیرانو سره هم لیدلی ، گوداگی رژیم غواړی په اسلامی کنفرانس کی دافغانستان چوکی بیرته لاس ته راوړی .

بقیه مفاهیم

دین و ...

بحث معلوم شد که در نتیجه اختلافات شرایع اختلاف دین رونما نمیگردد بلکه بازم دین یکی میباشد ولو اینکه راه های عمل به آن شریعتها مختلف باشند . چنانکه میدانم پیش

از حضرت محمد(ص) پیغمبران مختلف با شرایع متفاوت از جانب خداوند(ج) فرستاده شده اند و هر کدام از پیغمبران علیهم الصلوٰه والسلام به امتان خویش همان شریعت را تبلیغ کرده اند که از جانب خداوند جل جلاله برایشان وظیفه سپرده شده بود و پیروان آنها با آن همه تفاوتها پی کی در شرائع ایشان موجود بود خالق جهان را بندگی نموده اند و مسلمان بوده اند؛ بخاطر اینکه از دین حق پیروی کرده اند. در قرآن عظیم الشان که آخرین کتاب سماوی است در مورد متقیان چنین هدایت آمده است: «والذین یؤمنون بما انزل الیک وما انزل من قبلک» یعنی کسانی که ایمان آورده اند با آنچه بتوانزل شده و با آنچه که قبل از توانزل شد.

ولی به مجرد مبعوث شدن حضرت محمد(ص) به صفت آخرین پیغمبران خداوند(ج) به بنده گان خویش فرمان داد که حالا سنت های گذشته را منسوخ ساختیم درآینده کسیکه میخواهد مسلمان باشد باید طوری عمل کند که حالا بوسیله آخرین پیغمبر خود هدایت میدهم پس از بعثت حضرت محمدصلی الله علیه وسلم بنده حق ندارد طبق روشها و سنتهای سابق عمل کنند زیرا اگر حالا بنده مقررات جدید یعنی مقررات شریعت محمدی (ص) را نسی پذیرد و مطابق به مقررات سابق رفتار میکند از مرز بنده گان مسلمان و راستین خارج شده و به اصطلاح دینی کافر شده است.

بقیه حکومت سه قدرتی

در نتیجه نهنگ باوجود قدرت و جسامت بزرگ مغز خود را بکل از دست داده ناکند قدرت سرعت عمل تصمیم گیری و تفکر مستقل گردید که در نتیجه آن فیصله ای را صادر و عمل کرده می توانست

تمام این مسائل سیستم راه به سقوط کشاند حتی اردو عملاً قابلیت و استعداد جنگی خود را از دست داد. حزب از این تجربه تلخ چنین نتیجه گرفت که باید در سیستم فعالیت مغز اردو مداخله نکند، حتی اگر این مغز از کار کردن بر اساس خط حزب دست بکشد، حزب و کاجی بی ترجمیح دادند که تنها به کنترل و نظارت جسم نهنگ توجه کنند نه به کنترل مغز آن و نه به گوشهای شنوا و چشمان تیز و نافذ آن.

پایانی

دلفر خون...

پیل خفه تقریباً دلس کاله تیرشوی په دادومه موده کی زموږ دجهادغېر دندې ټولو ملتونو ته رسېدل اوزموږ دجهاد حقانیت اومشروعیت ټولو نړیوالو ته څرگندې ټولې دنیاته څرگنده ده چی روس دټولو سیاسي اواخلاقي موازینو په ماتولوسره پرافغانستان بلوسه وکړه اودافغانستان مسلمان ولس دخپلو ټولو دیني

لوسره زموږ دجهاد دپری مخه ونشوړه نیولای نوامریکا اودهغه اندیوالان خوښی هیڅکله هم نشی نیولای.

تجیب

دگورباچوف انگي

اونجیب شاه غوندی انگي جو عنوانول تش ددی له پاره دی چی موږ دنیوالوپه سترگوکی سپک وښیي، اوورسره له دی لاری مواسلامي انقلاب وټکوی. انگي هم چی داوضع گوري، یوداسی پوزځانته غوره کوی، ته به وایي چی رښتیناسی وجودلری. په داسی حال کی چی انگي خویو موهوم او خیالی موجودوی، په واقع کی څه حیثیت اووجودنلری. پلکسی شتون یی دپل مرهون منت وی. یعنئ دنجیب دموجودیت له پاره ضروربايد یوگورباچوف موجودوی. انگي انگي مل دی څوک دی؟ گورباچوف.

اومعنوی نوامیسو او زمکنی بشپړتیانه ددعاع په خاطر دسره پوځ مقابل ته چمتوشو روس ماتی ته اړشو اودسیاسی اونظامی وچاست بوت یی دافغان مسلمان ولس په لاس دپځ وی شو، دنسری ټول محکوم ولسونه دافغان جهاد نه په الهام اخستنی سره قیام ته آماده شول اودادی وارپه وار دسره ښکیلاک ځنځیرونو په شلایدودی نودنری ټول آزادی خوښی ولسونه له افغان جهادنه ملاتړ کوی. چماتی شول استعماری هیوادونه هغوی خوتل داڅه کړی چی وایه ولسونه تر ستونی تیرکړی، آزادی غوښتونکی غورځنگونه وټکوی، په سیاسي غونډوکی یی مخالفت وکړی اوپدی توگه دخپلو استعماری گټو دبقا چانس ترلاسه کړی خورزه دپځی داوسنیوسیاسی چریاناتو په رڼاکي داویلای شم چی استعمارچیان نوردازادی غوښتنی دغورځنگونو مخه نشی نیولای روس چی دخپل ټول پوځي ځواک په استعمالو

مصلحتي تاکاړ

بر تاجکستان يوه يړغلې خولتوانيا ته اقتصادي ډيکي د گورباچوف د "يو بام او دوه هوا" مناقضانه سياست

په اوکي چي دمنځني آسيا دمسلمانانو جهادي پالني مسئوليت او کفالت دمجاهدينو انقلابي سرښندنکي حواله پرغاړه واخلي، نو ماتي خوپل روس به لير ژرله پښو وغورځيږي، اوداماتي به پواځي پوځي نه وي، بلکه دمحکومومسلمانانو په کلونو کلونو لوتل اقتصادبه هم نجات ومومي، اوله دي لاري به کمونيزم ليرزرله کم خوني سره مخ شي.

په هندي ارتباط دگورباچوف چغي اولويديج ته ددوستي لاس ورغځول تصادفي خبره نه وه، بلکه داپوه اړتيا وه، چي دختيج او لويديج ترمنځ دمحکومو ولسونو اوبيا په تيره دمسلمانانو پرسرپه سازش سرته ورسیده . يهودچي دتېولو کفري طاقتونو اوبيا په تيره دامريکا په رگولو کي دناست شيطان دنده ترسره کوي، دا کله زغمل شي چي په افغانستان کي دمجاهدينو واکمني اويالوتربله دمنځني آسيا مسلمانانو ته دي دديني ودي سهولتونو چي

دافغاني شاه ځلمو دجهاد وړانگي گڼل کيږي، هم ترمنځ و، اوبيا په لوتوپيردايران له انقلاب سره داتول نړيوالي اسلامي هنگامي دتوحيدپول ته رسيدل يوداسي کارو، چي پانگوالان اودکمونيزم واکمنان يي دحفظ ماتقدم په لول دتحليل اوسازش يوه ميزته کيږي . په افغانستان کي دمجاهدينوداسلامي حکومت جوړيدل، رښتيا هم دخوپولو، محکومو اوسره ليري ساتل شوو مسلمانانو لپاره داسرافيل شپيل دپوکولويانا لره، اوله شک پرته دهند له نيمې وچي نيولي کشمير، بنگله دېش، پاکستان، افغانستان، ايران اوترکيه چي سره غاړه غړي دي، اوپه ليرکم وخت کي يي دپوه اسلامي خلافت دبيرغ لاتدي دراغونډيدلو اټکل اوپيش بيني کيدل شي، او دا کار دروس لپاره له مرگ کم ځکه نشي گڼل کيدل، چي دخپل ځان دننه دمسلمانو ځواکونو له سختي کرکي اومقاومت سره لاس وگريوان دي، او بيا لاپدي حساس

دکي چي بي په خونري ميدان کي لويېدل تجربه کارروسي مشر گورباچوف هغه وخت دکمونستي امپراتوري دواکمني پرگدي کيښاست، چي پرنړي لوڅه کم يوه پيړۍ بارروسي رعب اوحيثيت دتش لاسو خومومنونافغان مجاهدينو، په بيساري قرباني له مرگوني کلابندي سهره مخامخ و. گورباچوف دخپلو سياسي معتقداتو اودروس دگدي وړي، غير فطري جغرافيا دپېچ ساتلو لپاره اړو، چي په څه اېتکارلاس پوري کړي، اوپدي منځ کي خپل لويديز سيالان خپل په اصطلاح جمهوريت پالي اوديموکراسي ته په ورته ميلان بڼه پوه، اودهغي منني ته وگوماري. لويديزوال اوپه تېره بيا امريکا چي له پوي خوايي لادوييتنام ويره له زړه نه وه وتې، اوله بلي خوا دمجاهدينو له معجزه ډول برياليتوبونونه، داسلام دپيا احيابخيالونو په خوب کي بوگونو، اوپردي سربيره يي دخپلونا مشروعو بچود يهودو، پرزد د«انتفاضي» خوځښت چي

SHAFAG

شفق

ارگان نشراتی حزب اسلامی افغانستان

نجیب
دگورباچوف انګی

فضل حق "خالقیار"
د کمونیزم په چوپړ کې

دگورباچوف د تیوبام اودود هوا

منامانه بیانت

د دې خبرې هسې تصور هم بیخایه دې
چې دروس او امریکا په توافق به په
افغانستان کې کوم حکومت منځ ته راشي
فضل حق "مجاهد"

د تهجد بدله

حضرت ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه فرمایي: له ماسره یوځوان غلام و، نوموړي ډیر عباداوپه شوکیرو عادت و، تهجد یی ډیره اهتمام سره ادا کول اوړوی یی هم زیاتی نیولی.

یوه ورځ راځی اوځپله پیښه یی داسی بیان کړه چی دشی می خوب لیدلی دی، دشی له خوا می ونه شوکړای چی د تهجد د لمانځه ادا کولو ته پورته شم، په خوب کی څه گورم چی څوتنه ډیری بکلی نجونی راښکاره شوی، خویوه پکی ډیره بدرنگه هم وه، ماله هغو بکلو یفلو وپوښتل تاسی څوک یی؟

اود هغی بدرنگی نجلی په باب می هم پوښتنه وکړه. ویل یی ..... موږ ټولی ستاتیری ټی یواوهغه بدرنگی ته یی په اشاره کولوسره وویل دادی نن ښه ده.

۲- یوبل بزرگ فرمایي، یوه ښه داسی دروند خوب راځی چی سترگی می نه خلاصیدی په خوب کی می یوه بکلی خوش رنگه پیفله ولیده چی په ژوندانه کی می تر هغی بکلی او نایسته نه وه لیدلی له ښو بویونو ډکه وه داسی ښه بویونه تری راتلل چی په ژوند کی می کله هم احساس کړی نه وو.

ماته وړاندی شوه اویولیک یی راوښاره، ما هغه ولوست، پکی یی دری شعرونه لیکلی وو چی مطلب یی په لاندی ډول و: ته دخوب په مزو کی ډوب شوی یی اود جنت له ماښو بی پروایی، حال دا چی همالته به تل اوسی.

له خوبه پاڅه، له ویده کیدلو په تهجد کی قرآن لوستل ډیر غوره دی ..... تردی پیښی وروسته به چی کله خوب پر ما غلبه وکړه نوسملاسی به هغه پیښه رایاده شوه او خوب به می وتښتید.

۳۱- شیخ مظهر سمدی (رح) یوه ښه په خوب کی ولیدل چی دیوه بکلی نهر پرغاړه ولاړدی، د نهر پرغاړه ډیری تروتازه او نایسته ونی ولاړی دی هوایی تازه اوتنگی ناخونه ورو ورو ښوړوی اوڅو ډیری پیمخی اوتنگی تنکی پیفلی په لوړاواز د خدای (ج) په حمد او ثنا مشغولی دی. شیخ تری په حیرانتیا سره وپوښتل: تاسی څوک یاست؟ په ځواب کی یی هغو پیښو یفلو دوه شعرونه ولوستل، مطلب یی دا و چی مونږ د بندگانو څښتن اود محمد صلی الله علیه وسلم پروردگار د هغو خلکو لپاره پیدا کړی یو، چی په ښه کی دخپل خالق په حضور کی ولاړوی اوشایی وایی.

«د ادري واړه پیښی علامه بجویری نقل کړی»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SHAFaq

شفق

ارگان نشراتی حزب اسلامی افغانستان

دوودوم، سال پنجم، شماره دهم، پرج ثور ۱۳۶۹ ش، سال تأسیس ۱۳۵۹

مدیرمسؤول :

فدامحمد "فايعض"

اعضای نویسنده :

محمدرهيم "خنجر"

فضل مولا "لتون"، هاشمي

کمپوزران :

عبدالقدوس "هوتک"

خواجه محمد اسحاق

نمبر تلفون : ۶۳۷۸۹

مدیریت مجله شفق

شهرت

پیغام شفق

نجیب دگور باجوف انگي

او اوس د هیرو نیو د تجارت اتعام

پرتا جکستان بوکي پرفل : خو ...

گنجینه تاریخی بلخ

فضل حق خالقیار د کمونیزم په چوپړکي

د ظرفونو بازوال فضل حق مجاهد سره مرکه

آلاتي که نصرت اسلامي را ...

په اسرائیلو کي دروسي یهودانو ...

په تاجکستان کي د اسلام د بیا را ژوندی

کولو نورنگ

په اسلام کي حکومتی نظام

حکومت اسلامي چگونه ساخته می‌شود؟

د افغانانو معنوی پسرلي

اسلامي انقلاب د ادب په وړانگو کي

د زوی جنازه

پرتصوفي پولو د علامه اقبال تنقیدي مورچلونه

مفاهیم دین و شریعت

حکومت سه قدرتي روسیه

حقایقي پیرامون چگونگی نزول قرآن

آرای ملایم فکرین در مورد شب قدر

د اسلام سعي پیژندنه

د اجه فزا

اسلام و اوضاع سیاسی ما

افغانستان په تیره میوې میاشت کي

د مارکسیزم پیژندنه او کیرنه

د استان تزار

په ختیځه اروپا کي د بدلونونو افیزی